

Program Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2027

Niniejszy dokument sporządzono zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji w ścisłym porozumieniu i przy współpracy z samorządem gminnym i przedstawicielami społeczności lokalnej.

Zamawiający:

Gmina Dygowo

ul. Kolejowa 1
78-113 Dygowo

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.

ul. Toruńska 18c lok. D
80-747 Gdańsk

Utila Sp. z o. o.

Ul. Targowa 42/20
03-733 Warszawa

Dygowo, 2017

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Definicje i wykaz skrótów	5
1.2. Tworzenie Programu Rewitalizacji	7
2. Charakterystyka ogólna gminy	9
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	16
3.1. Podział gminy na jednostki analityczne	16
3.2. Metodologia	19
3.3. Delimitacja obszarów zdegradowanych	23
Sfera społeczna	24
Sfera gospodarcza	34
Sfera przestrzenno-infrastrukturalna, techniczna i środowiskowa	40
4. Obszary zdegradowane	44
5. Obszary rewitalizacji – zasięg przestrzenny i charakterystyka	53
5.1. Granice obszaru rewitalizacji	53
5.2. Zasięg przestrzenny	55
5.3. Charakterystyka obszarów rewitalizacji	55
Gąskowo	58
Miechęcino	59
Stojkowo	60
Stramniczka	61
Świelubie	63
Włóscibórz	64
6. Powiązanie Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	67

7.	Planowany efekt rewitalizacji	74
8.	Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań.....	76
9.	Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	78
9.1.	Podobszar Gąskowo	80
9.2.	Podobszar Miechęcino	88
9.3.	Podobszar Stojkowo	94
9.4.	Podobszar Stramniczka	102
9.5.	Podobszar Świelubie.....	107
9.6.	Podobszar Włocibórz	113
9.7.	Wszystkie obszary rewitalizacji.....	80
10.	Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji.....	119
10.1.	Komplementarność przestrzenna.....	119
10.2.	Komplementarność problemowa.....	121
10.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	123
10.4.	Komplementarność międzyokresowa	124
10.5.	Komplementarność źródeł finansowania	126
11.	Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji.....	128
11.1.	Wyniki spotkania warsztatowego.....	130
12.	System realizacji Programu Rewitalizacji.....	142
13.	System monitoringu i oceny skuteczności działań.....	151
13.1.	Monitoring.....	151
13.2.	Ewaluacja.....	157
13.3.	Aktualizacja Programu Rewitalizacji	158
14.	Spis tabel i rysunków	160

1. Wprowadzenie

1.1. Definicje i wykaz skrótów

Powołując się na *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020* **rewitalizacja** stanowi kompleksowy proces, którego celem jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany poprzez programy rewitalizacji. Przez działania całościowe rozumie się wzajemnie powiązane przedsięwzięcia, które obejmują głównie kwestie społeczne, a oprócz tego gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe. Poprzez prowadzone działania zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów. Proces ten stanowi wieloletni okres, prowadzony przez interesariuszy we współpracy ze społecznością lokalną.

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

Interesariusze to osoby lub instytucje, które pozostają w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania Programu oraz podmioty, które mogą uczestniczyć w realizacji Programu i wpływać na jego rezultaty. Interesariuszami rewitalizacji mogą być więc lokalne społeczności, ich formalni i nieformalni przedstawiciele, władze samorządowe i krajowe, politycy, przywódcy religijni, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, grupy specjalnych interesów, społeczności akademickie oraz przedstawiciele biznesu¹.

Skróty:

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

PR – Program Rewitalizacji

GOPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie

PGR – Państwowe Gospodarstwo Rolne

POIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu

RPO WZ 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020

UE – Unia Europejska

UG – Urząd Gminy w Dygowie

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Wytyczne – Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, wydane przez Ministra właściwego rozwoju

¹International Finance Corporation (2007). *Stakeholder Engagement: A Good Practice Handbook for Companies Doing Business in Emerging Markets*, World Bank Group.

1.2. Tworzenie Programu Rewitalizacji

Wdrażając Program Rewitalizacji zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów.

Procedura tworzenia Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2027 zakłada:

- Uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- Szczegółową diagnozę, tj. z uwzględnieniem wyników badań nad czynnikami i zjawiskami kryzysowymi w Gminie Dygowo w oparciu o analizę danych ilościowych;
- Komplementarność, tj. rozwiązywanie kwestii społecznych z uwzględnieniem innych sfer, takich jak zagospodarowanie przestrzeni publicznej, poprawa jakości infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska naturalnego, wzmocnienie potencjału gospodarczego;
- Kompleksowość i koncentrację, tj. realizowanie działań na obszarze najbardziej dotkniętym zidentyfikowanymi problemami i negatywnymi zjawiskami, przy równoczesnym zaangażowaniu w realizację tych działań zarówno środków własnych, prywatnych jak i zewnętrznych, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego;
- Otwartość programu, tj. konieczność okresowej aktualizacji dokumentu z uwagi na jego długi horyzont czasowy;
- Koordynację prowadzonych działań, przejrzysty system monitoringu i ewaluacji rewitalizacji;
- Partycypację społeczną, tj. udział interesariuszy (partnerów społecznych, instytucjonalnych oraz mieszkańców) w poszczególnych etapach tworzenia samego dokumentu PR oraz jego przyszłej ewaluacji. Ważny jest również udział społeczności lokalnej na etapie realizacji i wdrażania poszczególnych działań zaproponowanych w PR².

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

Dokument przedstawia aktualną sytuację społeczną i gospodarczą w gminie, a także kwestie zagospodarowania przestrzennego. Zgromadzone i opracowane dane pochodzą od lokalnych instytucji, w tym głównie od Urzędu Gminy Dygowo, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu oraz Posterunku Policji w Dygowie. Zebrane i opracowane dane zweryfikowano i uzupełniono o informacje oraz wnioski wypracowane podczas konsultacji społecznych z mieszkańcami.

2. Charakterystyka ogólna gminy

Gmina Dygowo usytuowana jest w północno-wschodniej części kraju, w województwie zachodniopomorskim, we wschodniej części powiatu kołobrzeskiego. Od strony północnej graniczy z gminą Ustronie Morskie, od wschodu z gminami Będzino i Karlino, od zachodu z gminą wiejską Kołobrzeg, natomiast od południa z gminą Gościno. Powierzchnia gminy Dygowo wynosi 129 km². Główny ośrodek administracyjno-usługowy stanowi miejscowość Dygowo, w której zlokalizowany jest m. in. Urząd Gminy, Posterunek Policji czy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Dygowo leży w dolinie rzeki Parsęta. Odznacza się malowniczymi krajobrazami, bogatymi zasobami leśnymi o zróżnicowanym drzewostanie oraz niejednorodną rzeźbą terenu. Lesistość gminy wynosiła w 2015 roku 17,8%. Na jej terenie zlokalizowanych jest wiele cennych zasobów kulturowych, które podnoszą atrakcyjność gminy. Dodatkowo, w gminie znajduje się obszar chroniony prawnie - Rezerwat Stramniczka o powierzchni 94,49 ha.

Podział administracyjny

Na terenie gminy Dygowo znajdują się 22 miejscowości, które tworzą 17 sołectw. Poniżej zostało zaprezentowane zestawienie sołectw oraz wchodzących w ich skład miejscowości.

Tabela 1. Podział gminy Dygowo na sołectwa

Sołectwo	Miejscowości	Sołectwo	Miejscowości
Bardy	Bardy	Piotrowice	Piotrowice
Czernin	Czernin	Pustary	Pustary
Dębogard	Dębogard	Skoczów	Skoczów
Dygowo	Dygowo, Lisia Góra, Pyszka	Stojkowo	Stojkowo, Stojkówko
Gąskowo	Gąskowo, Połomino	Stramniczka	Stramniczka
Jazy	Jazy, Jażdże	Świelubie	Świelubie
Łykowo	Łykowo	Wrzosowo	Wrzosowo
Kłopotowo	Kłopotowo	Włoscibórz	Włoscibórz
Miechęcino	Miechęcino		

Źródło: opracowanie własne.

Społeczeństwo i gospodarka

W 2015 roku w gminie wiejskiej Dygowo zameldowanych było 5508 mieszkańców, w tym 2807 kobiet oraz 2701 mężczyzn. W latach 2010-2015 liczba osób zamieszkujących gminę ulegała niewielkim wahaniom.

W 2015 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosił 19,8%, w wieku produkcyjnym 65,2%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 15,0%. W latach 2010-2015 odnotowano w gminie systematyczny spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Długoterminowe prognozy demograficzne wskazują na dalsze pogłębianie procesu starzenia społeczeństwa.

Gmina Dygowo charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym. W 2015 roku odnotowano 56 urodzeń żywych oraz 54 zgony. W klasyfikacji gmin wewnątrz powiatu kołobrzeskiego, odnoszącej się do wartości przyrostu naturalnego przypadającego na 1000 ludności, gmina Dygowo została sklasyfikowana w środku zestawienia. Wyższe wartości zostały odnotowane w gminach wiejskich Kołobrzeg oraz Ustronie Morskie. W poprzednich latach w gminie Dygowo występowały znaczące wahania we wskazaniach przyrostu naturalnego.

W 2015 roku stwierdzono na terenie gminy 72 zameldowania oraz 89 wymeldowań w ruchu wewnętrznym mieszkańców. Saldo migracji na 1000 ludności w gminie Dygowo wynosiło w 2015 roku -2, stanowiąc trzeci najmniej korzystny wynik wśród gmin w powiecie kołobrzeskim.

Zgodnie z ewidencją REGON, na terenie gminy Dygowo w 2015 roku zarejestrowanych było 511 podmiotów gospodarczych. Wszystkie prowadzące działalność przedsiębiorstwa zostały sklasyfikowane w sektorze MŚP. Mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników) stanowiły 96,7% ogółu podmiotów gospodarczych w gminie, małe (zatrudniające od 10 do 49 pracowników) 2,9%, natomiast średnie (zatrudniające od 50 do 249 pracowników) jedynie 0,4%.

Tabela 2. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Dygowo z podziałem na ich wielkość

Rodzaj podmiotu	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Liczba podmiotów	494	15	2	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Udział sektora prywatnego w zestawieniu łącznej liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy Dygowo wynosił w 2015 roku 97,1%. Jednocześnie, odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze prywatnym wynosił 84,5%.

Struktura branżowa podmiotów gospodarczych gminy Dygowo została wykazana na podstawie klasyfikacji PKD. W 2015 roku przedsiębiorstwa najliczniej prowadziły działalność wśród sekcji:

- G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) - 133 podmioty;
- F (budownictwo) - 100 podmiotów;
- C (przetwórstwo przemysłowe) - 36 podmiotów;
- H (transport i gospodarka magazynowa) - 35 podmiotów.

W latach 2010-2015 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie Dygowo systematycznie rosła. W 2015 roku wartość wskaźnika liczby przedsiębiorstw w odniesieniu do 10 tys. osób w wieku produkcyjnym wynosiła 1 423. Gmina Dygowo w zestawieniu gmin powiatu kołobrzeskiego znajduje się za gminą miejską i wiejską Kołobrzeg oraz gminą Ustronie Morskie, które charakteryzują się dużo wyższym potencjałem gospodarczym. Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym jest wśród tych jednostek terytorialnych dwu- lub nawet trzykrotnie wyższa.

Potencjał gospodarczy regionu określany jest nie tylko poprzez strukturę funkcjonujących przedsiębiorstw, lecz również poprzez rynek pracy. W latach 2010-2015 odsetek osób bezrobotnych w gminie Dygowo ulegał systematycznemu spadkowi. W analizowanym okresie stopa bezrobocia w gminie podążała za ogólnokrajowym, spadkowym trendem, osiągając w 2015 roku 5,4%.

Tabela 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Dygowo w latach 2010 - 2015

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni [%]	9,3	9,3	7,8	8,4	7,2	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W wewnętrznej klasyfikacji gmin powiatu kołobrzeskiego, odnoszącej się do wartości stopy bezrobocia wśród jednostek terytorialnych, gmina Dygowo uplasowała się w środku zestawienia. Warto zaznaczyć, iż cały region powiatu kołobrzeskiego osiągnął wartości niższe niż średnia stopa bezrobocia dla województwa zachodniopomorskiego.

Infrastruktura techniczna i przestrzenna

O jakości życia ludności w gminie stanowi funkcjonalność oraz dostosowanie infrastruktury mieszkaniowej do potrzeb mieszkańców. Jakość infrastruktury mieszkaniowej charakteryzowana jest poprzez obecne zasoby lokalowe, przeciętną powierzchnię mieszkalną, zarówno na 1 m², jak i na 1 mieszkańca.

W 2015 roku na terenie gminy istniały 944 budynki mieszkalne. Od 2010 roku ich liczba systematycznie rosła. W analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby budynków mieszkalnych o 8,5%. W latach 2010 - 2015 przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania również wzrosła z 86,5 m² do 88,2 m². W 2015 roku powierzchnia użytkowa lokali, przypadających na 1 mieszkańca wynosiła 23,8 m², odnotowując w okresie 5 lat wzrost o 4,8%. Przedstawione powyżej wartości wskazują na stopniową poprawę jakości infrastruktury mieszkalnej w gminie Dygowo.

Infrastruktura techniczna

Na gospodarkę wodno-kanalizacyjną składa się infrastruktura dotycząca ujęć wody, oczyszczalni ścieków oraz wszelkiej instalacji doprowadzającej oraz odprowadzającej wodę oraz ścieki. Miejscowości w gminie Dygowo zaopatrywane są w wodę pochodzącą z trzech ujęć wody:

- w Skoczewie (dla Skoczewa, Wrzosowa, Łykowa oraz Jazów);
- we Włociborzu (dla Włociborza, Piotrowic oraz Kłopotowa);
- w Bogucinie (dla pozostałych miejscowości).

W 2015 roku 95,1% ludności gminy Dygowo korzystało z instalacji wodociągowej. Od 2010 roku odsetek ludności korzystający z instalacji wzrósł o 1,7%. Pomimo wysokiego odsetka użytkowników infrastruktury wodociągowej, wartość wskaźnika dla gminy Dygowo była niższa od średniej dla gmin w skali województwa zachodniopomorskiego.

Na terenie gminy nie zlokalizowano oczyszczalni ścieków. Całość ścieków odprowadzana jest do zakładu oczyszczania ścieków do miejscowości Grzybów w gminie Kołobrzeg. W 2015 roku 79,6% mieszkańców gminy Dygowo korzystało z instalacji kanalizacyjnej. W latach 2010 - 2015 odsetek użytkowników tej instalacji wzrósł o 61,1%.

Na terenie miejscowości Jazy zlokalizowana jest Kopalnia Gazu Ziemnego Daszewo. Gaz wydobywany w zakładzie odprowadzany jest do sieci ogólnej rurociągami wysokiego ciśnienia, natomiast obszar gminy zaopatrywany jest z tego ujęcia poprzez strukturę rurociągów średniego ciśnienia. W latach 2010 - 2015 odnotowano wzrost odsetka użytkowników instalacji gazowej z 41,1% do 51,1%.

Infrastruktura społeczna

Na terenie gminy Dygowo funkcjonują 3 szkoły podstawowe. W latach 2010 - 2015 liczba uczniów w szkołach podstawowych zwiększyła się z 340 do 380, natomiast w szkołach gimnazjalnych zmalała z 204 do 141 uczniów. Na obszarze gminy zlokalizowane są trzy punkty przedszkolne, z czego dwa w Dygowie i we Wrzosowie są publiczne, natomiast trzecie, w Gąskowie, powstało z prywatnej inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Na terenie gminy działa biblioteka i dwie jej filie. W 2015 roku z księgozbioru biblioteki skorzystało 633 mieszkańców, co stanowi 11,5% ogółu ludności gminy. Od 2010 liczba czytelników w bibliotece zmniejszyła się o 23,7%. W latach 2010 - 2015 zmalała również liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz do 10 470 sztuk (o 52,0%). Dodatkową infrastrukturę, aktywizującą lokalną społeczność stanowią świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Wrzosowo, Dygowo, Czernin, Pustary, Bardy, Gąskowo, Jazy, Piotrowice, Świelubie oraz Dębogard.

Zadaniami z zakresu wsparcia społecznego zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie. W 2015 roku wydatki na pomoc społeczną wyniosły w gminie 2,8 mln zł. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy w 2015 roku wynosił 5,4%. Od 2010 roku odsetek beneficjentów pomocy społecznej zmalał o 38,9%. W odniesieniu do pozostałych gmin w powiecie kołobrzeskim, odsetek beneficjentów wsparcia społecznego w gminie Dygowo odznaczał się w 2015 roku jednymi z najniższych wartości. Wynik ten świadczy o relatywnie dobrej sytuacji społecznej i majątkowej mieszkańców gminy Dygowo.

Mieszkańcy gminy Dygowo nie posiadają możliwości skorzystania ze specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy. Najbliższy taki ośrodek znajduje się w mieście Kołobrzeg. Na terenie Dygowa zlokalizowany jest Posterunek Policji, natomiast w miejscowościach Dygowo, Wrzosowo, Czernin, Piotrowice i Stojkowo funkcjonują Ochotnicze Straże Pożarne.

Tabela 4. Zestawienie wybranych wskaźników dotyczących gmin w powiecie kołobrzeskim

Wyszczególnienie	Ludność na 1km ²	Współczynnik feminizacji	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Dochody własne budżetu gminy [zł]	Wydatki z budżetu gminy [zł]	Udział osób korzystających z opieki społecznej do liczby ludności jednostki terytorialnej [%]	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych	Odsetek ludności korzystających z instalacji:			Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
					Per capita				wodociągowej [%]	kanalizacyjnej [%]	gazowej [%]		
Gm. wiejska Dygowo	44	104	0,4	-2	4 114,56	4 646,94	5,4	88,2	95,1	79,6	51,1	1 423,0	5,4
Gm. miejsko-wiejska Gościno	45	101	0,4	-3,1	4 791,06	4 756,68	10,4	79,2	92,5	75,7	20,8	1 440,5	5,9
Gm. miejska Kołobrzeg	1818	112	-1,8	-1,4	4 111,21	4 024,81	3,9	67,5	100	99,1	72	2 854,8	4,5
Gm. wiejska Kołobrzeg	74	105	3,5	13,5	4 373,04	3 687,13	4,1	113	98,9	94,5	62,5	2 647,0	5,0
Gm. wiejska Rymań	28	100	-1,5	-6,1	4 417,33	4 057,99	11	74,8	71,9	49,9	14	1 405,8	6,7
Gm. wiejska Siemyśl	35	99	-1,1	5,3	3 396,73	3 270,89	10	89,2	90,3	78,6	25,6	1 236,1	5,0
Gm. wiejska Ustronie Morskie	64	111	1,9	0,3	8 242,71	8 666,93	10	115,7	93,2	89,4	50,2	4 129,4	6,6
Województwo Zachodniopomorskie	75	106	-1,3	-1,4	4 196,86	4 181,07	7,7	70,5	96,2	80,6	59,1	2 043,7	7,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Statystyczne Vademecum Samorządowca gminy Dygowo na 2016 rok oraz Banku Danych Lokalnych.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na całym obszarze gminy oraz analiza skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych oparte zostały na analizie porównawczej jednostek urbanistycznych. W tym celu zestawiono wskaźniki podstawowe, które umożliwiły obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów gminy Dygowo. Dane dla poszczególnych jednostek porównano do danych dla regionu, dzięki czemu otrzymano całościowy obraz obszaru gminy, także na tle innych jednostek.

Wykorzystane wskaźniki pozwalają na uzyskanie porównywalnego i skalowalnego obrazu wszystkich jednostek urbanistycznych oraz wskazanie jednostek, które zgodnie z analizą wskaźnikową, są szczególnie zagrożone wykluczeniem i powinny zostać objęte przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

3.1. Podział gminy na jednostki analityczne

Na potrzeby analizy czynników określających poziom degradacji gminy w poszczególnych jego obszarach, zastosowano podział gminy na jednostki administracyjne, tj. sołectwa.

W wyniku podziału do analizy wskaźnikowej użyto 17 jednostek analitycznych:

Tabela 5 Jednostki analityczne gminy Dygowo

Bardy	Kłopotowo	Stojkowo
Czernin	Łykowo	Stramniczka
Dębogard	Miechęcino	Świelubie
Dygowo	Piotrowice	Wrzosowo
Gąskowo	Pustary	Włóścibórz
Jazy	Skoczów	

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 1 Podział Gminy Dygowo na jednostki urbanistyczne

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z „Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020”, przyjętymi Uchwałą Nr 478/16 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 2016 r. jednostka urbanistyczna poddana analizie wskaźnikowej powinna dotyczyć obszaru zamieszkałego. Osobne jednostki urbanistyczne powinny zostać wyznaczone dla:

- Terenów zieleni i rekreacji (poza niewielkimi wewnątrzsiedlowymi skwerami i deptakami);
- Użytków rolnych, wód, lasów i nieużytków;
- Terenów pełniących funkcje produkcyjne (poza niewielkimi zakładami wewnątrz osiedli);
- Terenów pełniących funkcje usługowe (np. duże centra handlowe);
- Terenów komunikacyjnych (w szczególności duże obszary torów i bocznic kolejowych).

W związku z powyższym, w ramach każdej jednostki analitycznej wyodrębniono tereny niezamieszkałe. Poniższa tabela przedstawia ostateczny podział jednostek urbanistycznych. Tereny oznaczone cyfrą oznaczają jednostki analityczne, tj. te, dla których sporządzona została analiza, zaś tereny niezamieszkałe oznaczono cyfrą i literą.

Tabela 6 Liczba ludności oraz wielkość powierzchni jednostek urbanistycznych gminy Dygowo

Lp.	Jednostki urbanistyczne	Liczba ludności	Udział ludności
1	Tereny zamieszkałe sołectwa Bardy	130	2,36%
1a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Bardy	-	-
2	Tereny zamieszkałe sołectwa Czernin	356	6,46%
2a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Czernin	-	-
3	Tereny zamieszkałe sołectwa Dębogard	133	2,41%
3a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Dębogard	-	-
4	Tereny zamieszkałe sołectwa Dygowo	1661	30,16%
4a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Dygowo	-	-
5	Tereny zamieszkałe sołectwa Gąskowo	367	6,66%
5a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Gąskowo	-	-
6	Tereny zamieszkałe sołectwa Jazy	203	3,69%
6a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Jazy	-	-
7	Tereny zamieszkałe sołectwa Łykowo	93	1,69%
7a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Łykowo	-	-
8	Tereny zamieszkałe sołectwa Kłopotowo	197	3,58%
8a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Kłopotowo	-	-
9	Tereny zamieszkałe sołectwa Miechęcino	107	1,94%
9a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Miechęcino	-	-
10	Tereny zamieszkałe sołectwa Piotrowice	218	3,96%
10a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Piotrowice	-	-
11	Tereny zamieszkałe sołectwa Pustary	305	5,54%
11a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Pustary	-	-
12	Tereny zamieszkałe sołectwa Skoczów	303	5,50%
12a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Skoczów	-	-
13	Tereny zamieszkałe sołectwa Stojkowo	224	4,07%
13a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Stojkowo	-	-
14	Tereny zamieszkałe sołectwa Stramniczka	62	1,13%
14a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Stramniczka	-	-
15	Tereny zamieszkałe sołectwa Świelubie	132	2,40%
15a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Świelubie	-	-
16	Tereny zamieszkałe sołectwa Wrzosowo	762	13,83%

16a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Wrzosowo	-	-
17	Tereny zamieszkałe sołectwa Włóścibórz	255	4,63%
17a	Tereny niezamieszkałe sołectwa Włóścibórz	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Metodologia

Wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji na terenie Gminy Dygowo dokonano na podstawie określenia wskaźników obrazujących poziom koncentracji negatywnych zjawisk pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej³. Przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego posłużono się wskaźnikami o charakterze ilościowym, które zostały opracowane na podstawie danych zastanych. Dane niezbędne do opracowania diagnozy pozyskiwane były w podziale na sołectwa.

Przy przeprowadzaniu analizy wskaźnikowej posłużono się wybranymi spośród zalecanych przez *Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020* wskaźnikami podstawowymi oraz fakultatywnymi. Większość wartości wskaźników ma charakter względny, a więc została podana w stosunku do określonej liczby mieszkańców jednostek analitycznych (w zależności od wartości wskaźnika – 100, 1000 lub 10 000). Umożliwia to porównywanie sytuacji wśród jednostek różniących się od siebie pod względem liczby mieszkańców. Ze względu na trudności w pozyskaniu wszystkich wskaźników podstawowych, do analizy włączono jedynie ich część. Wartości poszczególnych wskaźników odniesiono do wartości referencyjnych, tj. średnich wartości na obszarze gminy oraz porównano do wartości osiągniętych w regionie (województwie).

Dane bazowe pozyskiwane były od lokalnych oraz, w przypadku województwa, regionalnych i krajowych instytucji. Dane dla gminy otrzymano z: Urzędu Gminy w Dygowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie, Posterunku Policji w Dygowie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu. Dane dla województwa pochodziły z baz danych: Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Regionalnego Ośrodka Polityki

³ Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji (art. 9)

Spółecznej w Szczecinie, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych) oraz Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Lista wskaźników wraz ze źródłami danych została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 7 Wybrane wskaźniki podstawowe i fakultatywne

	Wskaźniki podstawowe	Źródła danych	Wskaźniki fakultatywne	Źródła danych
Sfera społeczna	W1 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	W4 Liczba ofiar przemocy na 1000 osób	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie
		Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie		
	W2 Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu	W5 Frekwencja podczas wyborów do Rady Gminy	Urząd Gminy w Dygowie
		Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie		
	W3 Liczba przestępstw na 1000 ludności	Posterunek Policji w Dygowie	W6 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 ludności	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie
		Główny Urząd Statystyczny		
Sfera gospodarcza	W7 Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Gminy w Dygowie	W9 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Urząd Gminy w Dygowie
		Główny Urząd Statystyczny		
	W8 Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu	W10 Odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu
		Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie		
Sfera przestrzenna i infrastrukturalna			W11 Odsetek osób korzystających z kanalizacji	Urząd Gminy w Dygowie

			W12 Masa wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy w Dygowie
--	--	--	---------------------------------------	-----------------------

Źródło: Opracowanie własne.

Metoda analityczna wyliczania obszarów zjawisk kryzysowych została oparta na standaryzacji wskaźników. W celu wyznaczenia obszarów rewitalizacji wykonano następujące działania:

- **Krok 1** – Zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników (podział na sołectwa);
- **Krok 2** – Przyporządkowanie jednostkom analitycznym liczby mieszkańców;
- **Krok 3** – Przeliczenie wartości nominalnych (w zależności od wskaźnika na 1000 mieszkańców lub odsetek w większej grupie);
- **Krok 4** – Obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników;
- **Krok 5** – Obliczenie odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników;
- **Krok 6** – Standaryzacja wskaźników w celu sumowania danych (metoda: odjęcie od wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla całej gminy i podzielenie przez odchylenie standardowe dla całej gminy);
- **Krok 7** - Obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji – zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych obszarów;
- **Krok 8** – Interpretacja wyników, wyznaczenie obszarów zdegradowanych oraz wybór jednostek przeznaczonych do rewitalizacji.

Wystandaryzowane wskaźniki wskazują odchylenie od normy, którą jest wartość średnia dla gminy. Zsumowane wskaźniki mogą przyjmować wartości dodatnie i ujemne – wartości ujemne świadczą o niższym niż średnia dla gminy wskaźniku degradacji, zaś **wartości dodatnie wskazują na obszary zdegradowane** o dużym natężeniu zjawisk kryzysowych.

3.3. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Zgodnie z Wytycznymi, obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (ubóstwo, przestępczość, bezrobocie, niski poziom edukacji, mała aktywność społeczna) oraz co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem z zakresu sfery gospodarczej, technicznej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej. Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic, warunkiem jest jednak występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze.

Za obszar zdegradowany w Gminie Dygowo uznane zostały te obszary, których wskaźnik sumaryczny jest wyższy, niż średnia dla gminy, pod warunkiem, że występuje zdegradowanie w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Sfera społeczna

Sfera społeczna obejmuje takie zagadnienia jak: demografia, pomoc społeczna, bezrobocie, bezpieczeństwo, ochrona zdrowia, edukacja, kultura i rekreacja. Poniżej znajdują się wskaźniki przedstawiające wybrane zagadnienia.

Pomoc społeczna

Jednostką realizującą zadania gminy w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszczący się na ulicy Kolejowej 1 w Dygowie. GOPS zajmuje się pomocą osobom, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji materialnej, bytowej lub rodzinnej i nie potrafią z niej wyjść samodzielnie. Przy ośrodku działa także punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Jednym z głównych wskaźników mierzących stan kryzysowy w zakresie samodzielności mieszkańców jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności. Dane o liczbie beneficjentów pomocy społecznej w podziale na sołectwa pozyskano od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie (stan na 31.12.2016r.).

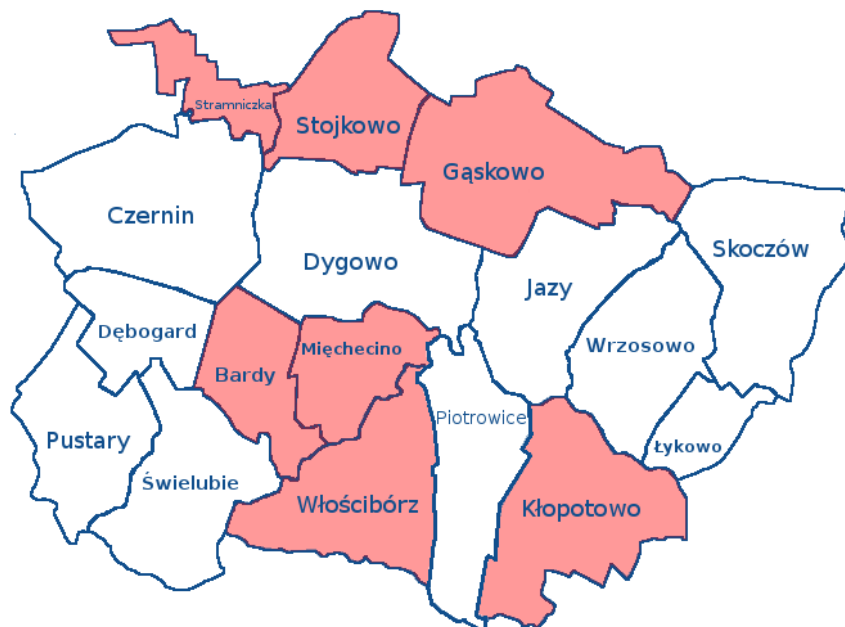
Dane wskazują, że w 2016 roku z pomocy społecznej w gminie Dygowo skorzystało 241 osób ze 117 rodzin. Średnia dla gminy (52,98) w niewielkim stopniu przekracza średnią dla całego województwa zachodniopomorskiego (50,62), co świadczy o potrzebie działań w zakresie wsparcia osób. Najwyższy wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej wykazano dla jednostek: sołectwo Bardy, sołectwo Gąskowo, sołectwo Kłopotowo, sołectwo Miechęcino, sołectwo Stojkowo, sołectwo Stramniczka oraz sołectwo Włóścibórz, przy czym dwukrotne przekroczenie średniej dla gminy odnotowano w sołectwach Stramniczka oraz Włóścibórz (odpowiednio 129,03 oraz 145,10 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców).

Tabela 8 Wskaźnik podstawowy: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności
1	Bardy	61,54
2	Czernin	44,94
3	Dębogard	45,11
4	Dygowo	28,30
5	Gąskowo	79,02
6	Jazy	14,78
7	Kłopotowo	81,22
8	Łykowo	0,00
9	Miechecino	65,42
10	Piotrowice	41,28
11	Pustary	26,23
12	Skoczów	13,20
13	Stojkowo	53,57
14	Stramniczka	129,03
15	Świelubie	37,88
16	Włoscibórz	145,10
17	Wrzosowo	34,12
Gmina Dygowo		52,98
Województwo zachodniopomorskie		50,62

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - osoby korzystające z pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Uszczegółowieniem wskaźnika o liczbie osób korzystających z pomocy społecznej jest wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 ludności.

Problem ubóstwa, polegający na braku środków niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka w zakresie pożywienia, bezpieczeństwa czy ubrania, w znacznym stopniu dotyka część społeczeństwa gminy Dygowo. Ubóstwo często jest bezpośrednim skutkiem bezrobocia, niskiego statusu zawodowego i życiowej bezradności. Ubóstwo może też wynikać z problemu niepełnosprawności, długotrwałej i przewlekłej choroby, uzależnień czy dużej liczby członków rodziny, w tym szczególnie osób zależnych.

Spośród 241 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ponad połowę stanowią osoby ubogie (157 osób). Średnia liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 35,74 osoby. Liczba osób ubogich wyższa niż średnia arytmetyczna dla gminy znajduje się w sołectwach: Bardy, Dębogard, Gąskowo, Miechęcino, Stojkowo, Stramniczka, Świelubie oraz Włoscibórz, przy czym sołectwo Włoscibórz przekroczyło średnią dla gminy ponad dwukrotnie.

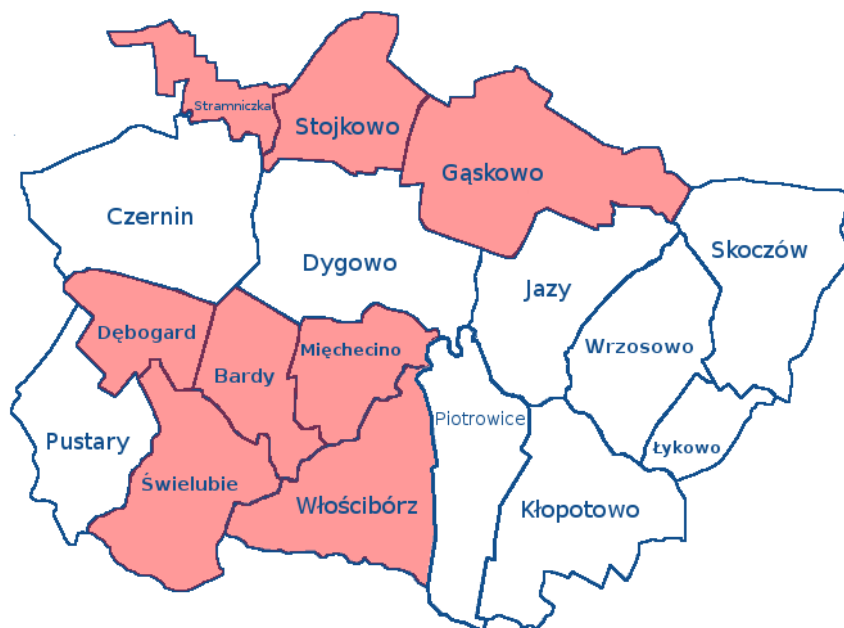
Tabela 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 ludności

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 ludności
1	Bardy	53,85
2	Czernin	28,09
3	Dębogard	37,59
4	Dygowo	16,26
5	Gąskowo	70,84
6	Jazy	0,00
7	Kłopotowo	35,53
8	Łykowo	0,00
9	Miechęcino	65,42
10	Piotrowice	22,94
11	Pustary	22,95
12	Skoczów	0,00
13	Stojkowo	58,04
14	Stramniczka	64,52
15	Świelubie	37,88

16	Włocibórz	78,43
17	Wrzosowo	19,69
Gmina Dygowo		35,74

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne.

Bezrobocie

Wskaźnikiem łączącym sfery społeczną i gospodarczą jest poziom bezrobocia. Szczególnym rodzajem bezrobocia jest bezrobocie długotrwałe. Za długotrwałe bezrobotnego uznaje się osobę, która w okresie ostatnich dwóch lat pozostawała w rejestrze powiatowego urzędu pracy przez minimum 12 miesięcy. Do okresu tego nie liczy się czas odbywania stażu i przygotowania zawodowego. Im dłuższe pozostawanie bez pracy, tym trudniej powrócić na rynek pracy, przez co bezrobocie powiązane z innymi problemami społecznymi, takimi jak bierność życiowa, ubóstwo, alkoholizm a w skrajnych przypadkach konflikt z prawem.

Średni udział długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym dla gminy wynosi 0,02 i jest niższy niż średnia dla województwa, co oznacza, że nie jest to poważny problem.

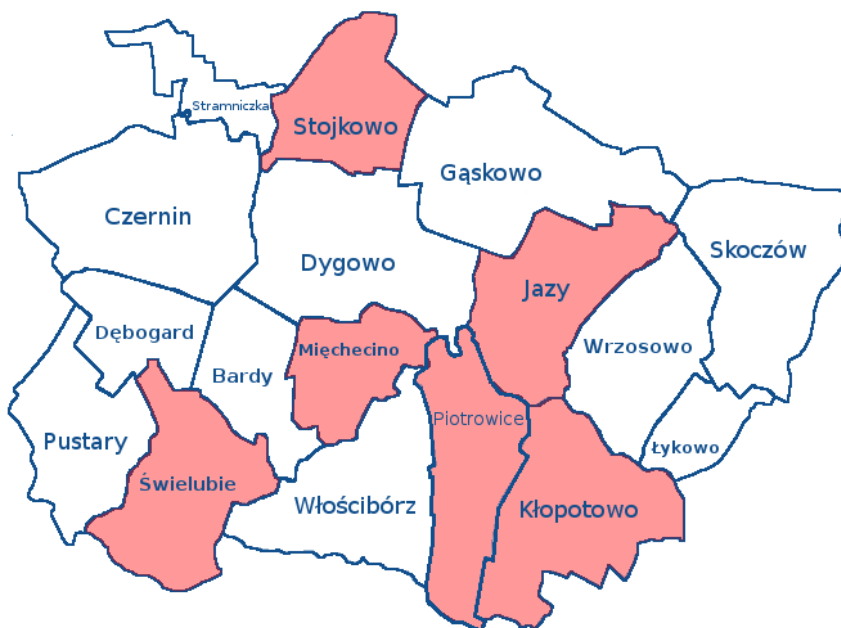
Wyższy niż średnia dla gminy udział osób długotrwałe bezrobotnych odnotowano w jednostkach: sołectwo Jazy, sołectwo Kłopotowo, sołectwo Mięhecino, sołectwo Piotrowice, sołectwo Stojkowo oraz sołectwo Świelubie.

Tabela 10 Wskaźnik podstawowy: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
1	Bardy	0,02
2	Czernin	0,02
3	Dębogard	0,02
4	Dygowo	0,02
5	Gąskowo	0,02
6	Jazy	0,03
7	Kłopotowo	0,03
8	Łykowo	0,00
9	Miechecino	0,03
10	Piotrowice	0,04
11	Pustary	0,01
12	Skoczów	0,00
13	Stojkowo	0,03
14	Stramniczka	0,00
15	Świelubie	0,07
16	Włoscibórz	0,01
17	Wrzosowo	0,02
Gmina Dygowo		0,02
Województwo zachodniopomorskie		0,03

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne.

Bezpieczeństwo

Jednym z głównych wskaźników badających poziom bezpieczeństwa w gminie jest liczba przestępstw. Polskie prawo karne mówi o tym, że przestępstwo to czyn zabroniony, bezprawny, zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomy. Przestępstwa bardzo często związane są z innymi problemami społecznymi, m.in. alkoholizmem, bezrobociem, ubóstwem oraz skłonnością do agresji i przemocy.

Średnia liczba przestępstw na 1000 ludności w gminie Dygowo wyniosła w 2016 roku 6,91 i była niższa, niż średnia dla województwa (23,19). Wyższy niż średnia dla gminy wskaźnik odnotowano w sołectwach: Czernin, Gąskowo, Jazy, Łykowo, Pustary, Stramniczka oraz Włoscibórz, przy czym zdecydowanie najwyższy wskaźnik odnotowano w sołectwie Stramniczka (32,26 przestępstw na 1000 osób, co stanowi przekroczenie średniej dla całego województwa).

Tabela 11 Wskaźnik podstawowy: Liczba przestępstw na 1000 ludności

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Liczba przestępstw na 1000 ludności
1	Bardy	0,00
2	Czernin	14,04
3	Dębogard	0,00
4	Dygowo	6,62
5	Gąskowo	8,17
6	Jazy	14,78
7	Kłopotowo	0,00
8	Łykowo	10,75
9	Miechęcino	0,00
10	Piotrowice	4,59
11	Pustary	13,11
12	Skoczów	0,00
13	Stojkowo	0,00
14	Stramniczka	32,26
15	Świelubie	0,00
16	Włoscibórz	7,84
17	Wrzosowo	5,25
Gmina Dygowo		6,91
Województwo zachodniopomorskie		23,19

Źródło: Opracowanie własne.

Map of the Gmina Międzybórz showing 14 villages. The villages are color-coded: red for certain villages and white for others. The red-shaded villages are Czernin, Stramniczka, Gąskowo, Jazy, Pustary, Włoszczów, and Łykowo. The white villages are Stojkowo, Dygowo, Skoczów, Dębogard, Mięchecino, Wrzosowo, Bardy, Świelubie, Piotrowice, and Kłopotowo.

Bardzo ważną, choć wciąż dość rzadko poruszaną kwestią jest przemoc w rodzinie. Wiele przypadków przemocy w rodzinie w ogóle nie jest zgłaszanych, dotyczy to szczególnie przemocy w rodzinie – ofiary wstydzą się przyznawać do problemów w rodzinie, a wiele z nich posiada syndrom wyuczonej bezradności, tj. poddania się, które wynika z poczucia braku możliwości zmiany sytuacji. W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2013-2015 przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców Dygowo. Połowa respondentów przyznała, że zna przypadki przemocy w rodzinie, zaś kolejne 28,8% o takich przypadkach w swoim otoczeniu słyszało.

Osoby, które doświadczyły przemocy mogą otrzymać pomoc od Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który funkcjonuje w ramach działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

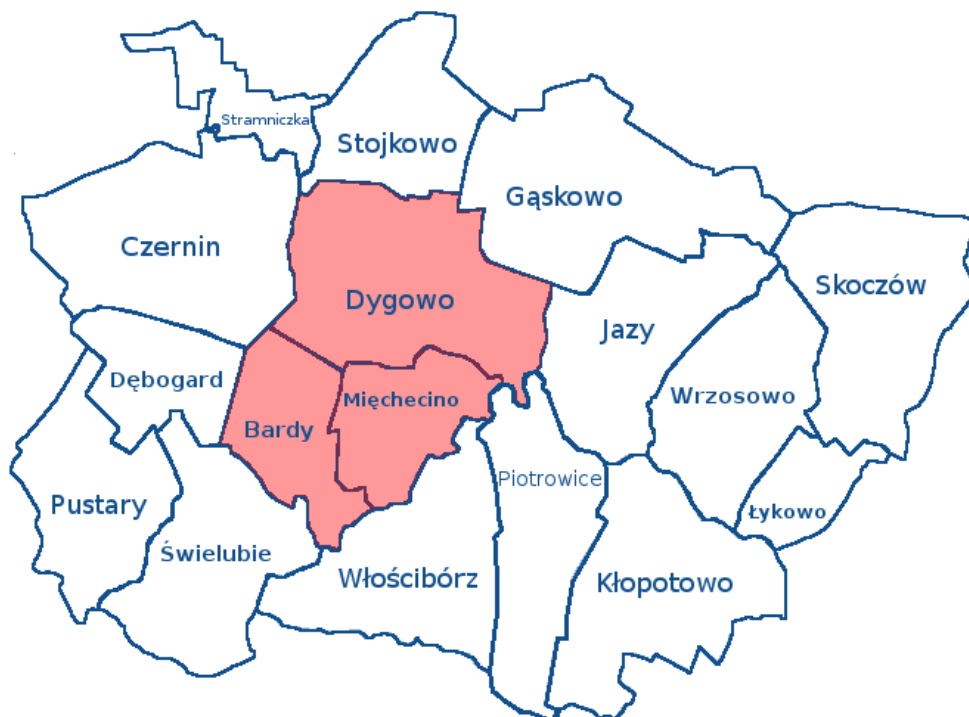
Średnia liczba ofiar przemocy w przeliczeniu na 1000 ludności dla gminy Dygowo wynosi 1,18. Zdecydowana większość sołectw nie odnotowała żadnego przypadku przemocy. Jednostkami, gdzie takie przypadki się zdarzyły, są: sołectwo Bardy, sołectwo Dygowo oraz sołectwo Miechecino.

Tabela 12 Wskaźnik fakultatywny: Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności
1	Bardy	7,69
2	Czernin	0,00
3	Dębogard	0,00
4	Dygowo	3,01
5	Gąskowo	0,00
6	Jazy	0,00
7	Kłopotowo	0,00
8	Łykowo	0,00
9	Miechęcino	9,35
10	Piotrowice	0,00
11	Pustary	0,00
12	Skoczów	0,00
13	Stojkowo	0,00
14	Stramniczka	0,00
15	Świelubie	0,00
16	Włoszibórz	0,00
17	Wrzosowo	0,00
Gmina Dygowo		1,18

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 6 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - Liczba ofiar przemocy

Źródło: opracowanie własne.

Aktywność społeczna

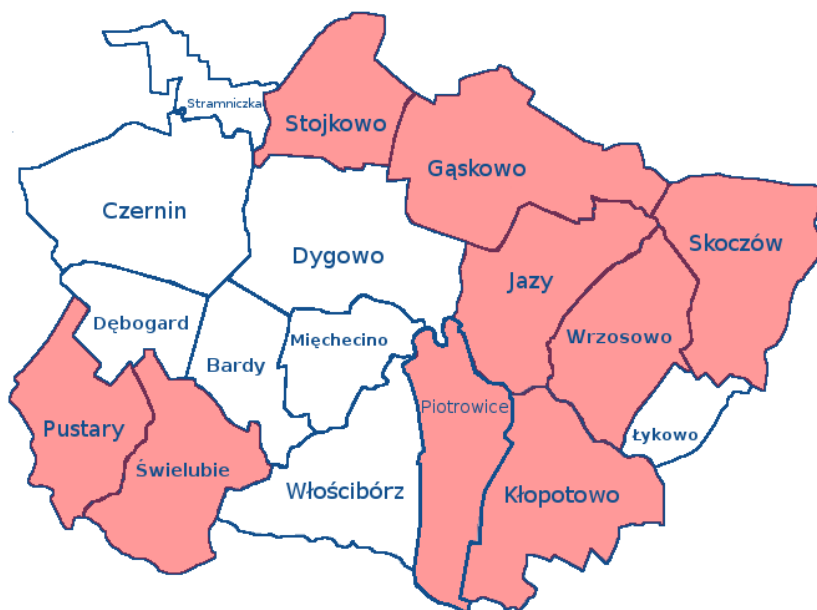
O aktywności społecznej oraz zaangażowaniu w życie społeczności świadczy frekwencja na wyborach, szczególnie zaś wyborach dotyczących społeczności lokalnej. Pokazuje ona poczucie wpływu mieszkańców na decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym, ich lokalną tożsamość. Frekwencja w wyborach do Rady Gminy dla gminy Dygowo w 2014 roku wyniosła 54,94%. Niższa frekwencja odnotowana została w sołectwach: Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Piotrowice, Pustary, Skoczów, Stojkowo, Świelubie oraz Wrzosowo.

Tabela 13 Wskaźnik fakultatywny: Frekwencja na wyborach do Rady Gminy

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Frekwencja na wyborach do Rady Gminy
1	Bardy	58,10%
2	Czernin	64,50%
3	Dębogard	58,34%
4	Dygowo	63,78%
5	Gąskowo	40,80%
6	Jazy	45,57%
7	Kłopotowo	48,30%
8	Łykowo	61,63%
9	Miechęcino	60,76%
10	Piotrowice	52,58%
11	Pustary	49,41%
12	Skoczów	53,63%
13	Stojkowo	53,63%
14	Stramniczka	65,32%
15	Świelubie	51,02%
16	Włóścibórz	57,80%
17	Wrzosowo	48,78%
Gmina Dygowo		54,94%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 7 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - Frekwencja na wyborach do Rady Gminy

Źródło: opracowanie własne.

Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza obejmuje takie zagadnienia jak: podmioty gospodarcze, przedsiębiorczość, duża liczba osób niepracujących, w tym osoby starsze i osoby bezrobotne.

Demografia

Ważnym wskaźnikiem, wiążanym często jedynie ze sferą społeczną, jest odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Patrząc na to zagadnienie od strony społecznej, zwraca się uwagę na potrzebę dostosowania przestrzeni i usług do potrzeb osób starszych. Warto jednak pamiętać także, że seniorzy to osoby pobierające emerytury, na które zarabiają osoby pracujące, dlatego tak ważne jest, by odsetek osób w wieku produkcyjnym był znacząco wyższy od odsetka osób w wieku poprodukcyjnym.

Średni odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Dygowo wynosi 12,32%, co jest wartością mniejszą niż średnia dla całego województwa (19,49%).

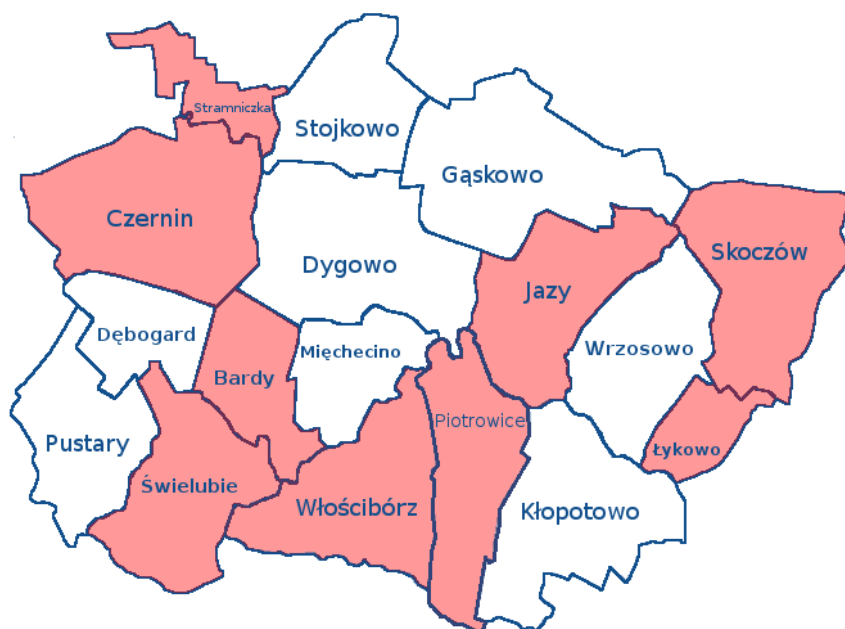
Wyższy niż średnia dla gminy odsetek osób starszych występuje w sołectwach: Bardy, Czernin, Jazy, Łykowo, Piotrowice, Skoczów, Stramniczka, Świelubie oraz Włoszycbórz. Sołectwo Włoszycbórz osiągnęło wskaźnik 26,27%, co stanowi wartość wyższą nie tylko od średniej dla gminy, ale także od średniej dla województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 14 Wskaźnik podstawowy: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
1	Bardy	14,62%
2	Czernin	12,64%
3	Dębogard	9,77%
4	Dygowo	10,17%
5	Gąskowo	7,08%
6	Jazy	14,29%
7	Kłopotowo	9,14%
8	Łykowo	12,90%
9	Miechecino	8,41%
10	Piotrowice	14,68%
11	Pustary	12,13%
12	Skoczów	12,54%
13	Stojkowo	8,04%
14	Stramniczka	12,90%
15	Świelubie	13,64%
16	Włoszibórz	26,27%
17	Wrzosowo	10,24%
Gmina Dygowo		12,32%
Województwo zachodniopomorskie		19,49%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 8 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Źródło: opracowanie własne.

Bezrobocie

Innym ważnym wskaźnikiem sfery gospodarczej jest liczba osób bezrobotnych. Szczególną grupą osób bezrobotnych są osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej. To osoby mające szczególne problemy z odnalezieniem się na rynku pracy, gdy tracą pracę, często stają się osobami długotrwale bezrobotnymi. W dużej części są to także osoby obciążone problemami, które odziedziczyły po rodzicach życiową bezradność i niewłaściwe wzorce.

Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł w gminie Dygowo 37,86% i był wyższy niż odsetek dla całego województwa (33,42%). Odsetek osób bez wykształcenia wyższy niż średnia dla gminy, odnotowano w sołectwach: Gąskowo, Jazy, Kłopotowo, Piotrowice, Skoczów, Stojkowo oraz Stramniczka.

Tabela 15 Wskaźnik podstawowy: Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych
1	Bardy	33,33%
2	Czernin	27,27%
3	Dębogard	20,00%
4	Dygowo	13,11%
5	Gąskowo	60,00%
6	Jazy	42,86%
7	Kłopotowo	44,44%
8	Łykowo	0,00%
9	Miechęcino	16,67%
10	Piotrowice	69,23%
11	Pustary	12,50%
12	Skoczów	42,86%
13	Stojkowo	66,67%
14	Stramniczka	100,00%
15	Świelubie	36,36%
16	Włóścibórz	33,33%
17	Wrzosowo	25,00%
Gmina Dygowo		37,86%
Województwo zachodniopomorskie		33,42%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 9 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne.

Innym rodzajem bezrobocia jest bezrobocie wśród kobiet. Od wielu lat na terenie całej Polski stopa bezrobocia kobiet przewyższała stopę bezrobocia mężczyzn. Problem ten nie wynikał z braku wykształcenia czy umiejętności, ponieważ często to właśnie kobiety miały wyższe wykształcenie czy były młodsze. Mimo to, to one są długotrwale bezrobotne i dłużej szukają zatrudnienia. Winą za taką sytuację często obarcza się tradycję i stereotypy sugerujące, że miejsce kobiety jest w domu, a wiele zawodów może wykonywać jedynie mężczyzna.

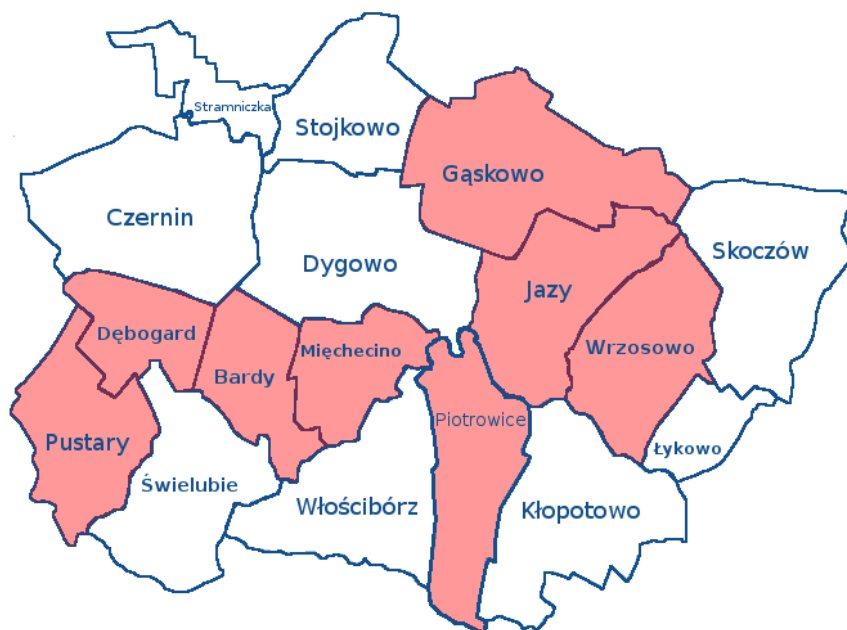
Wśród sołectw gminy Dygowo także znajdują się takie, w których bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż bezrobocie mężczyzn. Średni odsetek bezrobotnych kobiet w gminie wynosi 56,73%. Wyższe od średniej dla gminy wskaźniki mają sołectwa: Bardy, Dębogard, Gąskowo, Jazy, Mięchecino, Piotrowice, Pustary oraz Wrzosowo.

Tabela 16 Wskaźnik fakultatywny: Odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych
1	Bardy	66,67%
2	Czernin	54,55%
3	Dębogard	80,00%
4	Dygowo	44,26%
5	Gąskowo	60,00%
6	Jazy	71,43%
7	Kłopotowo	55,56%
8	Łykowo	0,00%
9	Miechęcino	83,33%
10	Piotrowice	76,92%
11	Pustary	62,50%
12	Skoczów	28,57%
13	Stojkowo	55,56%
14	Stramniczka	50,00%
15	Świelubie	54,55%
16	Włosćibórz	55,56%
17	Wrzosowo	65,00%
Gmina Dygowo		56,73%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 10 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne.

Podmioty gospodarki narodowej i przedsiębiorczość

Jednym z kluczowych wskaźników gospodarczych jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Pewną wariacją tego wskaźnika jest liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, czyli liczba podmiotów powstałych w roku 2016 roku. Ich liczba świadczy o gospodarczym rozwoju, zaś ich brak – o zastoju, co związane jest z atrakcyjnością terenu dla zewnętrznych i wewnętrznych inwestorów.

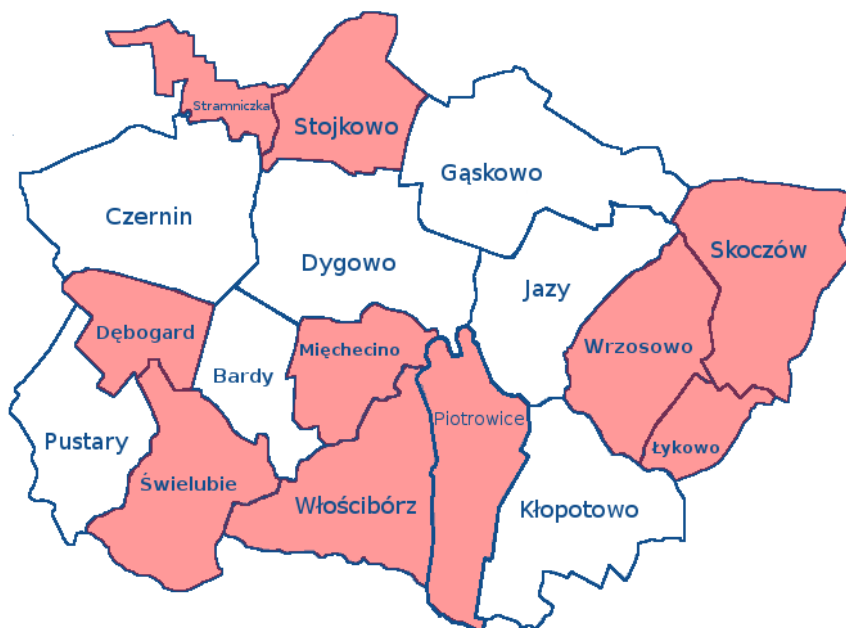
Średnia dla całej gminy wskazuje, że na 100 osób przypada jedynie 0,48 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości gminy Dygowo. Wskaźniki jeszcze niższe odnotowano w sołectwach: Piotrowice, Stojkowo, Włóścibórz oraz Wrzosowo, zaś brak jakiejkolwiek nowo zarejestrowanej firmy odnotowano w jednostkach: Dębogard, Łykowo, Miechęcino, Skoczów, Stramniczka, Świelubie,

Tabela 17 Wskaźnik podstawowy: Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób
1	Bardy	1,54
2	Czernin	1,12
3	Dębogard	0,00
4	Dygowo	0,72
5	Gąskowo	0,54
6	Jazy	0,99
7	Kłopotowo	0,51
8	Łykowo	0,00
9	Miechęcino	0,00
10	Piotrowice	0,46
11	Pustary	0,98
12	Skoczów	0,00
13	Stojkowo	0,45
14	Stramniczka	0,00
15	Świelubie	0,00
16	Włóścibórz	0,39
17	Wrzosowo	0,39
Gmina Dygowo		0,48

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 11 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej

Źródło: opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-infrastrukturalna, techniczna i środowiskowa

Wypośażenie w instalacje

Część obszaru na terenie gminy Dygowo dotknięta jest problemami infrastrukturalnymi i technicznymi. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym w sieć instalacji kanalizacyjnej. Jej brak wpływa nie tylko na środowisko naturalne (ścieki z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych wsiąkają w glebę, trafiają do przydrożnych rowów lub kanalizacji deszczowej), ale także komfort i jakość życia mieszkańców. Należy podkreślić, że długość czynnej sieci kanalizacyjnej zwiększa się w gminie systematycznie, wciąż jednak istnieją obszary, na których przyłączy nie ma.

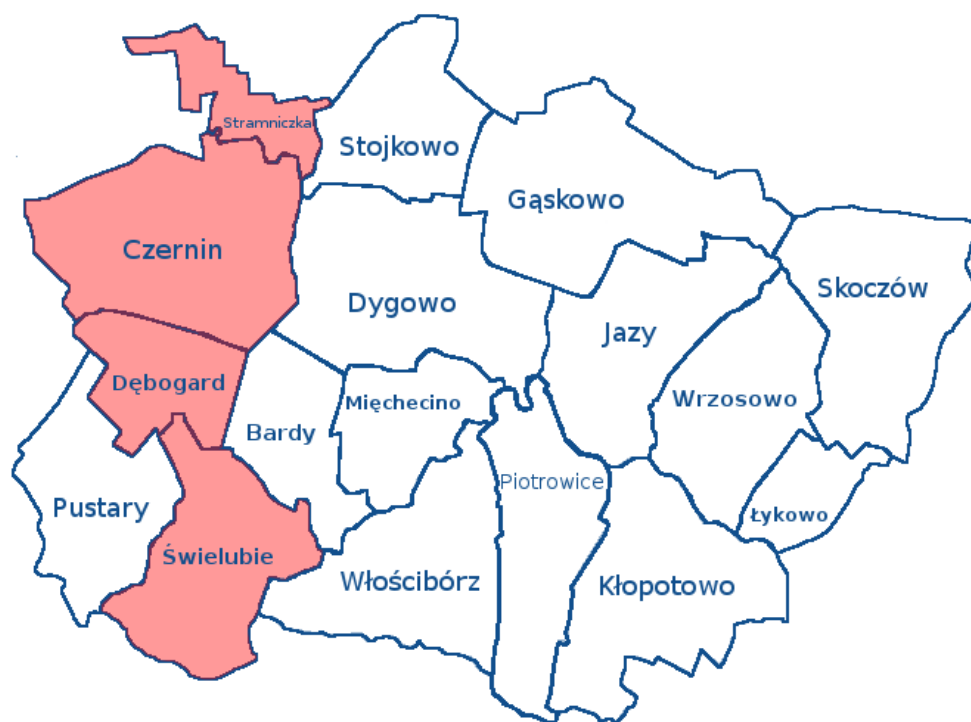
Wskaźnikiem obrazującym ten problem jest odsetek osób korzystających z kanalizacji. Z kanalizacji korzysta średnio 86,98% mieszkańców gminy. Sołectwa, których odsetek jest niższy, to: sołectwo Czernin, sołectwo Dębogard, sołectwo Stramniczka oraz sołectwo Świelubie (tam z kanalizacji nie korzysta żaden mieszkaniec).

Tabela 18 Wskaźnik fakultatywny: Odsetek osób korzystających z kanalizacji

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Odsetek osób korzystających z kanalizacji
1	Bardy	96,15%
2	Czernin	36,52%
3	Dębogard	86,47%
4	Dygowo	99,82%
5	Gąskowo	100,00%
6	Jazy	100,00%
7	Kłopotowo	100,00%
8	Łykowo	100,00%
9	Miechęcino	94,39%
10	Piotrowice	89,45%
11	Pustary	100,00%
12	Skoczów	100,00%
13	Stojkowo	95,98%
14	Stramniczka	82,26%
15	Świelubie	0,00%
16	Włoszibórz	97,65%
17	Wrzosowo	100,00%
Gmina Dygowo		86,98%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 12 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego – odsetek osób korzystających z kanalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Środowisko

Jednym z najpoważniejszych problemów sfery środowiskowej w Polsce jest występowanie wyrobów azbestowych. W celu eliminacji problemu powstał krajowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski. Gmina Dygowo również posiada Program Usuwania Azbestu I Wyrobów Azbestowych z Terenu Gminy Dygowo na lata 2008-2032. Budynki pokryte tym materiałem wywierają negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzkie. W wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu, azbest ma działanie chorobotwórcze. Osoby żyjące w środowisku o wysokim stężeniu włókien azbestu w powietrzu, narażone są na raka płuc i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Średnia masa wyrobów zawierających azbest w gminie wynosi 46,94 Mg. Sołectwa, w których masa ta jest wyższa, to: Czernin, Dygowo, Gąskowo, Jazy oraz Stojkowo.

Tabela 19 Wskaźnik fakultatywny: Masa wyrobów zawierających azbest

Lp.	Jednostka analityczna	Wskaźnik: Masa wyrobów zawierających azbest [Mg]
1	Bardy	43,19
2	Czernin	117,99
3	Dębogard	25,79
4	Dygowo	103,04
5	Gąskowo	68,21
6	Jazy	61,18
7	Kłopotowo	15,29
8	Łykowo	30,66
9	Miechęcino	21,22
10	Piotrowice	14,86
11	Pustary	59,11
12	Skoczów	13,70
13	Stojkowo	121,99
14	Stramniczka	22,67
15	Świelubie	19,18
16	Włóscibórz	25,51
17	Wrzosowo	34,45
Gmina Dygowo		46,94

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 13 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - masa wyrobów zawierających azbest

Źródło: opracowanie własne.

4. Obszary zdegradowane

W poniższej tabeli przedstawiono zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej dla poszczególnych jednostek analitycznych. W ramach delimitacji użyto 6 wskaźników społecznych, 4 wskaźników gospodarczych oraz 2 wskaźników przestrzenno-funkcjonalnych. Dane przedstawione zostały za pomocą wskaźnika sumarycznego, by ułatwić sumowanie i porównanie wyników.

Tabela 20 Wyniki analizy wskaźnikowej dla poszczególnych jednostek analitycznych

	Wskaźniki społeczne						Wskaźniki gospodarcze				Wskaźniki przestrzenno-infrastrukturalne, techniczne i środowiskowe		
Jednostka analityczna	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W10	W11	W12	SUM A
Bardy	0,23	0,12	-0,84	2,34	0,46	-0,46	0,55	-0,19	-2,34	0,52	-0,35	-0,11	0,21
Czernin	-0,21	-0,21	0,87	-0,42	1,38	-1,38	0,08	-0,44	-1,43	-0,11	1,91	2,02	0,35
Dębogard	-0,21	0,10	-0,84	-0,42	0,49	-0,49	-0,61	-0,74	1,05	1,21	0,02	-0,60	-1,45
Dygowo	-0,66	-0,24	-0,03	0,66	1,28	-1,28	-0,51	-1,02	-0,54	-0,65	-0,49	1,59	-3,97
Gąskowo	0,69	-0,09	0,15	-0,42	-2,05	2,05	-1,25	0,91	-0,15	0,17	-0,49	0,60	3,60
Jazy	-1,02	0,49	0,96	-0,42	-1,36	1,36	0,47	0,21	-1,12	0,76	-0,49	0,40	0,14
Kłopotowo	0,75	0,34	-0,84	-0,42	-0,96	0,96	-0,76	0,27	-0,07	-0,06	-0,49	-0,90	-1,23
Łykowo	-1,41	-1,26	0,47	-0,42	0,97	-0,97	0,14	-1,56	1,05	-2,94	-0,49	-0,46	-9,32
Miechęcino	0,33	0,42	-0,84	2,93	0,84	-0,84	-0,93	-0,87	1,05	1,38	-0,28	-0,73	2,82

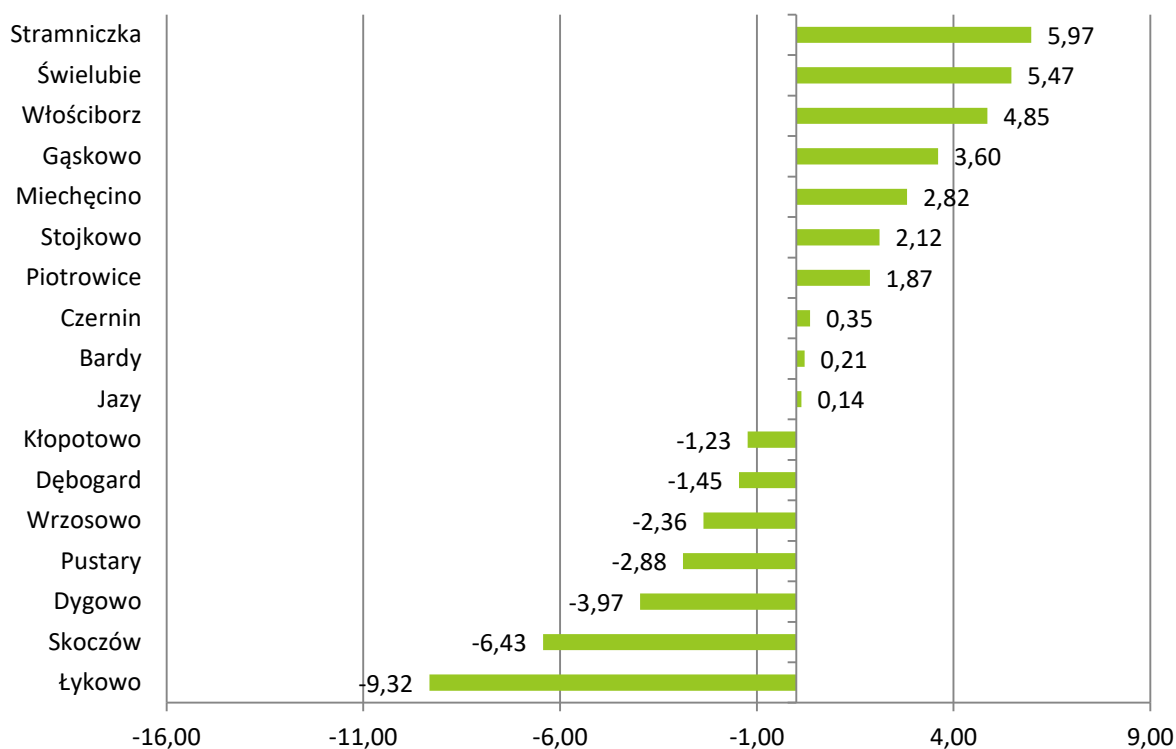

	Wskaźniki społeczne						Wskaźniki gospodarcze				Wskaźniki przestrzenno-infrastrukturalne, techniczne i środowiskowe		
Piotrowice	-0,31	1,57	-0,28	-0,42	-0,34	0,34	0,56	1,29	0,04	1,05	-0,09	-0,91	1,87
Pustary	-0,71	-0,72	0,75	-0,42	-0,80	0,80	-0,05	-1,04	-1,12	0,30	-0,49	0,35	-2,88
Skoczów	-1,06	-1,26	-0,84	-0,42	-0,19	0,19	0,05	0,21	1,05	-1,46	-0,49	-0,94	-6,43
Stojkowo	0,02	0,28	-0,84	-0,42	-0,19	0,19	-1,02	1,19	0,07	-0,06	-0,34	2,13	2,12
Stramniczka	2,02	-1,26	3,08	-0,42	1,50	-1,50	0,14	2,56	1,05	-0,35	0,18	-0,69	5,97
Świelubie	-0,40	2,78	-0,84	-0,42	-0,57	0,57	0,31	-0,06	1,05	-0,11	3,30	-0,79	5,47
Włóścibórz	2,45	-0,86	0,11	-0,42	0,41	-0,41	3,33	-0,19	0,19	-0,06	-0,40	-0,61	4,85
Wrzosowo	-0,50	-0,20	-0,20	-0,42	-0,89	0,89	-0,50	-0,53	0,18	0,43	-0,49	-0,35	-2,36

Źródło: Opracowanie własne.

Dane przedstawiono także za pomocą wykresu. Wartości znajdujące się po lewej stronie osi wskazują na obszary, które nie przekroczyły średniej dla gminy, zaś wartości znajdujące się po prawej stronie wskazują **obszary zdegradowane, na których występuje nagromadzenie zjawisk kryzysowych.**

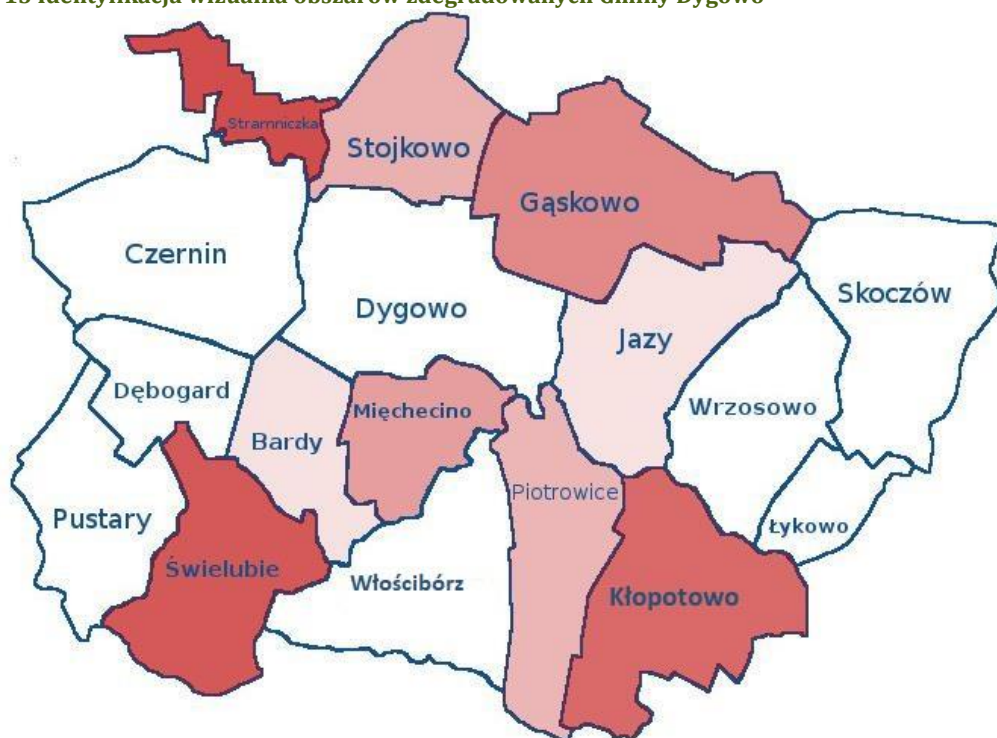
Rysunek 14 Suma wskaźnika degradacji w podziale na jednostki

Źródło: Opracowanie własne.

Poniższa mapa przedstawia teren gminy uwzględniając wskaźnik sumaryczny. Obszary o największym natężeniu zjawisk kryzysowych oznaczone są kolorem najciemniejszym.

Rysunek 15 Identyfikacja wizualna obszarów zdegradowanych Gminy Dygowo

Źródło: opracowanie własne.

Na poniższym rysunku przedstawione zostały obszary zamieszkałe w wyodrębnionych jednostkach urbanistycznych Gminy Dygowo:

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

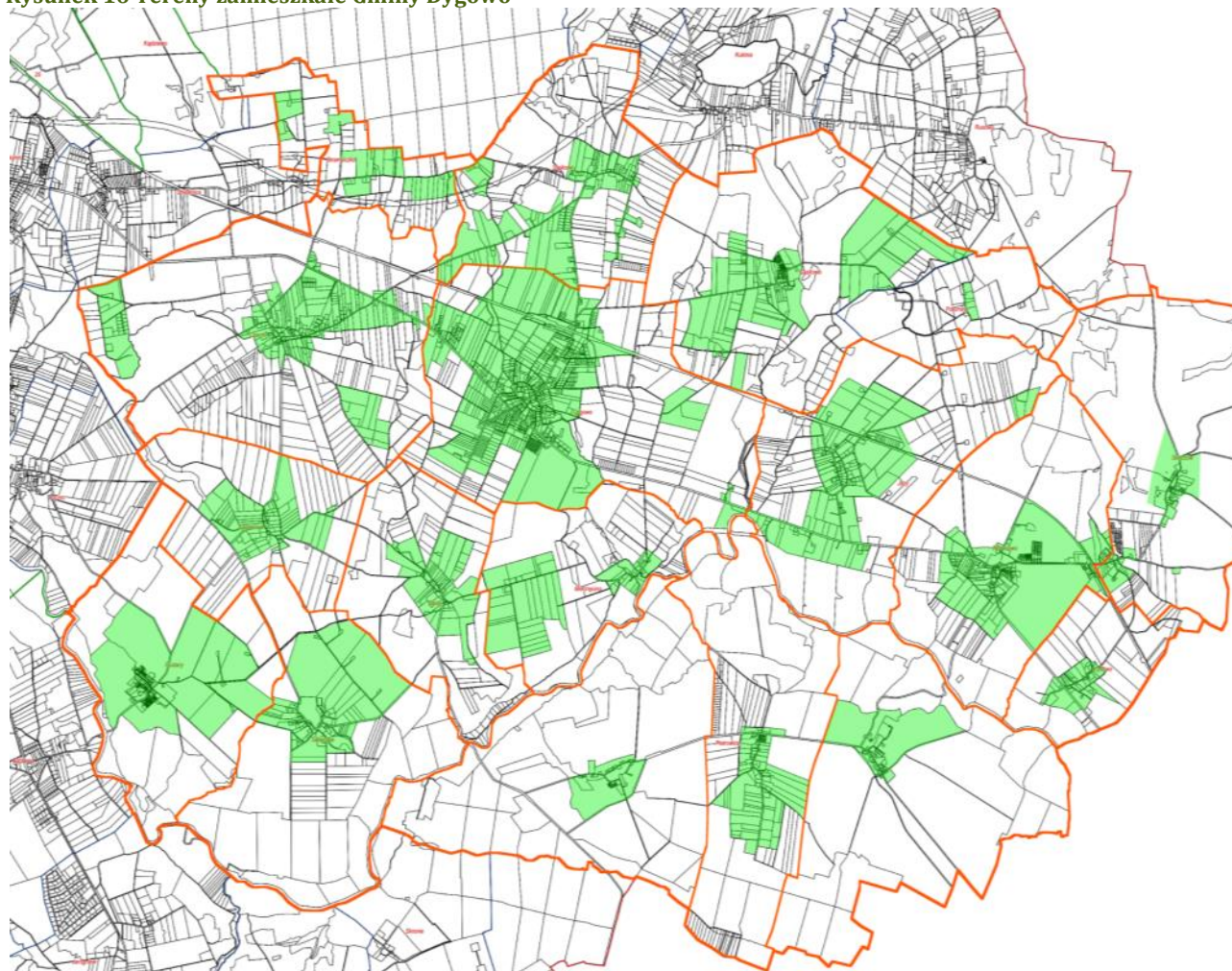

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 16 Tereny zamieszkałe Gminy Dygowo

Granice sołectw

Tereny zamieszkałe

Tereny niezamieszkałe

Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnia terenów zamieszkałych poszczególnych sołectw Gminy Dygowo, wynosi odpowiednio:

Tabela 21 Powierzchnia terenów zamieszkałych w granicach sołectw Gminy Dygowo

Sołectwo	Powierzchnia [ha]
Stramniczka	73,8
Stojkowo	172,3
Gąskowo	266,8
Skoczów	72,0
Czernin	225,8
Dygowo	533,8
Jazy	264,1
Wrzosowo	255,0
Łykowo	36,4
Dębogard	110,0
Bardy	103,0
Miechęcino	132,6
Pustary	270,0
Świelubie	206,0
Włóścibórz	50,6
Piotrowice	108,0
Kłopotowo	96,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://dygowo.e-mapa.net/>.

W związku z występowaniem sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie zdegradowania w sferze społecznej, do obszaru zdegradowanego włączono:

- Sołectwo Bardy,
- Sołectwo Czernin
- Sołectwo Gąskowo,
- Sołectwo Jazy,
- Sołectwo Miechęcino,
- Sołectwo Piotrowice,
- Sołectwo Stojkowo,
- Sołectwo Stramniczka,
- Sołectwo Świelubie,
- Sołectwo Włóścibórz.

Obszar zdegradowany zajmuje **1602,99 ha**, co stanowi **12,47%⁴ powierzchni Gminy** zamieszkiwany jest przez **2054 osób**, które stanowią **37,29%⁵ populacji Gminy**.

Nawarstwienie problemów obszaru zdegradowanego gminy Dygowo w **sferze społecznej** to przede wszystkim takie zjawiska jak:

- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 ludności;
- Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;
- Liczba przestępstw na 1000 ludności;
- Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym;
- Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności;
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 ludności.

Jak wynika z analizy wskaźnikowej, jednym z głównych problemów społecznych obszaru zdegradowanego jest liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Zdecydowanie największa liczba takich osób zamieszkuje miejscowości Stramniczka oraz Włocibórz (odpowiednio 129,03 oraz 145,10 osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danego sołectwa). Informacji o liczbie osób ubogich przyniosło uszczegółowienie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Spośród 29 mieszkańców sołectwa Gąskowo pobierających świadczenia, aż 25 korzysta z nich z powodu ubóstwa (70,84 osoby na 1000 ludności). Podobnie wysokie wskaźniki osiągnęły sołectwa Włocibórz (78,43), Stramniczka (64,52) oraz Piotrowice (65,42).

Problem bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego, jest problemem o mniejszej skali. Sołectwami, które negatywnie wyróżniają się na tle pozostałych jednostek, są sołectwo Świelubie (7,0% osób w wieku produkcyjnym to osoby długotrwale bezrobotne) oraz Piotrowice (4,0%).

Kolejnym problemem jest kwestia bezpieczeństwa mieszkańców, tj. liczba przestępstw oraz liczba ofiar przemocy. Każdy z problemów jest szczególnie zauważalny w kilku sołectwach. Zdecydowanie największa liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000

⁴ Powierzchnia Gminy Dygowo – 12 852 ha

⁵ Populacja Gminy (na koniec 2015 r.) – 5508 osób

ludności odnotowana została w sołectwie Stramniczka (32,26). Nieco mniejsza, ale wciąż duża liczba przestępstw zgłoszona została w sołectwach Jazy (14,78) oraz Czernin (14,04). Przypadki przemocy, w tym głównie przemocy domowej, zgłoszone zostały w sołectwach Miechęcino (9,35 osób na 1000 ludności) oraz Bardy (7,69).

Ostatnim aspektem sfery społecznej jest aktywność społeczna i obywatelska, wyrażająca się we frekwencji w wyborach Rady Gminy w 2014 roku. Mniej niż połowa mieszkańców poszła na wybory w miejscowościach Gąskowo (40,80%) oraz Jazy (45,57%).

Problemami gminy w **sferze gospodarczej** są:

- Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;
- Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych;
- Odsetek bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych.
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.

W kontekście sfery gospodarczej na terenie przebadano głównie bezrobocie, udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Szczególnym rodzajem bezrobocia jest bezrobocie wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej, które najczęściej związane jest także z długotrwałym bezrobociem. Wśród zdegradowanych jednostek, najwyższy procent takich osób występuje na terenie sołectw Gąskowo (60,0%), Piotrowice (69,23%) oraz Stojkowo (66,67%). W miejscowości Stramniczka wskaźnik ten osiągnął 100%, warto jednak zaznaczyć, że w 2016 roku mieszkało tam jedynie dwóch bezrobotnych. Szczególnie wysoki odsetek bezrobotnych kobiet odnotowano w sołectwach Miechęcino (83,33%) oraz Piotrowice (76,92%).

Innym aspektem sfery gospodarczej, silnie powiązanim ze sferą społeczną, jest odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Największa liczba takich osób zamieszkuje sołectwo Włóscibórz (ponad 1/4 wszystkich mieszkańców miejscowości, tj. 26,27%).

Ostatnim, choć nie najmniej ważnym wskaźnikiem, jest liczba nowo powstałych podmiotów gospodarki narodowej. Na terenie obszaru zdegradowanego istnieją miejscowości, w których w 2016 roku nie powstała żadna forma, co świadczy o gospodarczym zastoju. Takimi miejscowościami były: Miechęcino, Stramniczka oraz Świelubie.

Spośród **sfer przestrzenno-infrastrukturalnej, technicznej i środowiskowej** przebadano kwestię dostępu do mediów oraz występowania szkodliwych odpadów:

- Odsetek osób korzystających z kanalizacji;
- Masa wyrobów zawierających azbest.

Możliwość korzystania z kanalizacji przynosi mieszkańcom ogromną wygodę, przyczynia się także do ochrony środowiska, poprzez likwidację nieszczelnych, przydomowych szamb. Zdecydowana większość spośród jednostek obszaru rewitalizacji jest skanalizowana niemal w 100%. Tym bardziej na ich tle wyróżnia się miejscowość Świelubie, w której z kanalizacji nie korzysta żaden z mieszkańców.

Wskaźnikiem analizującym poziom występowania szkodliwych odpadów jest masa wyrobów zawierających azbest, głównie płyt azbestowo-cementowych. Zdecydowanie największa ich ilość występuje w sołectwach Stojkowo (121,99 ton) oraz Czernin (117,99 ton). Połowę tej masy mają dwie inne zdegradowane jednostki: Gąskowo oraz Jazy (odpowiednio 68,21 i 61,18 ton).

5. Obszary rewitalizacji – zasięg przestrzenny i charakterystyka

5.1. Granice obszaru rewitalizacji

Jak określają „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2016-2020”, obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Może być on podzielony na podobszary, które nie posiadają ze sobą wspólnych granic. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na terenie zdegradowanym mieszka 2054 osób, które stanowią 37,29% mieszkańców gminy, zaś powierzchnia zajmowana przez zdegradowane obszary wynosi 12,47% powierzchni gminy. Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, iż obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i obejmować swoim działaniem więcej niż 30% mieszkańców, należało więc wybrać spośród obszarów zdegradowanych tereny, które wejdą w skład obszaru rewitalizacji.

Na podstawie pogłębionej analizy danych dostarczonych przez lokalne instytucje, wyników badań jakościowych zgromadzonych podczas trwania konsultacji społecznych oraz wiedzy i doświadczenia pracowników Urzędu Gminy, **do rewitalizacji wybrane zostały sołectwa:**

Tabela 22 Obszar rewitalizacji Gminy Dygowo

Podobszar rewitalizacji	Liczba mieszkańców	Powierzchnia (ha)
Gąskowo	367	266,8
Miechęcino	107	132,6
Stojkowo	224	172,3
Stramniczka	62	73,8
Świelubie	132	206,0
Włóścibórz	255	50,6
Suma	1 147	902,15
Gmina Dygowo	5 508	12 852
Udział (%)	20,82%	7,02%

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji zajmuje 902,15 ha - 7,02% powierzchni gminy (poniżej 20%) oraz zamieszkiwany jest przez 1147 osób, czyli 20,82% populacji całej gminy (poniżej 30%), dzięki czemu z działań rewitalizacyjnych w bezpośredni sposób skorzysta możliwie największa liczba osób.

Podobszary rewitalizacji zostały wyodrębnione na podstawie poniższych informacji:

- Wybrane do rewitalizacji sołectwa osiągnęły najwyższe wskaźniki zdegradowania, co świadczy o tym, iż w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji. Wszystkie jednostki wykazały też zdegradowanie w najważniejszej dla rewitalizacji sferze, tj. sferze społecznej;
- Dwie miejscowości – Gąskowo oraz Włóścibórz – to miejscowości popegeerowskie, na których, zgodnie z *Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020* szczególnie powinny koncentrować się przedsięwzięcia rewitalizacyjne;
- Wybrane jednostki posiadają lokalny potencjał. Znajdują się tam instytucje publiczne (światlice wiejskie w Gąskowie i Świelubiu oraz Dom Pomocy Społecznej we Włóściborzu), zabytki (gotycki kościół w Świelubiu, pałac i park podworski we Włóściborzu) oraz walory przyrodnicze (torfowiska w Gąskowie, objęte ochroną drzewa w Miechęcinnie, rezerwat przyrody w Stramnicze).

5.2. Zasięg przestrzenny

Poniższa mapa przedstawia granice obszaru rewitalizacji Gminy Dygowo.

Rysunek 17 Granice obszaru rewitalizacji Gminy Dygowo

Źródło: opracowanie własne (obszar rewitalizacji został oznaczony kolorem czerwonym).

5.3. Charakterystyka obszarów rewitalizacji

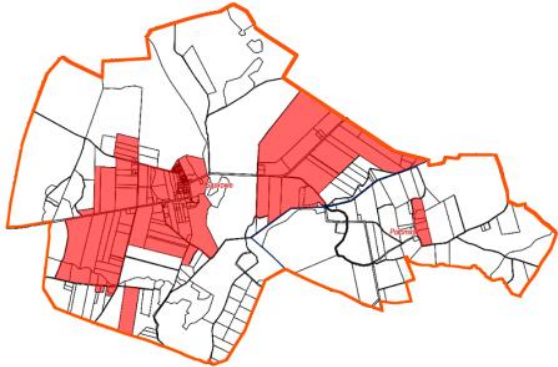
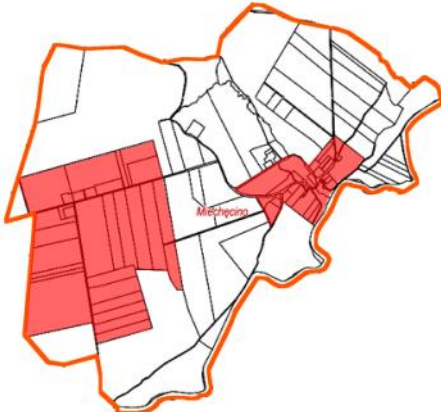
Pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji przeprowadzono na podstawie analizy *desk research* zgromadzonych danych statystycznych, ilościowych badań ankietowych oraz techniki jakościowej - warsztatu konsultacyjnego.

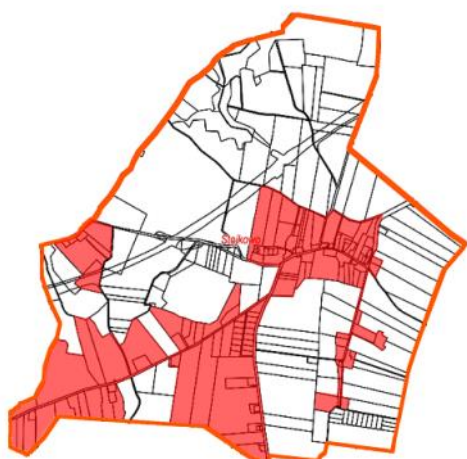
Dane pierwotne, tj. pochodzących ze spotkania warsztatowego, zestawiono z danymi ilościowymi, zgromadzonymi podczas analizy *desk research* dokonanej w trakcie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej. Pozwoliło to przeanalizować relację między skalą opisywanych zjawisk na obszarze rewitalizacji, a odczuciami mieszkańców. Analiza została dokonana w zasadniczych obszarach: społecznym, gospodarczym

i przestrzennym. Wynika to z faktu, że obecne pojmowanie procesów rewitalizacji zasadnicze cele interwencji Programu sytuuje głównie w sferach społecznej, gospodarczej i przestrzennym, natomiast działania środowiskowe, techniczne i planistyczne są uzupełniające (narzędziowe) wobec celów społeczno-gospodarczych.

Podobszary wyodrębnione do rewitalizacji stanowią części zamieszkałe sołectw: Gąskowo, Miechęcino, Stojkowo, Stramniczka, Świelubie oraz Włóścibórz, które ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy stanowią miejsca skupienia projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 23 Obszar rewitalizacji Gminy Dygowo

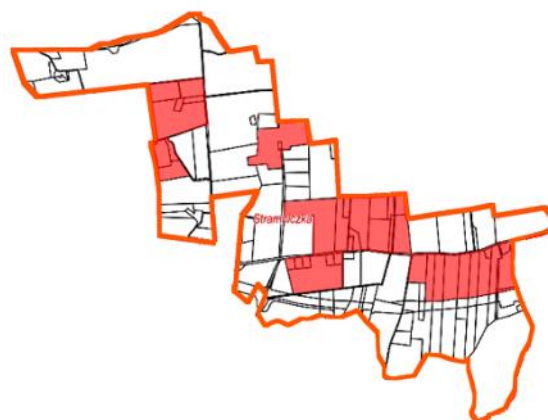
Podobszar: Gąskowo Powierzchnia: 266,89 ha Liczba mieszkańców: 367	Podobszar: Miechęcino Powierzchnia: 132,6 ha Liczba mieszkańców: 107
	
Podobszar: Stojkowo Powierzchnia: 172,3 ha Liczba mieszkańców: 224	Podobszar: Stramniczka Powierzchnia: 73,8 ha Liczba mieszkańców: 62

Podobszar: Świelubie

Powierzchnia: 206,0 ha

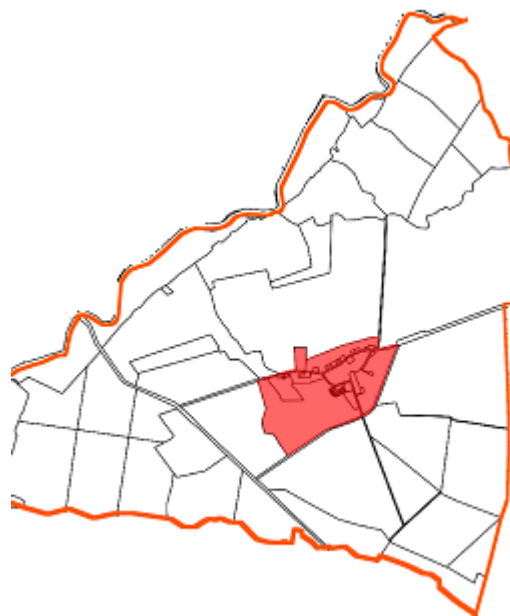
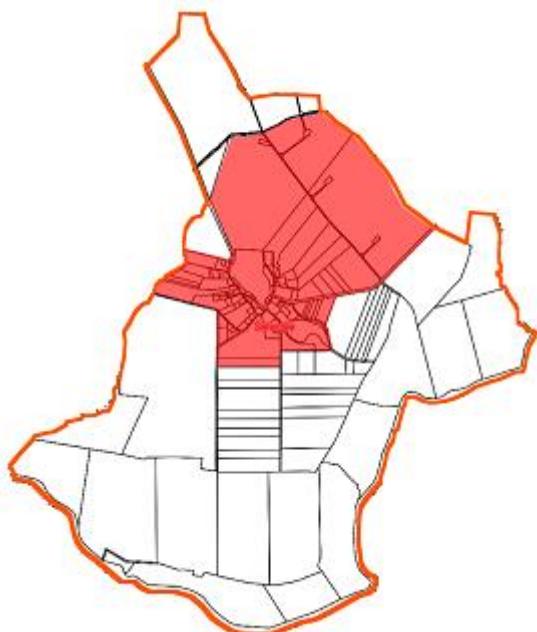
Liczba mieszkańców: 132

Podobszar: Włocibórz

Powierzchnia: 50,6 ha

Liczba mieszkańców: 255

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, którym towarzyszą także problemy w innych sferach życia gminy. Wydzielenie obszaru rewitalizacji ma na celu dotarcie z projektami rewitalizacyjnymi do grupy i obszaru, który tego najbardziej wymaga. Dlatego też dotyczy obszarów sołectw z wyłączeniem powierzchni łąk i lasów. Wyniki partycypacji społecznej wskazywały na konieczność podjęcia działań w powyższych sołectwach.

Gąskowo

Gąskowo leży przy lokalnej drodze 0279Z - 2 km od Dygowa, z którym sąsiaduje od południowego zachodu, oraz około 3,5 km od Rusowa, z którym sąsiaduje od północnego wschodu. Do siedziby powiatu - Kołobrzegu jest około 15 kilometrów.

W centrum wsi znajduje się pomnik poświęcony mieszkańcom wsi, którzy zginęli podczas pierwszej wojny światowej. Obecnie nazwiska są zatynkowane i niewidoczne. Niegdyś na terenie Gąskowa funkcjonowały Państwowe Gospodarstwa Rolne, które stały się źródłem utrzymania tutejszych mieszkańców. Do dziś we wsi mieszczą się ich pozostałości, zamieniające się z biegiem czasu w ruiny. Jednak niektóre z nich znalazły swoje zastosowanie i są użytkowane nadal. Mieści się tu również bardzo stary cmentarz niemiecki, wraz z upływem czasu jego stan ulega pogorszeniu.

Podstawowym problemem sołectwa Gąskowo w sferze społecznej jest wysoki odsetek beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców Gąskowa ogółem (79,02 na 1000 mieszkańców), z czego najwięcej osób otrzymuje wsparcie ze względu na kryterium ubóstwa (70,84 na 1000 mieszkańców).

Powodem powyższych statystyk jest charakterystyka lokalnej gospodarki, oparta w większości na rolnictwie – na terenie sołectwa brakuje zakładów produkcyjnych, czy ośrodków mogących wpłynąć na wzrost poziomu gospodarczego podobszaru i przeciwdziałanie marginalizacji ekonomicznej lokalnej społeczności, czego obrazem jest wysoki wskaźnik kobiet wśród osób bezrobotnych (60%).

Ubóstwo jest też silnie związane z niskim poziomem wykształcenia. W grupie gospodarstw domowych, które utrzymuje osoba, która swoją edukację zakończyła co najwyżej na poziomie gimnazjalnym, zagrożenie tzw. ubóstwem skrajnym jest relatywnie wysokie. Na terenie sołectwa udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji i wykształcenia w populacji osób bezrobotnych ogółem wynosi 60% i jest jednym z najwyższych w Gminie.

Na terenie Gąskowa zdiagnozowane zostały ponadto problemy środowiskowe – na analizowanym obszarze zaobserwowano występowanie budynków mieszkalnych, które w pokryciach dachowych zawierają azbest.

Miechęcino

Sołectwo Miechęcino położone jest w centralnej części Gminy Dygowo, zlokalizowane 3,3 km od centrum administracyjnego gminy. Na terenie sołectwa występuje największa liczba pomników przyrody, takich jak: lipa drobnolistna i 12 dębów szypułkowych o obwodzie 328-608, buk czerwony i buk pospolity o obwodzie 410 cm, buk pospolity o obwodzie 485 cm i świerk kłujący o obwodzie 273 cm oraz bluszcz pospolity o obwodzie 63 cm. Przez sołectwo przepływa potok Olszynka, która uchodzi tutaj do rzeki Parsęty.

Dodatkowo na terenie Miechęcina mieszkańcy mają możliwość aktywnego wypoczynku, dzięki infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej, w postaci: placu zabaw z siłowniami zewnętrznymi, czy terenami rekreacji i wypoczynku.

Część miejscowości jest zwodociągowana, natomiast infrastrukturę techniczną tworzą: sieć gazowa, linia energetyczna i telefoniczna oraz drogi gminne i powiatowe.

W obrębie granic sołectwa znajdują się takie wartości kulturowe jak: dawny cmentarz ewangelicki, nieczynny, o powierzchni 0,18 ha w południowo - zachodniej części wsi, nagrobki i mogiły uległy zniszczeniu, zachowany został jedynie szpaler świerkowy (36 świerków), park krajobrazowy z II poł. XIX w., dawna szkoła, wieża transformatorowa z XX w.

Na terenie sołectwa zdiagnozowano m.in. wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (65,42 na 1000 mieszkańców), z czego wszyscy beneficjenci korzystają z pomocy GOPS ze względu na ubóstwo. Analogicznie do sytuacji całej Gminy powodem ubóstwa jest sytuacja gospodarcza gminy oraz dominująca gałąź gospodarki – rolnictwo. Wskaźnikiem obrazującym poziom gospodarczy podobszaru jest liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, który wynosi 0,00.

Jednym z kluczowych problemów sołectwa Miechęcino jest najwyższa w Gminie wartość wskaźnika odnoszącego się do liczby ofiar przemocy na 1000 ludności (9,35), którego przyczyną mogą być niekorzystne warunki ekonomiczne mieszkańców – zachowania patologiczne, alkohol i środki psychoaktywne, bezradność opiekuńczo-wychowawcza itp.

3% populacji w wieku produkcyjnym stanowią osoby długotrwale bezrobotne, jest to jedna z ja wyższych wartości tego wskaźnika spośród wszystkich jednostek urbanistycznych w Gminie Dygowo. Sytuacja ta wiąże się z brakiem miejsc pracy w regionie, utrudnieniami związanymi z dojazdem do lokalnych ośrodków (np. Kołobrzeg), niskim wykształceniem, brak doświadczenia i kwalifikacji, czy traktowana priorytetowo opieka nad dziećmi i seniorami.

Stojkowo

Stojkowo jest sołectwem położonym na północy Gminy Dygowo, sąsiaduje z Ustroniem Morskim i zlokalizowane jest w odległości 3,6 km od administracyjnego centrum gminy. Obszar gminy Dygowo jest ubogi w jeziora, natomiast występują tu małe oczka polodowcowe wypełnione wodą lub też będące na etapie daleko zaawansowanej sukcesji roślinnej w kierunku utworzenia torfowisk. Jednymi z takich zbiorników jest zlokalizowany w Stojkowie zbiornik bez nazwy o pow. 11,20 ha, woda stojąca, zlewnia rzeki Olszynka oraz Stojkowo KL II; pow. 4,50 ha, zlewnia rzeki Olszynka.

Na terenie sołectwa znajdują się dwa pomniki przyrody: Dąb szypułkowy o obwodzie 410 cm oraz Buk pospolity o obwodzie 253 cm, buk biały o obwodzie 230 cm, buk czerwony o obwodzie 360 cm, 5 sztuk dębu szypułkowego o obwodzie 290-435 cm, grab o obwodzie 225 cm.

Na terenie podobszaru funkcjonuje jedna organizacja pozarządowa: Ochotnicza Straż Pożarna w Stojkowie. Ponadto na jego terenie zlokalizowane są takie elementy infrastruktury społecznej jak: świetlica wiejska oraz filia biblioteczna, wiatła przystankowa, plac zabaw z siłowniami zewnętrznymi, remiza OSP czy tereny rekreacji i wypoczynku.

Sołectwo nie posiada zabytków wpisanych do rejestru zabytków, natomiast na terenie miejscowości znajdują się obiekty o wartościach zabytkowych: budynki mieszkalne i gospodarcze z XIX i XX wieku, cmentarz ewangelicki nieczynny o powierzchni 0,1 ha. Na terenie miejscowości znajduje się ośrodek wędkarski "AGRO - TUR"

Infrastrukturę techniczną tworzą: sieć wodociągowa i gazowa, linia telefoniczna i elektryczna, droga o znaczeniu powiatowym.

Na terenie sołectwa Stojkowo występuje wysoki poziom koncentracji negatywnych zjawisk społecznych – od klientów pomocy społecznej, ubóstwo, bezrobocie długotrwałe, niską frekwencję wyborczą, liczbę bezrobotnych bez kwalifikacji i wykształcenia.

Obszar zdegradowany na analizowanym obszarze kreują wartości większości podstawowych wskaźników delimitacyjnych, natomiast stan kryzysowy dostrzegany jest przede wszystkim wśród osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (53,57 na 1000 mieszkańców) oraz osób ubogich (58,04), których liczba spowodowana jest niekorzystną sytuacją zawodową części lokalnej społeczności – 3% mieszkańców podobszaru w wieku produkcyjnym stanowią osoby długotrwale bezrobotne, natomiast wśród wszystkich osób bezrobotnych 66,67% stanowią bezrobotni bez kwalifikacji i wykształcenia.

Na terenie sołectwa zdiagnozowano ponadto niski poziom aktywności społecznej, który obrazuje wskaźnik dotyczący frekwencji wyborczej w ostatnich wyborach samorządowych, który oscylował na poziomie ok. 54% - poniżej wartości przeciętnej gminy.

Dodatkowo na terenie gminy występują problemy w sferze gospodarczej w postaci niskiej liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (0,45 na 1000 mieszkańców) oraz problemy sfery środowiskowej, gdzie średnia wartość występowania azbestu na pokryciach dachowych budynków mieszkalnych jest najwyższe spośród wszystkich jednostek urbanistycznych (121,99).

Stramniczka

Sołectwo leży na terenie Pomorza Zachodniego około 110 km na północny wschód od Szczecina i ok. 8 km południowy wschód od Kołobrzegu. Na północ od wsi rozciąga się Las Kołobrzeski, a za nim, w odległości ok. 5 km, brzeg Morza Bałtyckiego. Na terenie sołectwa znajduje się Rezerwat Stramniczka o powierzchni 94,49 ha.

Wieś powstała XIX wieku. Wtedy, w wyniku przeprowadzonej reformy agrarnej, wykarczowano lasy leżące na skraju wsi Stramnica i Czernin i na ich obszarze utworzono gospodarstwa. Wcześniej, w XVIII wieku, znajdowała się tu tylko leśniczówka. W obrębie Stramnicy powstały ok. 1840 r. trzy gospodarstwa, a w 1864 r. było ich już osiem. Początkowo nazywano je *Trammsche Katen*, a później *Forstkolonie Neu Tramm*. W obrębie

Czernina utworzono ok. 1850 r. gospodarstwa nazywane *Zerninschen Katen*, przemianowane później na *Neu Zernin*. Obok powstała dalsza grupa gospodarstw nazwana *Häge*. Po 1871 r. Neu Tramm, Neu Zernin i Häge zjednoczono w jedną gminę, która otrzymała nazwę Neu Tramm. Posiadała własną szkołę i cmentarz. Przed 1945 r. gmina wiejska Neu Tramm należała do powiatu Kolberg-Körlin, pruskiej prowincji Pomorze. W 1945 r. Neu Tramm, jak całe Pomorze Tyłne znalazło się na terytorium Polski. Dotychczasowi mieszkańcy zostali wysiedleni, a miejscowość otrzymała polską nazwę. Obecnie jest to wieś sołecka w gminie Dygowo.

Do sołectwa należy również obszar dawnego, niemieckiego przysiółka Bohlberg, który do 1945 r. przynależał administracyjnie do powiatu miejskiego Kołobrzeg.

Odzwierciedleniem skali problemów w granicach podobszaru Stramniczka jest jedna z najwyższych w Gminie Dygowo liczba osób korzystających z pomocy społecznej (129,03 na 1000 mieszkańców), z czego głównym powodem pobierania świadczeń jest kryterium ubóstwa (64,52). Niedostatecznie dobra sytuacja materialna części mieszkańców spowodowana jest specyfiką lokalnej gospodarki. Szukanie pracy na terenie sołectwa jest utrudnione, z uwagi na zbyt małą liczbę przedsiębiorstw, które tworzyłyby nowe miejsca pracy (0,00 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców). Dodatkowo, sytuację utrudnia niewielkie zróżnicowanie branżowe, a także brak wykształcenia zawodowego i kwalifikacji obserwowany wśród mieszkańców (100% osób bezrobotnych). Ponadto aż 7% populacji mieszkańców w wieku produkcyjnym stanowią osoby długotrwale bezrobotne.

Natomiast brak odpowiedniej infrastruktury przeznaczonej dla seniorów, stanowi największy problem dla osób w wieku poprodukcyjnym, którzy stanowią 12,9% populacji ogółem.

Dodatkowo stan kryzysowy w sferze społecznej na terenie sołectwa Stramniczka pogłębia najwyższy w gminie poziom przestępczości – 32,26 przestępstw na 1000 ludności, co bezpośrednio wpływa na poczucie bezpieczeństwa oraz budowę kapitału społecznego. Dla porównania drugi najwyższy wskaźnik zjawiska wśród wszystkich jednostek urbanistycznych jest mniejszy o blisko 24 osób (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców).

Świelubie

Sołectwo Świelubie położone jest w południowo-zachodniej części gminy Dygowo. Wieś Świelubie zajmuje powierzchnię 819 ha i liczy 132 mieszkańców (60 kobiet i 72 mężczyzn). Dominująca funkcja miejscowości jest funkcja rolnicza. W mniejszym stopniu pełni funkcję usługowo-produkcyjną oraz mieszkaniową. Przez miejscowość przebiega droga powiatowa nr 02852 relacji Świelubie-Dębogard oraz relacji Świelubie-Bardy. Wieś posiada połączenia autobusowe z Kołobrzegiem i Białogardem, mieszkańcy mogą w tym celu korzystać z dwóch przystanków autobusowych. Na terenie całego sołectwa brak chodników.

Pod koniec 2015 roku na terenie miejscowości było 35 mieszkań. Oprócz tkanki mieszkaniowej, w Świelubiu znajduje się zabytkowy kościół gotycki, poewangelicki, zbudowany na przełomie XV i XVI wieku. Ponadto znajdują się tam: grodzisko nizinne z wczesnego średniowiecza, cmentarzysko kurhanowe z IX wieku oraz osada przy prawym brzegu Parsęty z X-XII wieku.

Jednym z głównych problemów sfery społecznej jest największe spośród wszystkich jednostek w gminie bezrobocie długotrwałe wśród osób w wieku produkcyjnym. Powodem takiej sytuacji mogą być inne problemy społeczne, m.in. życiowa bezradność czy alkoholizm. Ważnym powodem może być także odległość miejscowości od dużych ośrodków miejskich (18 km do Kołobrzegu, 32 km do Białogardu i 41 km do Koszalina). Wyższa niż średnia dla gminy jest także liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 ludności (37,88 osób). Coraz większym problemem jest także duża liczba osób starszych. Na koniec 2016 roku odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosił 13,64% i wciąż rośnie, co oznacza potrzebę dostosowania usług oraz infrastruktury do potrzeb tej grupy wiekowej. Warto zadbać także o wzrost aktywności społecznej. Choć frekwencja na wyborach do Rady Gminy plasowała się na ogólnym średnim poziomie (51,02%), na terenie miejscowości nie działa żadna organizacja pozarządowa.

Potencjałem obszaru jest wiejska świetlica, która prowadzi zajęcia dla mieszkańców Świelubia. Oferuje ona zajęcia instrumentalne (bębny oraz gitara). Z oferty zajęć świetlicy korzysta łącznie ok 30 osób. Oprócz zajęć świetlicowych, mieszkańcy, szczególnie zaś dzieci i młodzież, mogą korzystać z boiska sportowego oraz placu zabaw.

Duże zdegradowanie obserwuje się także w sferze gospodarczej. Na koniec 2015 roku w miejscowości Świelubie funkcjonowały 4 podmioty gospodarcze, zaś w 2016 roku nie odnotowano żadnego nowo zarejestrowanego podmiotu gospodarczego, co świadczy o gospodarczym zastoju. Mieszkańcy nie chcą zakładać własnych działalności, zaś rosnąca liczba osób starszych sprawia, że pracować będzie coraz mniej osób.

Wśród problemów technicznych, jako główny wymienić można brak skanalizowania miejscowości, co wiąże się z brakiem komfortu korzystania z szamb lub przydomowych oczyszczalni oraz niebezpieczeństwem zanieczyszczenia środowiska przez nieszczelne zbiorniki przydomowe.

Część miejscowości należy do specjalnego obszaru ochrony siedlisk NATURA 2000 „Dorzecze Parsęty”, co stanowi niewątpliwy atut i może stać atrakcją turystyczną dla osób szukających spokoju wśród natury.

Włóścibórz

Włóścibórz (niem. Lustebuhr) to miejscowość średniowieczna, wzmiankowana po raz pierwszy w 1381 r. Dawne lenno rodu von Rahmel, w którego posiadaniu było do 1738 r., kiedy sprzedane zostało radcy sprawiedliwości Heinrichowi von Broich. Później majątek był w posiadaniu rodzin von Eichmann, von Moritz, von Natzmer. Od 1820 r. do końca XIX w. należał do rodziny von Kameke, a od 1905 r. do rotmistrza Hugona Witte von Helden. W 1939 r. jako właściciel wymieniany był dr Joachim von Rumker.

Na terenie miejscowości znajduje się zespół pałacowo-parkowy z pałacem z II połowy XIX w. i parkiem naturalistycznym o powierzchni 10,83 ha. Dwór wzniesiony został w stylu neogotyckim. Składa się z dwóch połączonych szczytowo części. Wszystkie jego części są podpiwniczone. Rezydencja pałacowa miała charakter pałacu myśliwskiego, czasowo użytkowanego przez magnacką rodzinę, stale zamieszkującą w Berlinie. Obecnie w pałacu mieści się Dom Pomocy Społecznej. W 1969 r. wzniesiono 3 kondygnacyjne skrzydło południowe, które stanowi część mieszkalną. Obecnie Dom Rencisty składa się z adaptowanego starego pałacu i nowo dobudowanego skrzydła południowego. Dom zamieszkuje ok. 100 pensjonariuszy, którym m.in. ma służyć park. Przy budynku rośnie miłorząb japoński rodzaju męskiego (Ginkgo biloba) i ponad 100-letnia daglezja.

Park we Włóściborzu wraz z otaczającymi lasami, sadem rosnącym na południowo-wschodnich stokach morenowych oraz polami stanowi istotny współkomponent krajobrazu. Park nie posiada założeń osiowych, jedynie niektóre odcinki dróg obsadzono strzelistymi ścianami świerków, tworząc krótkie perspektywy widokowe. Znajduje się w nim m.in. polana parkowa otoczona zielenią średniowysoką i wysoką oraz staw obramiony skupiskami drzew i krzewów.

Park otrzymał swój funkcyjny status w II poł. XIX w., kiedy pewną część obszarów leśnych zagospodarowano ciągami spacerowymi, a naturalne ukształtowanie terenu w południowej i zachodniej części wykorzystano do urządzenia stawów. Jeden z nich o pow. całkowitej 3 ha posiada wysepkę. Park porastają m.in.: jedlice, świerki ajańskie i sitkajskie, jodły białe, żywotnik zachodni, dąb szypułkowy, kasztanowce, buki, graby, modrzewie, świerki, daglezie, wejmutki, dęby i lipy. Szacuje się, że w parku rośnie ok. 8 000 drzew. Wiek drzewostanu szacuje się od 100 do 150 lat (stan zachowania dobry).

Wykonana w 1968 r. dokumentacja projektowo-kosztorysowa na urządzenie terenów zielonych przewidywała odtworzenie wszystkich ciągów spacerowych, zabiegi sanitarne w drzewostanie istniejącym, budową ogrodu skalnego, urządzeń małego sportu, strzelnicy małokalibrowej, plaży itp. Park miał być oświetlony i wyposażony w elementy małej architektury. Stawy i cieki wodne miały być oczyszczone i zarybione. W 1969 r. przeprowadzono trzebież drzewostanu. W 1971 r. w wyniku rozpoczętych i niezakończonych prac melioracyjnych odcięto dopływ wody do stawów co spowodowało ich wyschnięcie. Powstała struktura bagienna.

W pobliżu wsi Włóścibórz znajdują się również stanowiska archeologiczne, tj. 3 osady i kurhan z okresu średniowiecza:

- Osada wczesnośredniowieczna - leżąca 0,3 km na zachód od skraju zabudowań wsi Włóścibórz, w rozwidleniu dróg prowadzących ze wsi w kierunku rzeki Parsęty i drogi z Pobłocia do Bard;
- Osada wczesnośredniowieczna - leżąca w odległości 1 km na pn.-wsch. od zabudowań wsi w sąsiedztwie samotnej mogiły;

- Osada wczesnośredniowieczna - leżąca na zach. od wsi, na terenie obecnych zabudowań gospodarczych leśnictwa we Włóściborzu;
- Kurhan z VII- poł. IX w. o wysokości 5 m leżący przy drodze leśnej w odległości 1 km od zabudowań wsi Włóścibórz.

Badania przeprowadzone na tych stanowiskach dostarczyły materiałów ceramicznych, które określają chronologię obiektów.

Na terenie wyznaczonym do rewitalizacji, ze względu na nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, występuje silne zagrożenie wykluczeniem społecznym ze względu na m.in. klientów pomocy społecznej (145,10 osób na 1000 mieszkańców) i ubóstwo (78,43) – są to najwyższe wartości w Gminie Dygowo. W szczególności wśród osób korzystających z pomocy społecznej można wyszczególnić rodziny i osoby wykluczone społecznie, korzystające ze wsparcia ze względu na status materialny (ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza). Ponadto populacja mieszkańców sołectwa w ponad 26% składa się z osób w wieku poprodukcyjnym, do których skierowane powinny zostać specyficzne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Na terenie sołectwa Włóścibórz zaobserwowano również wartość wskaźnika dotycząca poziomu przestępczości (7,84), która przewyższa średnią wartość obrazującą przestępczość w całej gminie (6,91).

Obszar wyznaczony do rewitalizacji charakteryzuje się także niższym, niż średnia dla gminy, wskaźnikiem nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (0,39) - obrazującym poziom aktywności gospodarczej.

6. Powiązanie Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Program Rewitalizacji dla Gminy Dygowo na lata 2017-2027 jest spójny z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Powiązanie przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 24 Powiązanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Dygowo z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Powiązanie z Programem Rewitalizacji
Strategia Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015 – 2025
<p><i>Strategia Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015 – 2025</i> stanowi dokument strategiczny, w ramach którego zostały zdefiniowane główne kierunki rozwoju jednostki wiejskiej. Koncepcja działań rewitalizacyjnych, opracowana w ramach <i>Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017 – 2024</i> została dostosowana do wyznaczonej w <i>Strategii</i> misji wewnętrznej gminy:</p> <p>„Misją Gminy Dygowo jest sukcesywne rozwijanie funkcji podmiejskiego obszaru osadniczego, o wysokim prestiżu oraz zapewnienie mieszkańcom warunków do znajdowania źródeł utrzymania”</p> <p>Cele strategiczne, opracowane w ramach <i>Programu Rewitalizacji</i> odpowiadają bezpośrednio założeniom <i>Strategii Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015 – 2025</i>. Stanowią one dopełnienie zarówno celu głównego <i>Strategii</i>, jak i celów strategicznych i operacyjnych. Zdefiniowane w ramach <i>Strategii</i> założenia obejmują takie dziedziny, jak: społeczeństwo, gospodarka, oświata, kultura i turystyka.</p> <p>Celem nadrzędnym w rozwoju gminy Dygowo jest zatem:</p> <p>„Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia.”</p> <p>Do powyższego założenia zostały dostosowane cele strategiczne i operacyjne, które precyzują koncepcję działań w poszczególnych sferach. Poniżej zostały przedstawione te z nich, które są komplementarne względem celów opracowanych w ramach <i>Programu Rewitalizacji</i>:</p> <p>Cel strategiczny 1. Gmina Dygowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.1.</u> Poprawa i utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.2.</u> Zapewnienie ochrony i wsparcia dla rodzin.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.3.</u> Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności.</p> <p><u>Cel operacyjny 1.4.</u> Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>

Cel operacyjny 1.5. Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej.

Cel operacyjny 1.7. Rozwój sportu szkolnego i rekreacji.

Cel strategiczny 3. Gmina Dygowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cel operacyjny 3.1. Umacnianie Gminy Dygowo jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych.

Cel operacyjny 3.3. Kształtowanie i rozwój pozaszkolnych form edukacji.

Cel strategiczny 4. Gmina Dygowo miejscem chroniącym dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Cel operacyjny 4.1. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury i poszerzanie oferty kulturalnej Gminy.

Cel operacyjny 4.2. Rewitalizacja obiektów zabytkowych i terenów zdegradowanych.

Cel operacyjny 4.4. Kreowania postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki.

Strategia Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015 – 2025 została opracowana zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami oraz potencjałami jednostki wiejskiej. Program Rewitalizacji stanowi dopełnienie kierunków rozwoju wyznaczonych w Strategii. Podejmowane w ramach Programu działania będą uzupełniały te wynikające bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Gminy Dygowo na lata 2015 – 2025.

Program Opieki nad Zabytkami Gminy Dygowo na lata 2013-2017

Program Opieki nad Zabytkami Gminy Dygowo na lata 2013 - 2017 jest dokumentem określającym kierunki działań i zadania mające na celu poprawę kondycji dziedzictwa kulturowego gminy. Opracowane w niniejszym dokumencie działania mają na celu zwiększenie udziału zabytków w kształtowaniu wizerunku gminy.

Cele Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dygowo na lata 2013 - 2017 wynikają bezpośrednio z art. 87 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Poniżej zostały wymienione te, które są komplementarne do założeń Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2024:

Cel 2. Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.

Cel 5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

Powyższe cele odpowiadają założeniom Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2024.

Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest z terenu gminy Dygowo na lata 2008 - 2032

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z gminy Dygowo stanowi dokument mający na celu poprawę jakości środowiska, co determinuje pośrednio wzrost jakości życia mieszkańców. Powyższy dokument określa reguły usuwania wyrobów zawierających azbest z gminy Dygowo, a także przedstawia strategię osiągnięcia założonych w programie celów, które są komplementarne do założeń Programu Rewitalizacji dla Gminy Dygowo na lata 2017-2024.

Nadrzędnym celem niniejszego dokumentu jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest do 2032 roku. Koncepcja wdrażania założeń niniejszego dokumentu została dostosowana do założeń *powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu kołobrzeskiego*. Poniżej zostały przedstawione szczegółowe cele *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Dygowo*, które stanowią uzupełnienie w stosunku do sformułowanych założeń *Programu Rewitalizacji*.

Cel. Podniesienie świadomości społecznej odnośnie zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest.

Cel. Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Wdrażanie *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest* skutkuje systematyczną poprawą warunków środowiskowych w gminie Dygowo. W wyniku usuwania szkodliwych wyrobów zostaną wyeliminowane negatywne skutki zdrowotne wśród mieszkańców, które są efektem oddziaływania tychże materiałów na lokalną społeczność. Ograniczenie skali występowania wyrobów zawierających azbest determinuje również wzrost atrakcyjności gminy, jako miejsca do zamieszkania oraz wypoczynku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dygowo na rok 2017

W *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dygowo na rok 2017* zostały określone cele i działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii na terenie gminy Dygowo. Poniższe założenia niniejszego dokumentu odpowiadają celom sformułowanym w ramach *Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017 – 2024*:

Cel 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Cel 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Wdrożenie założeń wynikających z *Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017 – 2024* wzmocni efekty działań podejmowanych w celu przeciwdziałania problemowi alkoholizmu i narkomanii.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dygowo na lata 2010 – 2013, z perspektywą do roku 2017

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dygowo na lata 2010 – 2013, z perspektywą do roku 2017 stanowi dokument określający koncepcję działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Głównym założeniem powstania *Programu Ochrony Środowiska* było określenie planu zrównoważonego rozwoju gminy, opartego na uwarunkowaniach społecznych, przestrzennych, ekonomicznych i ekologicznych. Cele *Programu Rewitalizacji* zostały dostosowane do koncepcji rozwoju opracowanej w ramach *Programu Ochrony Środowiska*. Powiązanie dokumentów występuje już na poziomie misji *Programu Ochrony Środowiska*, brzmiącej następująco:

„Zrównoważony rozwój gminy Dygowo przy zachowaniu i promocji środowiska naturalnego”

Wysoka jakość otoczenia naturalnego wpływa na wysoki poziom zadowolenia z życia mieszkańców gminy. W ramach *Programu Ochrony Środowiska* zostały sformułowane gminne priorytety ekologiczne. Poniżej zostały przedstawione te z celów, które są komplementarne względem założeń zdefiniowanych w *Programie Rewitalizacji*:

Cel 5. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacja ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego - ochrona przed poważnymi awariami oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.

Cel 8. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa - monitoring i kontrola są podstawowymi narzędziami do oceny realizacji programów ochrony środowiska dlatego zostały wyodrębnione jako osobny i istotny cel niniejszego programu.

Wdrożenie założeń wynikających z *Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017 – 2024* przyczyni się do bardziej efektywnych wyników działań wprowadzanych w ramach *Programu Ochrony Środowiska na lata 2010 – 2013, z perspektywą do roku 2017*.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dygowo

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dygowo stanowi dokument strategiczny w ramach którego zostały opracowane działania mające na celu:

- ⊙ zwiększenie efektywności energetycznej jednostki wiejskiej,
- ⊙ redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- ⊙ wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

W ramach działań sformułowanych w niniejszym dokumencie możliwe jest „osiągnięcie korzyści ekologicznych, ekonomicznych i społecznych”.

Powiązanie niniejszego dokumentu z *Programem Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2024* dotyczy pośrednich efektów działań *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej* na sferę społeczną gminy. Redukcja poziomu zużywanej energii oraz poprawa jakości środowiska naturalnego wpłyną pozytywnie na jakość życia mieszkańców. Mniejsza ilość emitowanych zanieczyszczeń przyczyni się do poprawy jakości powietrza w gminie, co umożliwi mieszkańcom zwiększone możliwości odpoczynku i rekreacji na „świeżym powietrzu”.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dygowo (zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dygowo, uchwalonego uchwałą nr IV/22/2002 Rady Gminy Dygowo z dnia 30 grudnia 2002 roku, ze zmianą: uchwała Rady Gminy Dygowo nr XXXIV/211/09 z dnia 30 września 2009 roku)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dygowo stanowi najważniejszy dokument planistyczny, determinujący kierunki rozwoju przestrzennego jednostki wiejskiej.

Studium określa szanse i ograniczenia w rozwoju gminy, które wynikają z potencjalnych możliwości przestrzennych, funkcjonalnych i inwestycyjnych jednostki wiejskiej.

Głównym celem *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* jest:

„(...) dążenie do optymalnego rozwoju gminy w warunkach zrównoważonego rozwoju”

Powyższa koncepcja, opracowana w ramach *Studium* jest tożsama z założeniami procesu rewitalizacji, które zgodnie z definicją, oparte są na zrównoważonym rozwoju w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Poniżej zostały wskazane cele strategiczne wyznaczone w ramach *Studium*, które są komplementarne względem założeń *Programu Rewitalizacji*.

Założenia społeczne:

Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz zdrowia i życia mieszkańców poprzez rozwój gospodarczy Gminy, budowę obiektów zapewniających bezpieczeństwo socjalne – budynki socjalne, rozwój kultury, sportu i rekreacji itp.

Cel 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wysokiego poziomu nauczania w szkołach, ze szczególnym zwróceniem uwagi na naukę języków obcych i obsługę komputerów.

Cel 7. Przeprowadzenie szerokiej akcji uświadamiającej i popularyzatorskiej w zakresie ochrony cennych wartości przyrodniczych i kulturowych oraz nawiązania nowej architektury do starej zabudowy.

Koncepcja wychodzenia obszarów rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, zdefiniowana w ramach *Programu Rewitalizacji dla Gminy Dygowo na lata 2017 - 2024* jest zgodna z celem głównym oraz założeniami społecznymi, zawartymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dygowo*.

Źródło: opracowanie własne.

7. Planowany efekt rewitalizacji

Wizja jest jednym z głównych elementów wpływających na kierunek procesu rewitalizacji. Nakreśla pożądany stan docelowy, do którego należy dążyć, podporządkowując mu jednocześnie wszystkie działania. Rewitalizacja obszarów kryzysowych przebiegać powinna w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, zakładające równowagę pomiędzy:

- rozwojem społecznym – którego przykładem może być aktywizacja i integracja lokalnej społeczności, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, obniżenie poziomu przestępczości, zapobieganie wykluczeniom społecznym lub zwiększenie poziomu uczestnictwa w życiu publicznym;
- rozwojem gospodarczym – na przykład aktywizacja zawodowa mieszkańców, tworzenie nowych miejsc pracy, uatrakcyjnienie obszaru dla potencjalnych przedsiębiorców i inwestorów lub zwiększenie atrakcyjności turystycznej;
- rozwojem infrastrukturalnym – dla przykładu modernizacja zabudowy i infrastruktury, konserwacja zabytkowych obiektów, poprawa stanu środowiska.

Wizją Gminy Dygowo, umożliwiającą kompleksową i efektywną rewitalizację, jest:

Obszar rewitalizacji spójną przestrzenią przyjazną dla wszystkich grup społecznych, o korzystnych warunkach prowadzenia działalności gospodarczej, z dobrej jakości infrastrukturą oraz zadbaną przestrzenią publiczną i terenami zieleni

Do roku 2027 na obszarze rewitalizacji zmniejszy się skala występowania negatywnych zjawisk społecznych. Przedstawiciele wszystkich grup, w tym osoby wykluczone społecznie oraz wykluczeniem zagrożone, otrzymają odpowiednie, zróżnicowane pod względem formy, wsparcie. Pomoc otrzymają również osoby zmagające

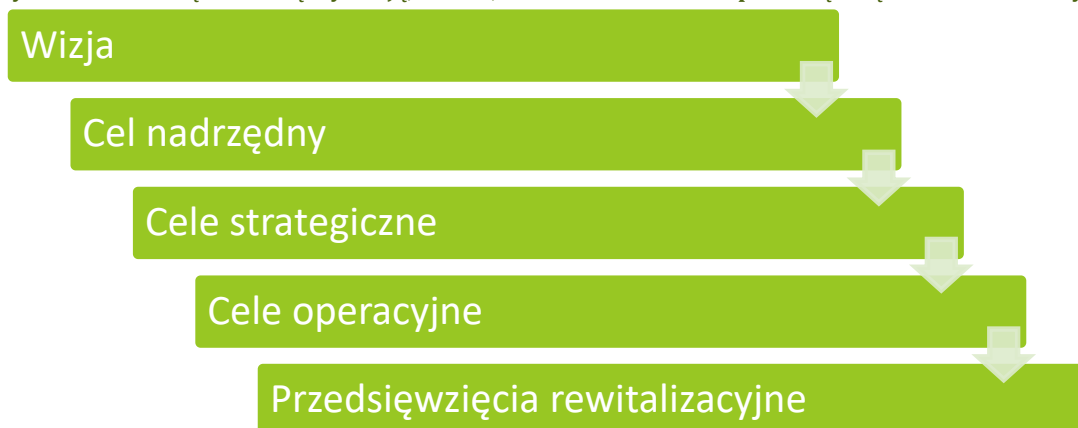
się z bezrobociem oraz mieszkańcy, którzy chcą rozpocząć własną działalność gospodarczą. Na obszarze zaobserwowany zostanie wzrost poziomu przedsiębiorczości.

Działania rewitalizacyjne umożliwią aktywizację i integrację członków społeczności lokalnej – zarówno seniorów, jak i osób młodych. Mieszkańcy będą angażowali się w działania na rzecz własnych sąsiadów oraz najbliższego otoczenia. Pozytywne zmiany będą również skutkiem działań infrastrukturalnych. Na obszarze rewitalizacji pojawią się nowe miejsca pełniące funkcje rekreacyjne, kulturalne i społeczne, co sprawi, że przestrzeń stanie się atrakcyjna i przyjazna dla wszystkich jej użytkowników.

8. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Aby zrealizować wizję należy określić cele strategiczne, których realizacja pozwoli na osiągnięcie pożądanego stanu. Cele strategiczne zostaną rozszerzone o kierunki działań, z których bezpośrednio wynikać będą zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Rysunek 18 Powiązanie między wizją, celami, kierunkami działań i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Źródło: opracowanie własne.

Przedstawione niżej cele rewitalizacji wyznaczono na podstawie pogłębionej analizy stanu społeczno-gospodarczego, diagnozy potrzeb i problemów oraz opinii zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych.

Tabela 25 Cele strategiczne i operacyjne Programu Rewitalizacji

KIERUNKI DZIAŁAŃ

1.1. Minimalizacja problemów społecznych i wykluczenia społecznego	2.1. Rozwój infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb mieszkańców
1.2. Aktywizacja zawodowa i wspieranie mieszkańców w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej	2.2. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i poprawa estetyki przestrzeni publicznej
1.3. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	2.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej i minimalizacja barier architektonicznych

Celem strategicznym bezpośrednio oddziałującym na sytuację w sferze społecznej jest *Wzmocnienie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu*. Cel ten zostanie osiągnięty dzięki realizacji przedsięwzięć polegających na ograniczaniu występowania negatywnych zjawisk społecznych (takich jak ubóstwo, przestępczość czy niezaradność życiowa) oraz aktywizacji i integracji członków społeczności lokalnej. Zrealizowane zostaną również działania powiązane z aktywizacją zawodową (podnoszenie kompetencji oraz poszerzanie umiejętności), a także ze wzrostem poziomu przedsiębiorczości (w tym wspieranie mieszkańców w prowadzeniu własnych działalności gospodarczych). Na poprawę sytuacji na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji wpłyną również zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia infrastrukturalne. Cel strategiczny *Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie poziomu funkcjonalności obszaru* osiągnięty zostanie poprzez realizację działań związanych z rozwojem infrastruktury społecznej i rekreacyjnej oraz dostosowaniem jej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Realizowane projekty doprowadzą również do poprawy estetyki przestrzeni publicznej oraz dostosowania jej dla wszystkich mieszkańców (poprzez minimalizację barier architektonicznych czy też poprawę dostępności komunikacyjnej).

9. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach Programu Rewitalizacji w Gminie Dygowo zaplanowano 25 projektów. Zdecydowana większość projektów znajduje się na obszarze rewitalizacji – poza zlokalizowany jest jedynie jeden, odpowiadający na potrzeby edukacyjne. Wpływ działań rewitalizacyjnych pośrednio oddziaływać będzie również na obszary zdegradowane i pozostałe obszary gminy.

Większość projektów stanowią projekty miękkie, odpowiadające na problemy społeczne zdiagnozowane na terenie obszarów rewitalizacji. Część projektów stanowią działania infrastrukturalne, wpływające jednak nie tylko na sferę przestrzenno-funkcjonalną, ale także na sferę społeczną.

Projekty podzielone zostały na projekty główne i uzupełniające. Jak wskazują *Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*, projekty główne obejmują projekty przeznaczone do złożenia w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 9.3 „Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności z obszarów miejskich i wiejskich”. Projekty uzupełniające obejmują zaś projekty przeznaczone do złożenia w konkursie o dofinansowanie w ramach pozostałych działań RPO WZ 2014-2020.

Projekty wspólne dla wszystkich podobszarów rewitalizacji		
1	Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół	Projekt uzupełniający U1
Projekty realizowane na terenie podobszaru Gąskowo		
2	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie	Projekt główny G1
3	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Projekt uzupełniający U1
4	Usuwanie wyrobów azbestowych	Projekt uzupełniający U2
5	Wakacje ze świetlicą w Gąskowie	Projekt uzupełniający U3
Projekty realizowane na terenie podobszaru Miechęcino		
6	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcinie	Projekt główny G1
7	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Projekt uzupełniający U1
8	Warsztaty przedsiębiorczości	Projekt uzupełniający U2
9	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Projekt uzupełniający U3

Projekty realizowane na terenie podobszaru Stojkowo		
10	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie	Projekt główny G1
11	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Projekt uzupełniający U1
12	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Projekt uzupełniający U2
13	Usuwanie wyrobów azbestowych	Projekt uzupełniający U3
14	Warsztaty przedsiębiorczości	Projekt uzupełniający U4
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stramniczka		
15	Budowa placu zabaw w Stramniczce	Projekt główny G1
16	Piknik sąsiedzki	Projekt uzupełniający U1
17	Wakacje ze świetlicą w Stramniczce	Projekt uzupełniający U2
Projekty realizowane na terenie podobszaru Świelubie		
18	Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie	Projekt główny G1
19	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Projekt uzupełniający U1
20	Warsztaty przedsiębiorczości	Projekt uzupełniający U2
21	Wakacje ze świetlicą w Świelubiu	Projekt uzupełniający U3
Projekty realizowane na terenie podobszaru Włóścibórz		
22	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz	Projekt główny G1
23	Bezpłatne porady prawne	Projekt uzupełniający U1
24	Warsztaty przedsiębiorczości	Projekt uzupełniający U2
25	Wakacje ze świetlicą we Włóściborzu	Projekt uzupełniający U3

9.1. Wszystkie obszary rewitalizacji

Projekt uzupełniający U1	Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół
	<i>Projekt wspólny dla wszystkich obszarów rewitalizacji</i>
Lokalizacja projektu	Szkoła Podstawowa w Dygowie, ul. Kolejowa 10, działka nr 269/4 Szkoła Podstawowa we Wrzosowie, Wrzosowo 55, działka nr 121 Szkoła Podstawowa w Czerninie, Czernin 29 działka nr 196
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Szkoły na terenie Gminy Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Szkoły na terenie Gminy oferują niewystarczającą liczbę zajęć dodatkowych. Są one potrzebne z dwóch powodów: potrzeby doskonalenia wiedzy uczniów, rozwoju ich umiejętności i aktywizacja oraz potrzeby wyrównania szans uczniów słabo radzących sobie z nauką, wycofanych, nieintegrujących się z rówieśnikami. By móc realizować zajęcia dodatkowe, potrzebny jest także nowoczesny sprzęt, m.in. tablice interaktywne, wizualizery, sprzęt ICT, drobne akcesoria oraz inne drobne pomoce dydaktyczne.</p> <p><u>Na terenie rewitalizacji nie funkcjonuje żadna szkoła, dlatego projekt obejmuje szkoły, do których uczęszczają dzieci pochodzące z Gąskowa, Miechęcina, Stojkowa, Stramniczki, Świelubia i Włóściborza.</u></p> <p>Projekt został opracowany w ramach ogłoszonego konkursu RPO,</p> <p>Działanie 8.4 - Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko - KołobrzESCO - Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.</p>
Cel projektu	Celem projektu jest wyrównanie szans życiowych uczniów z rodzin obarczonych problemami, doskonalenie kluczowych kompetencji uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy

	zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami.	
Zakres realizowanych działań	<p>W ramach projektu zostało zaplanowane doposażenie Szkół Podstawowych w Dygowie, Wrzosowie i Czerninie w sprzęt i pomoce dydaktyczne, zajęcia rozwijające dla uczniów zdolnych, zajęcia wspomagające dla uczniów słabych oraz szkolenia dla nauczycieli.</p> <p>Rodzaj zaplanowanych zajęć dla uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z j. angielskiego i z j. niemieckiego • zajęcia logopedyczne • zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze • zajęcia korekcyjno-kompensacyjne • zajęcia socjoterapeutyczne • zajęcia psycho-edukacyjne • nauka poprzez eksperyment z matematyki, przyrody, geografii, fizyki, chemii, biologii • zajęcia z zakresu rozwijania podstawowych kompetencji cyfrowych oraz bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni • doradztwo edukacyjno-zawodowe (dla gimnazjum) <p>Zajęcia dodatkowe dla uczniów będą odbywać się w małych grupach liczących do 10 osób.</p>	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową stanowić będą uczniowie szkół na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z obszarów rewitalizacji.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji dzieci</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Rozwój nowych umiejętności i kwalifikacji</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych</p> <p>Poprawa wyników egzaminu ósmoklasisty</p>	<p>Raport z realizacji projektu, lista obecności, wyniki egzaminu</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	Październik 2017	
Planowane zakończenie projektu	Czerwiec 2019	

9.2. Podobszar Gąskowo

Projekt główny G1	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie	
	<i>Podobszar Gąskowo</i>	
Lokalizacja projektu	Gąskowo, działka nr 162/1	
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Gąskowo znajduje się około 4 km od Dygowa. Jest to teren popegeerowski, na którym, zgodnie z <i>Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020</i>, szczególnie powinny koncentrować się przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W chwili obecnej miejscowość Gąskowo nie posiada chodnika, przez co piesi zmuszeni są do poruszania się pasem drogi. Istnieje duże niebezpieczeństwo potrącenia, tym bardziej, iż przez ukształtowanie, zadrzewienie oraz lokalizację drogi, widoczność jest bardzo mała. Brak chodnika oraz oświetlenia powoduje, że mieszkańcy boją się poruszać drogą po zmroku.</p>	
Cel projektu	<p>Celem realizacji projektu jest zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców wsi oraz komfortu poruszania się zarówno pieszych, jak i osób przemieszczających się samochodem. Zmodernizowana infrastruktura pozwoli na łatwiejszy dostęp do instytucji mieszczących się w innych miejscowościach, m.in. Urzędu Gminy, szkoły, Ośrodka Pomocy Społecznej czy przychodni lekarskich.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Przedsięwzięcie będzie polegało na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaprojektowaniu chodnika o długości około 700mb i szerokości ok. 1,5m, • Uzyskaniu pozwolenia na budowę, • Uzgodnienia planu z odpowiednimi organami, • Przygotowaniu przetargu, • Zleceniu realizacji. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcą projektu są mieszkańcy wsi Gąskowo.	
Prognozowane rezultaty wraz ze	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary

sposobem ich oceny i miary	<u>Rezultat miękki:</u> <i>Rezultatem inwestycji będzie zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców.</i> <u>Rezultat twardy:</u> <i>Powstanie chodnika</i>	<i>Protokół zdawczo-odbiorczy, rozmowy z mieszkańcami.</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	IV kwartał 2017	
Planowane zakończenie projektu	II kwartał 2018	
Szacunkowy koszt	Wykonanie projektu budowlanego: 15 000 zł	
	Budowa chodnika przez firmę budowlaną: 250 000 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3)	

Projekt uzupełniający U1	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców
	<i>Podobszar Gąskowo</i>
Lokalizacja projektu	Filia Biblioteczna i świetlica wiejska w Gąskowie, Gąskowo 13 działka nr 24/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Jak wynika z analizy wskaźnikowej, teren sołectwa Gąskowo zamieszkuje duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oraz bezrobotnych osób bez kwalifikacji i umiejętności, które byłyby atrakcyjne na rynku pracy. Ponadto, mieszkańcy Gąskowa nie są aktywni społecznie, co uwidacznia się w frekwencji podczas wyborów. Gmina oferuje niewystarczającą liczbę zajęć edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę większej ilości zajęć, zwłaszcza dla seniorów (którzy mają dużo wolnego czasu, nie wiedzą jednak jak go zagospodarować). Dodatkowo, seniorzy stają się grupą coraz bardziej wykluczoną – nie potrafią</p>

	<p>obsługiwać urzędów, które dają ogromne możliwości ułatwienia życia, które pomogłyby im nie tylko w załatwianiu codziennych spraw, ale umożliwiłyby także szybką komunikację bez wychodzenia z domu.</p> <p>W ramach poszerzonej oferty pojawią się zajęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastyki; • Taniec; • Aerobik; • Obsługa komputera; • Języki obce. 	
Cel projektu	<p>Celem projektu jest zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla osób starszych i wykluczonych, a także podniesienie jej atrakcyjności. Aktywizacja kulturalna jest jednym ze sposobów integracji i aktywizacji społecznej, która zaowocować może rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Poszerzona oferta kulturalna dla osób doświadczonych trudną sytuacją stanowić będzie także sposób na oderwanie od problemów, ujęcie dla potrzeby samorozwoju, możliwość alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Zajęcia edukacyjne z zakresu obsługi komputera czy języków obcych pomogą wyrównać szanse życiowe osób wykluczonych, ułatwią samorozwój i wspomogą ich samodzielność.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć integrujących i aktywizujących (plastyka, taniec, aerobik) • Organizacji zajęć edukacyjnych (obsługa komputera, języki obce). 	
Odbiorcy projektu	<p>Grupę docelową stanowić będą osoby wykluczone społecznie (w tym osoby wykluczone ze względu na swój wiek), osoby obciążone problemami oraz mieszkające na terenie Gąskowa.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji osób starszych i wykluczonych</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Wzrost samodzielności i rozwój nowych umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Powstanie oferty zajęć dla osób starszych</p> <p>Spadek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy</p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>

Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r
Planowane zakończenie projektu	2020r

Projekt uzupełniający U2	Usuwanie wyrobów azbestowych	
	<i>Podobszar Gąskowo</i>	
Lokalizacja projektu	Filia Biblioteczna i świetlica wiejska w Gąskowie, Gąskowo 13 działka nr 24/4	
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Od kilku lat na terenie Gminy Dygowo prowadzona jest akcja usuwania azbestu z nieruchomości prywatnych i użyteczności publicznej w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dygowo na lata 2009-2032”. Wciąż nie wszyscy mieszkańcy wymienili pokrycia dachowe, stąd potrzebne są działania promocyjne.	
Cel projektu	Celem projektu jest poprawa stan środowiska i zapobieganie chorobom wynikającym z sąsiedowania niebezpiecznych materiałów.	
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie promocji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest • Wydruk plakatów informujących o możliwości usuwania azbestu 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy sołectwa Gąskowo, których nieruchomości posiadają wyroby azbestowe.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Zwiększenie świadomości mieszkańców <u>Rezultat twardy:</u> Spadek liczby nieruchomości posiadających wyroby azbestowe	dane Urzędu Gminy

Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu	2020
Planowane zakończenie projektu	2021

Projekt uzupełniający U3	Wakacje ze świetlicą w Gąskowie
	<i>Podobszar Gąskowo</i>
Lokalizacja projektu	Filia Biblioteczna i świetlica wiejska w Gąskowie, Gąskowo 13 działka nr 24/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Wiele mówi się o tym, że należy podejmować działania mające na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży, jednak wiele rodzin nie posiada odpowiednich środków finansowych, by dzieci uczęszczały na zajęcia rozwijające ich pasje i umiejętności, co może być powodem powstawania bądź pogłębiania się nierówności edukacyjnych i rozwojowych.</p> <p>W czasie trwających wakacji dzieci z sołectwa Gąskowo mają możliwość korzystać z oferty spędzania wolnego czasu przygotowanej przez Urząd Gminy i Świetlice Wiejskie. Coroczna oferta Gminy to program „Wakacje ze świetlicą”. W ramach tego zadania dzieci mogły m.in. odwiedzić kino łączące projekcje filmowe w 3D z realistycznymi efektami, park linowy, uczestniczyć w biwaku wojskowo – przyrodniczym oraz w deszczowe dni korzystać z basenu krytego. Poza programem Gminy opiekunowie świetlic także organizują czas dzieciom oferując atrakcje plenerowe. Potrzebna jest jednak większa liczba stałych (sezonowych) zajęć dla dzieci i młodzieży.</p>
Cel projektu	<p>Celem projektu jest poszerzenie oferty integracji i aktywizacji rekreacji dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizacja projektu obejmie prowadzenie w świetlicy zajęć plastycznych, muzycznych i wokalnych dla dzieci i młodzieży. Takie zajęcia, dostosowane do potrzeb i zainteresowań, zwiększą aktywność twórczą, pomogą rozwijać pasje i będą wspomagać samorozwój. Ponadto, wzmocnią pewność siebie i poczucie własnej wartości, co jest szczególną wartością wśród</p>

	<p>dzieci wychowujących się w rodzinach obarczonych problemami społecznymi. Zajęcia mogą być dla nich oderwaniem od problemów, czasem, kiedy będą mogły się zrelaksować, ale także poznać nowych kolegów i w razie potrzeby zgłosić się po pomoc. Poprzez zabawę i naukę dzieci będą się uczyć.</p> <p>Podczas zajęć dzieci będą wyrównywać swoje szanse rozwojowe poprzez rozwijanie swoich umiejętności a także będą rozwijać pasje, które dadzą im siłę do działania i staną się alternatywą wobec zachowań dewiacyjnych.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży kilka razy w tygodniu w czasie wolnym od zajęć szkolnych (zajęcia plastyczne, muzyczne, wokalne), • Organizacji wystaw i konkursów, prezentujących umiejętności i dokonania uczestników zajęć. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są dzieci z terenu sołectwa Gąskowo	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u> Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Wzrost pewności siebie i nabycie rozwój umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u> Zwiększenie liczby zajęć dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

9.3. Podobszar Miechęcino

Projekt główny G1	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcino
	<i>Podobszar Miechęcino</i>
Lokalizacja projektu	Miechęcino, działka nr 92/4
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Jednym z głównych problemów obszaru jest duża liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (67 osób na 1000 mieszkańców), brak aktywności mieszkańców, ich wyalienowanie i wycofanie z życia społecznego. Na terenie Miechęcina nie działa żadna świetlica czy miejsce aktywizacji i integracji społeczności, co sprawia, że mieszkańcy nie mają miejsca na spotkanie się, tworzenie organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i grup zainteresowań. Dodatkowo, w miejscowości brak miejsca na organizację lokalnych wydarzeń i wydarzeń integracyjnych.</p> <p>Dzieci, które chcą uczęszczać na zajęcia pozaszkolne, muszą udawać się do sąsiedniej wsi Bardy, oddalonej od Miechęcina o 3 km, co wiąże się z niebezpieczeństwem i zniechęca do uczęszczania na zajęcia w okresie jesienno-zimowym, kiedy jest ciemno i zimno.</p> <p>Projekt wymaga budowy nowego obiektu, ponieważ na terenie Miechęcina brak infrastruktury, którą można zagospodarować. Nowo powstały budynek będzie w pełni dostosowany do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi.</p>
Cel projektu	<p>Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości.</p> <p>Dodatkowo wpłynie na zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży, dziedziczenia schematów i życiowej bezradności.</p>

Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie będzie polegało na: <ul style="list-style-type: none"> • Zaprojektowaniu budynku świetlicy o pow. około 100 m², • Uzyskaniu pozwolenia na budowę, • Uzgodnienia planu z odpowiednimi organami, • Przygotowaniu przetargu, • Zleceniu realizacji. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcą projektu są mieszkańcy sołectwa Miechęcino	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u> <i>Rezultatem inwestycji będzie rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych, poprawa jakości życia mieszkańców, rozwój fizyczny dzieci i młodzieży</i></p> <p><u>Rezultat twardy:</u> <i>Powstanie świetlicy wiejskiej, poprawa estetyki miejscowości</i></p>	<i>Protokół zdawczo-odbiorczy, rozmowy z mieszkańcami, opinia nauczycieli</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2019	
Szacunkowy koszt	Wykonanie projektu budowlanego: 25 000 zł	
	Roboty budowlane: 700 000 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	

Projekt uzupełniający U1	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców
	<i>Podobszar Miechęcino</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Miechęcinie, działka nr 92/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie

Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Jak wynika z analizy wskaźnikowej, teren sołectwa Miechęcino zamieszkuje duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oraz bezrobotnych osób bez kwalifikacji i umiejętności, które byłyby atrakcyjne na rynku pracy. Ponadto, mieszkańcy Miechęcina nie są aktywni społecznie, co uwidacznia się w frekwencji podczas wyborów. Gmina oferuje niewystarczającą liczbę zajęć edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę większej ilości zajęć, zwłaszcza dla seniorów (którzy mają dużo wolnego czasu, nie wiedzą jednak jak go zagospodarować). Dodatkowo, seniorzy stają się grupą coraz bardziej wykluczoną – nie potrafią obsługiwać urządzeń, które dają ogromne możliwości ułatwienia życia, które pomogłyby im nie tylko w załatwianiu codziennych spraw, ale umożliwiłyby także szybką komunikację bez wychodzenia z domu.</p> <p>W ramach poszerzonej oferty pojawią się zajęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastyki; • Taniec; • Aerobik; • Obsługa komputera; • Języki obce.
Cel projektu	<p>Celem projektu jest zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla osób starszych i wykluczonych, a także podniesienie jej atrakcyjności. Aktywizacja kulturalna jest jednym ze sposobów integracji i aktywizacji społecznej, która zaowocować może rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Poszerzona oferta kulturalna dla osób doświadczonych trudną sytuacją stanowić będzie także sposób na oderwanie od problemów, ujęcie dla potrzeby samorozwoju, możliwość alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Zajęcia edukacyjne z zakresu obsługi komputera czy języków obcych pomogą wyrównać szanse życiowe osób wykluczonych, ułatwią samorozwój i wspomogą ich samodzielność.</p>
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć integrujących i aktywizujących (plastyka, taniec, aerobik) • Organizacji zajęć edukacyjnych (obsługa komputera, języki obce).
Odbiorcy projektu	<p>Grupę docelową stanowić będą osoby wykluczone społecznie (w tym osoby wykluczone ze względu na swój wiek), osoby obarczone problemami oraz mieszkające na terenie Miechęcina.</p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji osób starszych i wykluczonych</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Wzrost samodzielności i rozwój nowych umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Powstanie oferty zajęć dla osób starszych</p> <p>Spadek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy</p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

Projekt uzupełniający U2	Warsztaty przedsiębiorczości
	<i>Podobszar Miechęcino</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Miechęcinie, działka nr 92/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie sołectwa Miechęcino w 2015 roku nie powstało żadne nowe przedsiębiorstwo. Mieszkańcy nie potrafią zakładać własnej działalności, nie wiedzą, jakie kroki należy wykonać i jak uzyskać pomoc finansową. Dlatego też tak ważna jest promocja i ułatwianie zakładania własnej działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

Cel projektu	Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz poznanie prawnych aspektów zakładania własnej działalności, wynikających z tego obowiązków i możliwych zagrożeń.	
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • Organizację spotkań edukacyjnych, podczas których uczestnicy poznają prawne i praktyczne aspekty zakładania własnej działalności gospodarczej; • Wsparcie asystenta dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą (pomoc przy kwestiach prawnych związanych z zakładaniem firmy); • Pomoc w stworzeniu biznesplanu i otrzymaniu dofinansowania. 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą, w szczególności osoby bezrobotne zamieszkujące sołectwo Miechęcino.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Wzrost liczby podmiotów gospodarczych <u>Rezultat twardy:</u> Liczba zorganizowanych spotkań	Listy obecności, dane Urzędu Gminy
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2021	

Projekt uzupełniający U3	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji
	<i>Podobszar Miechęcino</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Miechęcinie, działka nr 92/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie

Opis projektu		
Opis stanu istniejącego	<p>Na terenie obszaru rewitalizacji zamieszkują dzieci i młodzież pochodzące z rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Dzieci te mają ograniczone możliwości korzystania z oferty społeczno-kulturalnej Gminy Dygowo, przez co pogłębia się ich wykluczenie, a szanse życiowe maleją.</p> <p>Dodatkowe zajęcia stanowić będą alternatywę spędzania czasu wolnego, będą rozwijać umiejętności i pasje, które odciągną młodych od picia alkoholu, palenia papierosów czy wandalizmu.</p>	
Cel projektu	<p>Celem projektu jest aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin obarczonych problemami oraz umożliwienie im dostępu do oferty społeczno-kulturalnej.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>W ramach projektu planuje się organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warsztatów artystycznych • Warsztatów tanecznych • Spotkań z lokalnymi artystami • Wyjazdów plenerowych. • Organizacja wydarzenia o charakterze kulturalnym 	
Odbiorcy projektu	<p>Odbiorcami projektu będą dzieci i młodzież z sołectwa Miechęcino</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Rozwój nowych umiejętności i kwalifikacji</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Poszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej</p>	<p>Raport z realizacji projektu, lista obecności, dokumentacja fotograficzna</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2023	

9.4. Podobszar Stojkowo

Projekt główny G1	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie
	<i>Podobszar Stojkowo</i>
Lokalizacja projektu	Stojkowo, działka nr 66/2
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Budynek remizy jest w złym stanie technicznym – jest nieogrzewany, nie posiada zaplecza magazynowego i socjalnego, co znacznie utrudnia funkcjonowanie strażaków. Budynek nie zapewnia komfortu korzystania, co wpływa także na bezpieczeństwo mieszkańców i jakość działalności OSP, dlatego tak ważne jest, by poprawić warunki panujące w remizie.</p> <p>W Stojkowie znajduje się budynek pełniący zadania świetlicy, jednak aktualnie jest on wyłączony z użytkowania ze względu na bardzo zły stan techniczny. W konsekwencji mieszkańcy nie mają miejsca, które służyłoby integracji i aktywizacji, wspierałoby osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem. Brak też miejsca na działalność organizacji pozarządowych czy organizację wydarzeń sołeckich, integrujących lokalną społeczność.</p> <p>Nowo powstały budynek będzie w pełni dostosowany do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi.</p>
Cel projektu	<p>Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja mieszkańców poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości.</p> <p>Dodatkowo wpłynie na zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży, dziedziczenia schematów i życiowej bezradności.</p> <p>Wybudowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości. Dodatkowo wpłynie na</p>

	zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży, dziedziczenia schematów i życiowej bezradności. Celem przebudowy remizy jest zaktywowanie mieszkańców na rzecz działań OSP, unowocześnienie obiektu oraz poprawa warunków korzystania z obiektu przez strażaków.	
Zakres realizowanych działań	<p>Przedsięwzięcie będzie polegało na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaprojektowaniu budynku remizy o pow. około 200 m², • Uzyskaniu pozwolenia na budowę, • Uzgodnieniu planu z odpowiednimi organami, • Przygotowaniu przetargu, • Zleceniu realizacji. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcą projektu są mieszkańcy sołectwa Stojkowo oraz strażacy Ochotniczej Straży Pożarnej w Stojkowie.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u> <i>Rezultatem inwestycji będzie zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego, w tym szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Wskaże im możliwości rozwoju i podjęcia innych decyzji życiowych niż rodzice (uniknięcie dziedziczenia schematów i życiowej bezradności). Uczestnicy świetlicy wyrównają swoje szanse edukacyjne, podniosą swoje kompetencje kluczowe, właściwe postawy i umiejętności, które pomogą im przygotować się do wejścia na rynek pracy.</i> <i>Przebudowa i unowocześnienie obiektu remizy zwiększy aktywność społeczną oraz integrację mieszkańców.</i></p> <p><u>Rezultat twardy:</u> <i>Powstanie remizy oraz świetlicy wiejskiej</i></p>	<p><i>Protokół zdawczo-odbiorczy, rozmowy z mieszkańcami, opinia nauczycieli</i></p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	IV kwartał 2017r	
Planowane zakończenie projektu	IV kwartał 2018r	
Szacunkowy koszt	Wykonanie projektu budowlanego: 25 000 zł	

	Roboty budowlane: 700 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW, MSWiA

Projekt uzupełniający U1	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców
	<i>Podobszar Stojkowo</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Stojkowie, działka nr 66/2
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie
	Opis projektu
Opis stanu istniejącego	<p>Jak wynika z diagnozy, w sołectwie Stojkowo mieszka stosunkowo duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej. Warto zaznaczyć, że wszystkie te osoby korzystają z pomocy z powodu ubóstwa. Znaczny jest także odsetek osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych z niskim wykształceniem i bez kwalifikacji, które byłyby atrakcyjne na rynku pracy. Ponadto, mieszkańcy Stojkowa nie są aktywni społecznie, co uwidacznia się w frekwencji podczas wyborów. Gmina oferuje niewystarczającą liczbę zajęć edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę większej ilości zajęć, zwłaszcza dla seniorów (którzy mają dużo wolnego czasu, nie wiedzą jednak jak go zagospodarować). Dodatkowo, seniorzy stają się grupą coraz bardziej wykluczoną – nie potrafią obsługiwać urządzeń, które dają ogromne możliwości ułatwienia życia, które pomogłyby im nie tylko w załatwianiu codziennych spraw, ale umożliwiłyby także szybką komunikację bez wychodzenia z domu.</p> <p>W ramach poszerzonej oferty pojawią się zajęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastyki; • Taniec; • Aerobik; • Obsługa komputera; • Języki obce.

Cel projektu	<p>Celem projektu jest zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla osób starszych i wykluczonych, a także podniesienie jej atrakcyjności. Aktywizacja kulturalna jest jednym ze sposobów integracji i aktywizacji społecznej, która zaowocować może rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Poszerzona oferta kulturalna dla osób doświadczonych trudną sytuacją stanowić będzie także sposób na oderwanie od problemów, ujęcie dla potrzeby samorozwoju, możliwość alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Zajęcia edukacyjne z zakresu obsługi komputera czy języków obcych pomogą wyrównać szanse życiowe osób wykluczonych, ułatwią samorozwój i wspomogą ich samodzielność.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć integrujących i aktywizujących (plastyka, taniec, aerobik) • Organizacji zajęć edukacyjnych (obsługa komputera, języki obce). 	
Odbiorcy projektu	<p>Grupę docelową stanowić będą osoby wykluczone społecznie (w tym osoby wykluczone ze względu na swój wiek), osoby obarczone problemami oraz mieszkające na terenie Stojkowa.</p>	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u><i>Rezultat miękki:</i></u></p> <p><i>Wzrost aktywizacji i integracji osób starszych i wykluczonych</i></p> <p><i>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</i></p> <p><i>Wzrost samodzielności i rozwój nowych umiejętności</i></p> <p><u><i>Rezultat twardy:</i></u></p> <p><i>Powstanie oferty zajęć dla osób starszych</i></p> <p><i>Spadek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy</i></p>	<p><i>Raport z realizacji projektu,</i></p> <p><i>dokumentacja fotograficzna, lista obecności</i></p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

Projekt uzupełniający U2	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	
	<i>Podobszar Stojkowo</i>	
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Stojkowie, działka nr 66/2	
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo	
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Na terenie obszaru rewitalizacji zamieszkują dzieci i młodzież pochodzące z rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Dzieci te mają ograniczone możliwości korzystania z oferty społeczno-kulturalnej Gminy Dygowo, przez co pogłębia się ich wykluczenie, a szanse życiowe maleją.</p> <p>Dodatkowe zajęcia stanowić będą alternatywę spędzania czasu wolnego, będą rozwijać umiejętności i pasje, które odciągną młodych od picia alkoholu, palenia papierosów czy wandalizmu.</p>	
Cel projektu	Celem projektu jest aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin obarczonych problemami oraz umożliwienie im dostępu do oferty społeczno-kulturalnej.	
Zakres realizowanych działań	<p>W ramach projektu planuje się organizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warsztatów artystycznych • Warsztatów tanecznych • Spotkań z lokalnymi artystami • Wyjazdów plenerowych. • Organizacja wydarzenia o charakterze kulturalnym 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu będą dzieci i młodzież z sołectwa Stojkowo	
	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Rozwój nowych umiejętności i kwalifikacji</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Poszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjnej</p>	<p>Raport z realizacji projektu, lista obecności, dokumentacja fotograficzna</p>

Harmonogram i szacunkowy koszt	
Planowane rozpoczęcie projektu	2018
Planowane zakończenie projektu	2023

Projekt uzupełniający U3	Usuwanie wyrobów azbestowych	
	<i>Podobszar Stojkowo</i>	
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Stojkowie, działka nr 66/2	
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Od kilku lat na terenie Gminy Dygowo prowadzona jest akcja usuwania azbestu z nieruchomości prywatnych i użyteczności publicznej w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dygowo na lata 2009-2032”. Wciąż nie wszyscy mieszkańcy wymienili pokrycia dachowe, stąd potrzebne są działania promocyjne.	
Cel projektu	Celem projektu jest poprawa stan środowiska i zapobieganie chorobom wynikającym z sąsiedowania niebezpiecznych materiałów.	
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie promocji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest • Wydruk plakatów informujących o możliwości usuwania azbestu 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy sołectwa Stojkowo, których nieruchomości posiadają wyroby azbestowe.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Zwiększenie świadomości mieszkańców <u>Rezultat twardy:</u> Spadek liczby nieruchomości posiadających wyroby azbestowe	Dane Urzędu Gminy

Harmonogram i szacunkowy koszt

Planowane rozpoczęcie projektu	2020
Planowane zakończenie projektu	2021

Projekt uzupełniający U4	Warsztaty przedsiębiorczości
	<i>Podobszar Stojkowo</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Stojkowie, działka nr 66/2
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie sołectwa Stojkowo w 2015 roku założono jedynie jeden nowy podmiot gospodarczy. Mieszkańcy nie potrafią zakładać własnej działalności, nie wiedzą, jakie kroki należy wykonać i jak uzyskać pomoc finansową. Dlatego też tak ważna jest promocja i ułatwianie zakładania własnej działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.
Cel projektu	Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz poznanie prawnych aspektów zakładania własnej działalności, wynikających z tego obowiązków i możliwych zagrożeń.
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • Organizację spotkań edukacyjnych, podczas których uczestnicy poznają prawne i praktyczne aspekty zakładania własnej działalności gospodarczej; • Wsparcie asystenta dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą (pomoc przy kwestiach prawnych związanych z zakładaniem firmy); • Pomoc w stworzeniu biznesplanu i otrzymaniu dofinansowania.

Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą, w szczególności osoby bezrobotne zamieszkujące sołectwo Miechęcino.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Wzrost liczby podmiotów gospodarczych <u>Rezultat twardy:</u> Liczba zorganizowanych spotkań	Listy obecności, dane Urzędu Gminy
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2021	

9.5. Podobszar Stramniczka

Projekt główny G1	Budowa placu zabaw w Stramniczce
	<i>Podobszar Stramniczka</i>
Lokalizacja projektu	Stramniczka
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	W miejscowości Stramniczka nie ma miejsca rekreacji dla dzieci. Dzieci i młodzież na zajęcia pozaszkolne i rekreacyjno-sportowe, dojeżdżają do wsi sąsiednich, co jest szczególnie uciążliwe w sezonie wiosenno-jesiennym.
Cel projektu	Powstały plac zabaw pozwoli spełnić marzenia dzieci i wyrównać ich szanse w rozwoju. Dzięki budowie placu zabaw maluchy zyskają miejsce, w którym będą mogły trenować nie tylko swoje ciało, ale również umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy, kreatywności oraz współzawodnictwa. Dzieci poznają nie tylko zasady współżycia w grupie, ale też lepiej rozumieją własne możliwości. Miejsce to przyczyni się do budowania relacji i więzi między rówieśnikami. Będzie integrować dzieci poprzez wspólne zabawy. Wpłynie na przyjemne, pozytywne i bezpieczne spędzanie wolnego czasu. Działania te wskażą jak umiejętnie organizować zdrowy wypoczynek, umożliwią zdobywanie wiedzy poprzez wymianę doświadczeń w wychowywaniu i opiece dzieci podczas spotkań na placu zabaw. Plac zabaw poprawi estetykę wsi i bezpieczeństwo bawiących się dzieci, a także będzie pełnił rolę centrum wsi. Stworzenie nowoczesnego placu zabaw będzie służyć aktywnym działaniom użytkowników, jednocześnie swoim wyglądem i formą wkomponuje się do warunków otoczenia. Taki plac zabaw będzie jedynym tego typu elementem w najbliższej okolicy. Zaprojektowany plac zabaw będzie bezpieczny, atrakcyjny, wszechstronnie rozwijający dzieci oraz ogólnodostępny dla wszystkich mieszkańców wsi. Budowa i urządzenie placu zabaw przyczyni się również do lepszego rozwoju infrastruktury publicznej. Poprzez organizację tych działań uaktywni się integracja mieszkańców i utrwali w nich potrzeba podejmowania działań na rzecz rozwoju wsi.

Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie będzie polegało na: <ul style="list-style-type: none"> • Stworzeniu i urządzeniu placu zabaw – miejsca przyjaznego dzieciom, młodzieży i rodzicom, • Zakup i montaż certyfikowanych urządzeń do zabaw dla dzieci (huśtawki), • Zakup i montaż małej architektury (ławki, kosze na odpady), • Zaangażowanie mieszkańców w drobne prace przy projekcie. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu będą mieszkańcy wsi Stramniczka, w tym dzieci w liczbie około 30 osób. Z projektu będą korzystać dzieci, młodzież i dorośli.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> <i>Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom podczas zabaw, zacieśnianie więzi między lokalną społecznością, wzrost aktywności mieszkańców poprzez integrację</i> <u>Rezultat twardy:</u> <i>Utworzenie miejsca zabaw i rekreacji</i>	<i>Protokół zdawczo-odbiorczy, rozmowy z mieszkańcami,</i>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2019r	
Planowane zakończenie projektu	2019r	
Szacunkowy koszt	70 000 zł	
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW	

Projekt uzupełniający U1	Piknik sąsiedzki
	<i>Podobszar Stramniczka</i>
Lokalizacja projektu	Plac zabaw w Stramniczce
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo

Opis projektu		
Opis stanu istniejącego	<p>Na terenie Stramniczki nie funkcjonuje świetlica wiejska, która gromadziłaby mieszkańców, stanowiąc miejsce integracji i aktywizacji mieszkańców. Brak też działań plenerowych, imprez sportowych czy kulturalnych. Mieszkańcy podczas konsultacji zgłaszali chęć uczestniczenia w takich spotkaniach, oferowali także pomoc w przygotowaniach.</p> <p>Brak infrastruktury uniemożliwia także prowadzenie działań pomocowych i doradczych, dlatego impreza otwarta może stać się miejscem, gdzie mieszkańcy będą mogli zgłosić się po pomoc.</p>	
Cel projektu	<p>Celem projektu jest aktywizacja i integracja mieszkańców sołectwa Stramniczka, zacieśnianie więzi sąsiedzkich oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu.</p> <p>Do organizacji imprezy włączeni zostaną mieszkańcy, którzy angażując się w przygotowania, będą rozwijać aktywność społeczną i obywatelską.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Przedsięwzięcie będzie polegało na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji atrakcji ruchowych, zawodów sportowych, • Organizacji konkursu plastycznego dla dzieci, • Organizacji sąsiedzkiego grilla, • Organizacji punktu porad prawnych, • Organizacji punktu obsługiwanego przez pracowników GOPS, którzy będą opowiadać o możliwych formach wsparcia, • Organizacji punktu porad z zakresu przedsiębiorczości i zakładania własnej działalności gospodarczej, • Zaangażowaniu mieszkańców w przygotowania (pieczenie ciast, rozkładanie stołów). 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcą projektu są mieszkańcy wsi Stramniczka	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców.</p> <p>Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Organizacja imprezy plenerowej (co roku jedna)</p>	<p>Dokumentacja fotograficzna, wywiady z mieszkańcami.</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	

Planowane zakończenie projektu	2022
--------------------------------	------

Projekt uzupełniający U2	Wakacje ze świetlicą w Stramniczce
	<i>Podobszar Stramniczka</i>
Lokalizacja projektu	Plac zabaw w Stramniczce
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Wiele mówi się o tym, że należy podejmować działania mające na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży, jednak wiele rodzin nie posiada odpowiednich środków finansowych, by dzieci uczęszczały na zajęcia rozwijające ich pasje i umiejętności, co może być powodem powstawania bądź pogłębiania się nierówności edukacyjnych i rozwojowych.</p> <p>W czasie wakacji dzieci mają możliwość korzystać z oferty spędzania wolnego czasu przygotowanej przez Urząd Gminy i Świetlice Wiejskie. Coroczna oferta Gminy to program „Wakacje ze świetlicą”. W ramach tego zadania dzieci mogły m.in. odwiedzić kino łączące projekcje filmowe w 3D z realistycznymi efektami, park linowy, uczestniczyć w biwaku wojskowo – przyrodniczym oraz w deszczowe dni korzystać z basenu krytego.</p> <p>Na terenie Stramniczki nie działa świetlica wiejska, dlatego też projekt realizowany będzie na odnowionych terenach zielonych. W przypadku brzydkiej pogody dzieci będą mogły uczęszczać na zajęcia do świetlicy w Czerninie.</p>
Cel projektu	<p>Celem projektu jest poszerzenie oferty integracji i aktywizacji rekreacji dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizacja projektu obejmie prowadzenie dla dzieci zajęć na świeżym powietrzu, rozwijających aktywność fizyczną, współpracę, nawiązywanie i utrzymywanie relacji z rówieśnikami. Zajęcia będą stanowić alternatywę wobec siedzenia w domu, przed telewizorem, a w przypadku dzieci pochodzących z rodzin obarczonych problemami, pozwolą im na odpoczynek od trudnej sytuacji w domu i pokażą właściwy sposób komunikacji. Zajęcia mogą być dla nich czasem, kiedy będą mogli się zrelaksować, ale także poznać nowych kolegów i</p>

	<p>w razie potrzeby zgłosić się po pomoc. Poprzez zabawę dzieci będą się uczyć.</p> <p>Podczas zajęć dzieci będą wyrównywać swoje szanse rozwojowe poprzez rozwijanie swoich umiejętności a także będą rozwijać pasje, które dadzą im siłę do działania i staną się alternatywą wobec zachowań dewiacyjnych.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży kilka razy w tygodniu w czasie wolnym od zajęć szkolnych (zajęcia ruchowe, plastyczne, muzyczne, wokalne), • Organizacji wystaw i konkursów, prezentujących umiejętności i dokonania uczestników zajęć. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są dzieci z terenu sołectwa Stramniczka	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u> <i>Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży</i> <i>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży</i> <i>Wzrost pewności siebie i nabycie rozwój umiejętności</i></p> <p><u>Rezultat twardy:</u> <i>Zwiększenie liczby zajęć dla dzieci i młodzieży</i></p>	<p><i>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</i></p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

9.6. Podobszar Świelubie

Projekt główny G1	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie	
	Podobszar Świelubie	
Lokalizacja projektu	Świelubie, działka nr 71, 99, 104, 103, 102	
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Droga gminna znajdująca się w miejscowości Świelubie jest w bardzo złym stanie technicznym. Odcinek drogi do remontu posiada nawierzchnię brukowcową o szer. 3,0 m o bardzo zdeformowanym profilu podłużnym i poprzecznym, niezapewniającym odwodnienia. Taka droga może stanowić niebezpieczeństwo dla mieszkańców, którzy codziennie tą drogą podróżują.	
Cel projektu	Celem projektu jest poprawa stanu technicznego drogi, jej funkcjonalności oraz bezpieczeństwa użytkowania. Ponadto, celem jest także poprawa jakości życia mieszkańców Świelubia.	
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie będzie polegało na: <ul style="list-style-type: none">• Uzyskaniu pozwolenia na budowę,• Przygotowaniu przetargu,• Zleceniu realizacji.	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są mieszkańcy wsi Świelubie	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Poprawa jakości życia mieszkańców Świelubia oraz ich bezpieczeństwa na drodze. <u>Rezultat twardy:</u> Poprawa stanu technicznego drogi, skuteczne odprowadzenie wód deszczowych do kanalizacji	Protokół zdawczo-odbiorczy
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2019r	
Planowane zakończenie projektu	2019r	

Szacunkowy koszt	240 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), Program Budowy Dróg Lokalnych

Projekt uzupełniający U1	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców
	<i>Podobszar Świelubie</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Świelubiu, Świelubie 21, działka nr 81/4
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Jak wynika z analizy wskaźnikowej, teren sołectwa Świelubie zamieszkuje duży odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (13,64%). Teren zamieszkuje także duża liczba osób ubogich, długotrwale bezrobotnych, nieposiadających kwalifikacji i umiejętności, które byłyby atrakcyjne na rynku pracy. Gmina oferuje niewystarczającą liczbę zajęć edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę większej ilości zajęć, zwłaszcza dla seniorów (którzy mają dużo wolnego czasu, nie wiedzą jednak jak go zagospodarować). Dodatkowo, seniorzy stają się grupą coraz bardziej wykluczoną – nie potrafią obsługiwać urządzeń, które dają ogromne możliwości ułatwienia życia, które pomogłyby im nie tylko w załatwianiu codziennych spraw, ale umożliwiłyby także szybką komunikację bez wychodzenia z domu.</p> <p>W ramach poszerzonej oferty pojawią się zajęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plastyki; • Taniec; • Aerobik; • Obsługa komputera; • Języki obce.
Cel projektu	Celem projektu jest zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla osób starszych i wykluczonych, a także podniesienie jej atrakcyjności. Aktywizacja kulturalna jest jednym ze sposobów

	integracji i aktywizacji społecznej, która zaowocować może rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Poszerzona oferta kulturalna dla osób doświadczonych trudną sytuacją stanowić będzie także sposób na oderwanie od problemów, ujęcie dla potrzeby samorozwoju, możliwość alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Zajęcia edukacyjne z zakresu obsługi komputera czy języków obcych pomogą wyrównać szanse życiowe osób wykluczonych, ułatwią samorozwój i wspomogą ich samodzielność.	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć integrujących i aktywizujących (plastyka, taniec, aerobik) • Organizacji zajęć edukacyjnych (obsługa komputera, języki obce). 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową stanowić będą osoby wykluczone społecznie (w tym osoby wykluczone ze względu na swój wiek), osoby obarczone problemami oraz mieszkające na terenie Świelubia.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji osób starszych i wykluczonych</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Wzrost samodzielności i rozwój nowych umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p> <p>Powstanie oferty zajęć dla osób starszych</p> <p>Spadek liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy</p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

Projekt uzupełniający U2	Warsztaty przedsiębiorczości	
	<i>Podobszar Świelubie</i>	
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Świelubiu, Świelubie 21, działka nr 81/4	
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo	
Partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie sołectwa Świelubie nie powstał w 2015 roku żaden podmiot gospodarczy. Mieszkańcy nie wiedzą jak zakładać własną działalność, jakie kroki należy wykonać i jak uzyskać pomoc finansową. Dlatego też tak ważna jest promocja i ułatwianie zakładania własnej działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.	
Cel projektu	Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz poznanie prawnych aspektów zakładania własnej działalności, wynikających z tego obowiązków i możliwych zagrożeń.	
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> • Organizację spotkań edukacyjnych, podczas których uczestnicy poznają prawne i praktyczne aspekty zakładania własnej działalności gospodarczej; • Wsparcie asystenta dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą (pomoc przy kwestiach prawnych związanych z zakładaniem firmy); • Pomoc w stworzeniu biznesplanu i otrzymaniu dofinansowania. 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą, w szczególności osoby bezrobotne zamieszkujące sołectwo Świelubie.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Wzrost liczby podmiotów gospodarczych <u>Rezultat twardy:</u>	Listy obecności, dane Urzędu Gminy

	<i>Liczba zorganizowanych spotkań</i>	
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2021	

Projekt uzupełniający U3	Wakacje ze świetlicą w Świelubiu
	<i>Podobszar Świelubie</i>
Lokalizacja projektu	Świetlica wiejska w Świelubiu, Świelubie 21, działka nr 81/4 Boisko w Świelubiu, działka nr 79
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Wiele mówi się o tym, że należy podejmować działania mające na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży, jednak wiele rodzin nie posiada odpowiednich środków finansowych, by dzieci uczęszczały na zajęcia rozwijające ich pasje i umiejętności, co może być powodem powstawania bądź pogłębiania się nierówności edukacyjnych i rozwojowych.</p> <p>W czasie wakacji dzieci z sołectwa Świelubie mają możliwość korzystać z oferty spędzania wolnego czasu przygotowanej przez Urząd Gminy i Świetlice Wiejskie. Coroczna oferta Gminy to program „Wakacje ze świetlicą”. W ramach tego zadania w poprzednich latach dzieci mogły m.in. odwiedzić kino łączące projekcje filmowe w 3D z realistycznymi efektami, park linowy, uczestniczyć w biwaku wojskowo – przyrodniczym oraz w deszczowe dni korzystać z basenu krytego. Poza programem Gminy opiekunowie świetlic organizują czas dzieciom oferując atrakcje plenerowe. Potrzebna jest jednak większa liczba stałych (sezonowych) zajęć dla dzieci i młodzieży.</p>
Cel projektu	<p>Celem projektu jest poszerzenie oferty integracji i aktywizacji rekreacji dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizacja projektu obejmie prowadzenie w świetlicy zajęć plastycznych, muzycznych i wokalnych dla dzieci i młodzieży. Takie zajęcia, dostosowane do potrzeb i zainteresowań,</p>

	<p>zwiększą aktywność twórczą, pomogą rozwijać pasje i będą wspierać samorozwój. Ponadto, wzmocnią pewność siebie i poczucie własnej wartości, co jest szczególnie wartościową umiejętnością wśród dzieci wychowujących się w rodzinach obarczonych problemami społecznymi. Zajęcia mogą być dla nich oderwaniem od problemów, czasem, kiedy będą mogły się zrelaksować, ale także poznać nowych kolegów i w razie potrzeby zgłosić się o pomoc. Poprzez zabawę i naukę dzieci będą się uczyć. Podczas zajęć dzieci będą wyrównywać swoje szanse rozwojowe poprzez rozwijanie swoich umiejętności a także będą rozwijać pasje, które dadzą im siłę do działania i staną się alternatywą wobec zachowań dewiantycznych.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegał na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży kilka razy w tygodniu w czasie wolnym od zajęć szkolnych (zajęcia plastyczne, muzyczne, wokalne), • Organizacji wystaw i konkursów, prezentujących umiejętności i dokonania uczestników zajęć. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są dzieci i młodzież z terenu sołectwa Świelubie	
Prognostyczne rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognostyczne rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u> Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Wzrost pewności siebie i nabycie rozwój umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u> Zwiększenie liczby zajęć dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

9.7. Podobszar Włóścibórz

Projekt główny G1	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz	
	Podobszar Włóścibórz	
Lokalizacja projektu	Włóścibórz, działka nr 191/18, obręb Piotrowice	
Podmioty realizujące projekt	Urząd Gminy Dygowo	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie Włóściborza brakuje zagospodarowanych zielonych terenów rekreacji. Mieszkańcy nie mają miejsca, które stanowiłoby centrum integracji i rekreacji – na terenie Włóściborza nie funkcjonuje świetlica wiejska. Dlatego tak ważne jest, by powstało miejsce służące odpoczynkowi, miejsce, w którym spotkać się mogą różne pokolenia, sąsiedzi, gdzie mogą odbywać się lokalne imprezy plenerowe.	
Cel projektu	Celem projektu jest stworzenie miejsca integracji i rekreacji na świeżym powietrzu, w celu aktywizacji mieszkańców wsi Włóścibórz. Celem dodatkowym jest stworzenie estetycznej przestrzeni, która poprawi wizerunek sołectwa. Celem projektu jest stworzenie estetycznej przestrzeni do bezpiecznego i pełnego harmonii obcowania z naturą do wypoczynku i rekreacji.	
Zakres realizowanych działań	Przedsięwzięcie będzie polegało na: <ul style="list-style-type: none">• Przygotowaniu przetargu,• Zleceniu realizacji.	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są mieszkańcy wsi Włóścibórz	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców, poprawa estetyki obszaru <u>Rezultat twardy:</u> Powstanie miejsca spotkań i rekreacji, zagospodarowanie terenów niszczących i nieużytkowanych	Protokół zdawczo-odbiorczy, rozmowy z mieszkańcami
Harmonogram i szacunkowy koszt		

Planowane rozpoczęcie projektu	2020r
Planowane zakończenie projektu	2020r
Szacunkowy koszt	340 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW

Projekt uzupełniający U1	Bezpłatne porady prawne	
	<i>Podobszar Włóścibórz</i>	
Lokalizacja projektu	Dom Pomocy Społecznej we Włóściborzu, Włóścibórz 1, działka nr 192/29	
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo	
Partnerzy w realizacji projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie gminy nie funkcjonuje żaden punkt bezpłatnych porad. Takie punkty prowadzone są w Kołobrzegu oraz Gościnie. Osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem, bezrobotne, ofiary przemocy w rodzinie czy starsze często nie mają możliwości skorzystać z usług prywatnych prawników.	
Cel projektu	Zaoferowanie pomocy prawnej dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji (ze szczególnym uwzględnieniem osób ubogich, bezrobotnych) chcących skorzystać z pomocy specjalistów w zakresie prawa lub w kontaktach z organami administracji publicznej.	
Zakres realizowanych działań	W ramach projektu planuje się: <ul style="list-style-type: none"> Otwarcie punktu bezpłatnych porad prawnych. 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy sołectwa Włóścibórz, szczególnie osoby korzystające z pomocy GOPS, osoby bezrobotne, ofiary przemocy, osoby starsze.	
Prognozowane rezultaty wraz ze	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary

sposobem ich oceny i miary	<u>Rezultat miękki:</u> <i>Spadek liczby osób korzystających z pomocy GOPS</i> <u>Rezultat twardy:</u> <i>Liczba udzielonych porad</i>	Dane GOPS
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2020	
Planowane zakończenie projektu	2023	

Projekt uzupełniający U2	Warsztaty przedsiębiorczości
Partnerzy w realizacji projektu	Podobzar Włocibórz
Lokalizacja projektu	Dom Pomocy Społecznej we Włociborzu, Włocibórz 1, działka nr 192/29
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Kołobrzegu
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	Na terenie sołectwa Włocibórz w 2015 powstał tylko jeden podmiot gospodarczy. Mieszkańcy nie wiedzą jak zakładać własną działalność, jakie kroki należy wykonać i jak uzyskać pomoc finansową. Dlatego też tak ważna jest promocja i ułatwianie zakładania własnej działalności gospodarczej, co pozytywnie wpłynie również na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.
Cel projektu	Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz poznanie prawnych aspektów zakładania własnej działalności, wynikających z tego obowiązków i możliwych zagrożeń.
Zakres realizowanych działań	<p>W ramach projektu planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizację spotkań edukacyjnych, podczas których uczestnicy poznają prawne i praktyczne aspekty zakładania własnej działalności gospodarczej;

	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie asystenta dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą (pomoc przy kwestiach prawnych związanych z zakładaniem firmy); Pomoc w stworzeniu biznesplanu i otrzymaniu dofinansowania. 	
Odbiorcy projektu	Grupę docelową projektu stanowią osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą, w szczególności osoby bezrobotne zamieszkujące sołectwo Włóścibórz.	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<u>Rezultat miękki:</u> Wzrost liczby podmiotów gospodarczych <u>Rezultat twardy:</u> Liczba zorganizowanych spotkań	Listy obecności, dane Urzędu Gminy
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2018	
Planowane zakończenie projektu	2021	

Projekt uzupełniający U3	Wakacje ze świetlicą we Włóściborzu
	<i>Podobszar Włóścibórz</i>
Lokalizacja projektu	Włóścibórz, działka nr 191/18 (tereny zielone)
Podmioty realizujące projekt	Gmina Dygowo
Opis projektu	
Opis stanu istniejącego	<p>Wiele mówi się o tym, że należy podejmować działania mające na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży, jednak wiele rodzin nie posiada odpowiednich środków finansowych, by dzieci uczęszczały na zajęcia rozwijające ich pasje i umiejętności, co może być powodem powstawania bądź pogłębiania się nierówności edukacyjnych i rozwojowych.</p> <p>W czasie wakacji dzieci mają możliwość korzystać z oferty spędzania wolnego czasu przygotowanej przez Urząd Gminy i Świetlice Wiejskie. Coroczna oferta Gminy to program „Wakacje</p>

	<p>ze świetlicą”. W ramach tego zadania dzieci mogły m.in. odwiedzić kino łączące projekcje filmowe w 3D z realistycznymi efektami, park linowy, uczestniczyć w biwaku wojskowo – przyrodniczym oraz w deszczowe dni korzystać z basenu krytego.</p> <p>Na terenie Włóściborza nie działa świetlica wiejska, dlatego też projekt realizowany będzie na odnowionych terenach zielonych. W przypadku brzydkiej pogody zajęcia będą odbywać się w jedne z sal Domu Pomocy Społecznej.</p>	
Cel projektu	<p>Celem projektu jest poszerzenie oferty integracji i aktywizacji rekreacji dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizacja projektu obejmie prowadzenie dla dzieci zajęć na świeżym powietrzu, rozwijających aktywność fizyczną, współpracę, nawiązywanie i utrzymywanie relacji z rówieśnikami. Zajęcia będą stanowić alternatywę wobec siedzenia w domu, przed telewizorem, a w przypadku dzieci pochodzących z rodzin obarczonych problemami, pozwolą im na odpoczynek od trudnej sytuacji w domu i pokażą właściwy sposób komunikacji. Zajęcia mogą być dla nich czasem, kiedy będą mogły się zrelaksować, ale także poznać nowych kolegów i w razie potrzeby zgłosić się po pomoc. Poprzez zabawę dzieci będą się uczyć.</p> <p>Podczas zajęć dzieci będą wyrównywać swoje szanse rozwojowe poprzez rozwijanie swoich umiejętności a także będą rozwijać pasje, które dadzą im siłę do działania i staną się alternatywą wobec zachowań dewiacyjnych.</p>	
Zakres realizowanych działań	<p>Projekt będzie polegać na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży kilka razy w tygodniu w czasie wolnym od zajęć szkolnych (zajęcia ruchowe, plastyczne, muzyczne, wokalne), • Organizacji wystaw i konkursów, prezentujących umiejętności i dokonania uczestników zajęć. 	
Odbiorcy projektu	Odbiorcami projektu są dzieci z terenu sołectwa Włóścibórz	
Prognostowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i miary	Prognostowane rezultaty	Sposób oceny i miary
	<p><u>Rezultat miękki:</u></p> <p>Wzrost aktywizacji i integracji dzieci i młodzieży</p> <p>Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży</p> <p>Wzrost pewności siebie i nabycie rozwój umiejętności</p> <p><u>Rezultat twardy:</u></p>	<p>Raport z realizacji projektu, dokumentacja fotograficzna, lista obecności</p>

	<i>Zwiększenie liczby zajęć dla dzieci i młodzieży</i>	
Harmonogram i szacunkowy koszt		
Planowane rozpoczęcie projektu	2017r	
Planowane zakończenie projektu	2020r	

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla prawidłowego funkcjonowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności. Ma ona charakter:

- przestrzenny;
- problemowy;
- proceduralno-instytucjonalny;
- międzyokresowy;
- finansowy.

Program rewitalizacji oraz jego komplementarne i zintegrowane interwencje służą powodzeniu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Poniżej przedstawiono sposoby zapewnienia różnych rodzajów komplementarności.

10.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna wskazuje na fakt, że przy określaniu projektów rewitalizacyjnych należy zastosować kryterium ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych łączących obszary rewitalizacji z pozostałymi częściami gminy. Komplementarność ta zwraca uwagę, iż gmina traktowana jest jako całościowa przestrzeń, bez punktowego nacechowania projektów, dzięki czemu projekty dopełniają się przestrzennie. Osiągnięte efekty w sposób bezpośredni wpływać będą na sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze rewitalizacji, a w sposób pośredni z rezultatów rewitalizacji korzystać będą także mieszkańcy całej gminy.

Kumulacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na ograniczonej przestrzeni pozwoli na ich wzajemne uzupełnianie się i osiągnięcie efektu synergii oraz umożliwi mieszkańcom obszaru na korzystanie z rezultatów większej liczby projektów. **Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowano na terenie wszystkich podobszarów rewitalizacji, co umożliwi uczestnictwo w procesie rewitalizacji wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji.**

Poniżej zaprezentowana lokalizację wszystkich projektów rewitalizacyjnych:

Tabela 26 Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Projekt	Lokalizacja
Projekty wspólne dla wszystkich podobszarów rewitalizacji		
1	Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół	Szkoła Podstawowa w Dygowie, ul. Kolejowa 10, działka nr 269/4 Szkoła Podstawowa we Wrzosowie, Wrzosowo 55, działka nr 121 Szkoła Podstawowa w Czerninie, Czernin 29, działka nr 196
Projekty realizowane na terenie podobszaru Gąskowo		
2	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie	Gąskowo, działka nr 162/1
3	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Filia Biblioteczna i świetlica wiejska w Gąskowie, Gąskowo 13, działka nr 24/4
4	Usuwanie wyrobów azbestowych	
5	Wakacje ze świetlicą w Gąskowie	
Projekty realizowane na terenie podobszaru Miechęcino		
6	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcinie	Miechęcino, działka nr 92/4
7	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Świetlica wiejska w Miechęcinie, działka nr 92/4
8	Warsztaty przedsiębiorczości	
9	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stojkowo		
10	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie	Stojkowo, działka nr 66/2
11	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Świetlica wiejska w Stojkowie, działka nr 66/2
12	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	
13	Usuwanie wyrobów azbestowych	
14	Warsztaty przedsiębiorczości	

Lp.	Projekt	Lokalizacja
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stramniczka		
15	Budowa placu zabaw w Stramniczce	Stramniczka
16	Piknik sąsiedzki	Plac zabaw w Stramniczce
17	Wakacje ze świetlicą w Stramniczce	
Projekty realizowane na terenie podobszaru Świelubie		
18	Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie	Świelubie, działka nr 71, 99, 104, 103, 102
19	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Świetlica wiejska w Świelubiu, Świelubie 21, działka nr 81/4
20	Warsztaty przedsiębiorczości	
21	Wakacje ze świetlicą w Świelubiu	Świetlica wiejska w Świelubiu, Świelubie 21, działka nr 81/4 Boisko w Świelubiu, działka nr 79
Projekty realizowane na terenie podobszaru Włóścibórz		
22	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz	Włóścibórz, działka nr 191/18, obręb Piotrowice
23	Bezpłatne porady prawne	Dom Pomocy Społecznej we Włóściborzu, Włóścibórz 1, działka nr 192/29
24	Warsztaty przedsiębiorczości	
25	Wakacje ze świetlicą we Włóściborzu	Włóścibórz, działka nr 191/18 (tereny zielone)

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa wskazuje na potrzebę działania we wszystkich sferach objętych sytuacją kryzysową. Projekty uwzględnione w Programie Gminy Dygowo są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i wpływają na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz środowiskową.

Tabela 27 Powiązanie projektów rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi problemami

Lp.	Projekt	Problemy sfery społecznej (m.in. wykluczenie społeczne, ubóstwo, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, starzenie się społeczeństwa)	Problemy sfery społeczno- gospodarczej (bezrobocie, mała liczba podmiotów gospodarczych)	Problemy sfery przestrzenno- funkcjonalnej (zły stan budynków, dróg i chodników, brak miejsc integracji)
Projekty wspólne dla wszystkich podobszarów rewitalizacji				
1	Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół	X		
Projekty realizowane na terenie podobszaru Gąskowo				
2	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie			X
3	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	X		
4	Usuwanie wyrobów azbestowych			X
5	Wakacje ze świetlicą w Gąskowie	X		
Projekty realizowane na terenie podobszaru Miechęcino				
6	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcinie			X
7	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	X		
8	Warsztaty przedsiębiorczości		X	
9	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	X		
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stojkowo				
10	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie			X
11	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	X		
12	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	X		
13	Usuwanie wyrobów azbestowych			X

Lp.	Projekt	Problemy sfery społecznej (m.in. wykluczenie społeczne, ubóstwo, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, starzenie się społeczeństwa)	Problemy sfery społeczno- gospodarczej (bezrobocie, mała liczba podmiotów gospodarczych)	Problemy sfery przestrzenno- funkcjonalnej (zły stan budynków, dróg i chodników, brak miejsc integracji)
14	Warsztaty przedsiębiorczości		X	
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stramniczka				
15	Budowa placu zabaw w Stramniczce			X
16	Piknik sąsiedzki	X		
17	Wakacje ze świetlicą w Stramniczce	X		
Projekty realizowane na terenie podobszaru Świelubie				
18	Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie			X
19	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	X		
20	Warsztaty przedsiębiorczości		X	
21	Wakacje ze świetlicą w Świelubiu	X		
Projekty realizowane na terenie podobszaru Włóścibórz				
22	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz			X
23	Bezpłatne porady prawne	X		
24	Warsztaty przedsiębiorczości		X	
25	Wakacje ze świetlicą we Włóściborzu	X		

Źródło: opracowanie własne.

10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna dotyczy aspektu zarządzania procesem rewitalizacji, którego powodzenie w znacznej mierze uzależnione jest od efektywnego współdziałania różnych instytucji oraz spójnych procedur. Przyjęty system zarządzania określa sposób podejmowania decyzji, sposób wdrażania oraz stopień włączania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji. Wiąże się to z osadzeniem

systemu zarządzania Programu Rewitalizacji w ogólnym systemie zarządzania gminą, który pozwoli na współpracę.

Szczegółowe informacje na ten temat zawarte zostały w rozdziale: *System realizacji Programu Rewitalizacji*.

10.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa ma na celu racjonalne planowanie działań oraz zachowanie ciągłości programowej, m.in. poprzez kontynuację oraz uzupełnianie działań podejmowanych w przeszłości. To zasada, która wymaga dokonania oceny dotychczasowych działań w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013 oraz polityki spójności 2014-2020. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne stanowią dopełnienie i kontynuację projektów (finansowanych przy pomocy funduszy zewnętrznych) zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013, wśród których wymienić można:

Tabela 28 Projekty realizowane przez Gminę w latach poprzednich

Nazwa projektu	Nazwa programu, w ramach którego realizowany był projekt	Wartość dofinansowania [w zł]	Koszt całkowity [w zł]
Budowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej we Wrzosowie	Program operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”	788.000,00	1.881.964,19
Wymiana pokrycia dachowego na budynku biblioteki w Dygowie	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie	6.374,57	132.962,13
Budowa chodnika oraz oświetlenia w miejscowości Łykowo	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013	107.816,00	246.720,46
Poprawa komunikacji drogowej poprzez przebudowę dróg	Program Wieloletni-Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych- Etap II	835.901,00	1.821.729,09

Nazwa projektu	Nazwa programu, w ramach którego realizowany był projekt	Wartość dofinansowania [w zł]	Koszt całkowity [w zł]
gminnych w miejscowości Dygowo	Bezpieczeństwo- Dostępność- Rozwój		
Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej na terenie Dorzecza Parsęty- Termomodernizacja Ośrodka Zdrowia we Wrzosowie	„Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej na terenie Dorzecza Parsęty”	469.465,09	720.016,11
Promocja walorów turystycznych gminy Dygowo	Program Rozwoju obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	45.046,62	67.214,60
Zakup samochodu ratowniczo- gaśniczego dla OSP Wrzosowo i wdrożenie systemu wspomagania centrum zarządzania kryzysowego wraz z systemem geolokalizacji w gminie Dygowo	Regionalny Program Operacyjny dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2007- 2013	880.000,00	942.987,00
Przebudowa drogi gminnej nr 887514Z oraz części drogi powiatowej nr 3335Z Włóścibórz- Wrzosowo w obrębie miejscowości Włóścibórz	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych Etap II Bezpieczeństwo- Dostępność- Rozwój	1.937.322,00	3.059.689,15
Zagospodarowanie terenu w celu stworzenia miejsca spotkań w miejscowości Dygowo	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013	68.160,00	104.796,00

Nazwa projektu	Nazwa programu, w ramach którego realizowany był projekt	Wartość dofinansowania [w zł]	Koszt całkowity [w zł]
Budowa terenów rekreacji i wypoczynku w gminie Dygowo	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013	80.512,59	127.183,12
Zagospodarowanie terenu w celu stworzenia miejsc rekreacji i wypoczynku w miejscowości Jazy	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007- 2013	17.003,20	26.142,42
Przebudowa drogi gminnej w Jazach- drogi dojazdowej do gruntów rolnych	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	524.272,43	2.038.205,15
Zagospodarowanie terenu wokół stawu w Gąskowie poprzez montaż elementów małej architektury	„Małe Projekty” Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	17.926,00	93.921,33
Outdoor Fitness w Gminie Dygowo	Odnowa i Rozwój Wsi Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	151.071,95	240.861,85

Źródło: opracowanie własne.

10.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020 mówi o tym, że finansowanie projektów rewitalizacyjnych, wynikających z planu rewitalizacji, opiera się na uzupełnianiu się i łączeniu wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, z wykluczeniem ryzyka wystąpienia podwójnego dofinansowania.

Mechanizm zapewnienia komplementarności źródeł finansowania opierać się będzie na koordynacji projektów rewitalizacyjnych ze środkami polityk i instrumentów zarówno programów operacyjnych, jak i krajowych. Projekty „miękkie” wspierane będą głównie ze środków EFS, natomiast projekty infrastrukturalne, ukierunkowane na dostosowanie

obiektów użyteczności publicznej do potrzeb mieszkańców wspierane będą ze środków EFRR.

Dokładne źródła finansowania opisane zostały w rozdziale *Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć*.

11. Mechanizmy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Program Rewitalizacji Gminy Dygowo wypracowany jest przez samorząd gminny i poddawany jest dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów:

- społecznych,
- gospodarczych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych,
- środowiskowych.

Przygotowanie oraz wdrażanie procesu rewitalizacji w Gminie Dygowo opiera się na zasadach partnerstwa i partycypacji⁶. Partycypacja społeczna wpisana jest w proces rewitalizacji, na każdym jego etapie: diagnozy, programowania, wdrażania i monitorowania. Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością obszaru rewitalizacji oraz innymi ich użytkownikami, takimi jak przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, pozwoli na:

- Wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk;
- Określenie obszarów problemowych;
- Zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie;
- Wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych;
- Pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne;
- Systematyczne i ciągłe monitorowanie postępów realizacji Programu Rewitalizacji oraz jego aktualizację.

Przygotowanie LPR Gminy Dygowo, jego wdrażanie i monitorowanie opierają się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym przede wszystkim ze:

- Społecznością obszaru rewitalizacji;
- Użytkownikami obszaru rewitalizacji;

⁶ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, s. 24.

- Lokalnymi przedsiębiorcami;
- Organizacjami pozarządowymi.

Jednym z podstawowych założeń wdrażania Programu Rewitalizacji jest aktywne włączenie społeczności lokalnej w proces wprowadzania zmian. Jednym ze sposobów takiej aktywizacji jest organizacja konsultacji społecznych. Są to spotkania, podczas których władze przedstawiają mieszkańcom sytuację społeczno-gospodarczą gminy w podziale na jednostki oraz swoje plany związane z przedsięwzięciami, które będą realizowane w ramach Programu Rewitalizacji, i które będą miały realny wpływ na ich jakość życia⁷. Niezwykle istotnym elementem konsultacji jest możliwość wysłuchania opinii i propozycji mieszkańców - konsultacje społeczne mają bowiem charakter dyskusji, która moderowana jest przez wyznaczoną wcześniej osobę.

W ramach prowadzonych prac nad Programem Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2027 zapewniona została zarówno jednokierunkowa, jak i dwukierunkowa komunikacja z interesariuszami:

- Komunikacja jednostronna – umieszczanie na stronie internetowej Urzędu Gminy informacji na temat planowanych działań;
- Komunikacja dwustronna – spotkania konsultacyjne w formie warsztatów.

Zapewnianie mechanizmów partycypacji społecznej niesie ze sobą wiele korzyści:

- Mieszkańcy znają i rozumieją intencje władz lokalnych;
- Następuje lepsze zdiagnozowanie potrzeb lokalnych;
- Usprawnia się komunikacja;
- Mieszkańcy angażują się w proces tworzenia strategii;
- Zwiększa się zaufanie do władz lokalnych;
- Wykorzystuje się realne i potencjalne zasoby lokalne do rozwiązywania problemów - szerokie korzystanie z różnorodnych kompetencji, umiejętności ludzi i instytucji;

⁷polityka społ. stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i niematerialnych — spełniania standardów lub realizacji wartości: biologicznych, psychologicznych, duchowych, społecznych i politycznych, kulturalnych, ekonomicznych i ekologicznych jednostek, rodzin i zbiorowości; pojęcie stosowane w polityce społecznej, psychologii, medycynie, ekonomii i socjologii; (Encyklopedia PWN).

- Mieszkańcy nie są biernym odbiorcą usług, a aktywnym podmiotem zmiany;
- Tworzy się kultura dialogu i kreatywności;
- Zapobiega się potencjalnym konfliktom w przyszłości, w szczególności w sprawach drażliwych.

Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością obszarów rewitalizacji i innymi ich użytkownikami, takimi jak przedsiębiorcy czy organizacje pozarządowe, pozwoli na:

- Wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk;
- Określenie obszarów problemowych;
- Zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie;
- Wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych;
- Pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne;
- Systematyczne i ciągłe monitorowanie postępów realizacji Programu Rewitalizacji oraz jego aktualizację.

Ważnym jest, by działania partycypacyjne prowadzone były w sposób ciągły. Nie mogą zakończyć się one na procesie planowania, lecz dotyczyć muszą także realizacji projektów rewitalizacyjnych (upowszechniania informacji na temat PR, zasad uczestnictwa partnerów i beneficjentów, upublicznianie aktów prawnych i dokumentów, współpracy międzyinstytucjonalnej, udziału interesariuszy w inicjatywach lokalnych) oraz funkcjonowania po zakończeniu procesu rewitalizacji (upubliczniania monitoringu zmian z naciskiem na obszary rewitalizowane, publikowanie raportów i sprawozdań, badania na temat oceny procesów rewitalizacji, prezentacje efektów rewitalizacji).

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest warunkiem sukcesu.

Poniżej przedstawione zostały wykorzystane formy partycypacji społecznej:

- Badanie ankietowe CAWI i PAPI, n = 102

- Warsztatowe spotkanie konsultacyjne, w którym uczestniczyli interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym: przedstawiciele Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy, lokalnej władzy, mieszkańców, lokalnych mediów oraz przedstawiciel firmy – Wykonawcy Programu Rewitalizacji. Spotkanie odbyło się 28.06.2017 r.
- Warsztatowe spotkanie konsultacyjne, w którym uczestniczyli interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym: przedstawiciele Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy, lokalnej władzy, mieszkańców, lokalnych mediów oraz przedstawiciel firmy – Wykonawcy Programu Rewitalizacji. Spotkanie odbyło się 26.09.2017r.

Przedmiotem spotkania było podsumowanie treści zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Uczestnicy zadawali pytania do części strategicznej dokumentu, które zostały wyjaśnione przez moderatora spotkania. W wyniku jego przebiegu nie zgłoszono żadnych uwag i uzupełnień do treści programu.

11.1. Wyniki spotkania warsztatowego

Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbyło się 28 czerwca 2017 roku o godzinie 17:00 w świetlicy wiejskiej we Wrzosowie. Spotkanie było częścią diagnozy społeczno-gospodarczej gminy i dotyczyło wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na spotkanie zaproszono wszystkich interesariuszy, m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli lokalnych instytucji. W konsultacjach wzięło udział 15 osób.

W trakcie spotkania interesariuszom wyjaśniono, na czym polega rewitalizacja oraz przedstawiono wyniki delimitacji przeprowadzonej na podstawie danych pozyskanych z lokalnych instytucji, m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Posterunku Policji w Dygowie, Urzędu Gminy w Dygowie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu. Przedstawiono także proponowane obszary zdegradowane oraz proponowane obszary rewitalizacji.

Podczas warsztatów konsultacyjnych mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie **negatywnych zjawisk** mających miejsce na terenie Gminy Dygowo.

Problemem całej gminy jest złe skomunikowanie. Mieszkańcy obecni na spotkaniu narzekali na małą liczbę połączeń autobusowych do większych miejscowości, m.in. Białogardu, Kołobrzegu, Koszalina czy Ustronia. Wiele osób zamieszkujących teren gminy na co dzień pracuje lub uczy się poza obszarem Dygowa, stąd sprawnie działająca komunikacja publiczna jest bardzo ważnym aspektem ich codziennego życia. Innym negatywnym zjawiskiem jest brak aktywności społecznej. Mieszkańcy nie chcą angażować się w życie swojego otoczenia, nie podejmują działań oddolnych, rzadko też korzystają ze stałej oferty kulturalnej oferowanej przez świetlice wiejskie oraz filie Biblioteki Gminnej. Problemem sfery społeczno-gospodarczej jest także dziedziczenie bezrobocia oraz życiowej bezradności. Brak wzorców w rodzinie powoduje powielanie schematów i przyzwyczajenie do utrzymania jedynie ze środków publicznych.

Rysunek 19 Problemy gminy Dygowo

Mieszkańcy wymienili także **problemy specyficzne dla poszczególnych miejscowości.**

Głównym problemem sołectwa Świelubie jest ubożenie społeczności lokalnej, występowanie patologii (m.in. alkoholizmu, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych) oraz zły stan infrastruktury technicznej, który wpływa na jakość życia mieszkańców. Problemem sołectwa Dygowo są głównie kwestie techniczno-środowiskowe. Zdaniem mieszkańców należy uporządkować gospodarkę ściekami i meliorację, która zapewni polepszenie rolniczych zdolności produkcyjnych gleb. Problemem miejscowości Skoczów i Kłopotowo jest zły stan drogi powiatowej oraz brak świetlicy wiejskiej zajmującej się integracją i aktywizacją społeczności lokalnych. Wśród problemów miejscowości Wrzosowo wymieniono alkoholizm (który dotyka szczególnie osoby bezradne życiowo, bezrobotne) oraz występowanie dużej ilości

wyrobów azbestowych, które stanowią zagrożenie dla zdrowia. Sołectwo Gąskowo charakteryzuje się dużą skalą problemów społecznych, m.in. alkoholizmem, przemocą w rodzinie czy ubóstwem, które w znacznym stopniu związane są funkcjonowaniem na tych terenach Państwowego Gospodarstwa Rolnego, które upadając, pozbawiło pracy znaczną część słabo wykształconego społeczeństwa (ten sam problem dotyczy także Kłopotowa i Włóściborza). Wśród problemów przestrzenno-infrastrukturalnych mieszkańcy wymieniali znaczną degradację budynków znajdujących się na terenie sołectwa.

Rysunek 20 Miejscowości najbardziej zdegradowane

Mieszkańcy zostali także poproszeni o **opis zjawisk negatywnych występujących na obszarze rewitalizacji**. Ich zdaniem, jednym z głównych problemów jest starzenie się społeczeństwa. W gminie rodzi się coraz mniej dzieci, zaś osoby młode wyjeżdżając do szkoły czy na studia, decydują się w końcu na przeprowadzkę do większych miast. Oprócz zjawiska starzenia problemem jest więc także migracja ludzi młodych oraz wyludnianie się gminy. Problemem obszaru rewitalizacji, podobnie jak problemem całej gminy, jest zły skomunikowanie obszaru gminy, przez co mieszkańcy Gąskowa, Świelubia, Włóściborza, Miechęcina, Stramniczki i Stojkowa mają problem z dojazdem do zakładów pracy i szkół zlokalizowanych głównie w Kołobrzegu, Ustroniu i Białogardzie.

Wśród problemów przestrzenno-infrastrukturalnych, ściśle powiązanych z problemami społecznymi, jest brak świetlic wiejskich w sołectwach Miechęcino, Stojkowo oraz Stramniczka. Osoby tam mieszkające pozbawione są łatwego dostępu do zajęć kulturalno-edukacyjnych. By w takich uczestniczyć, muszą jechać do sąsiednich sołectw. Na braku takiego miejsca tracą najbardziej dzieci oraz młodzież, potrzebujące bodźców do rozwoju własnych pasji i kształtowania norm i wartości.

Mieszkańcy zgłaszali, że na terenie całego obszaru rewitalizacji występuje zły stan dróg gminnych i powiatowych, co utrudnia poruszanie się po gminie i stanowi niebezpieczeństwo wypadku. Problemem w sferze technicznej jest także kwestia melioracji i kanalizacji deszczowej, która nie działa jeszcze we wszystkich miejscowościach. Zagrożeniem w sferze środowiskowej i społecznej jest natomiast duża ilość materiałów azbestowych pokrywających dachy budynków mieszkalnych. Są one szkodliwe dla zdrowia (wywołują pylicę i raka płuc) oraz środowiska, bowiem włókna azbestu są praktycznie niezniszczalne.

Rysunek 21 Problemy obszaru rewitalizacji

W trakcie konsultacji społecznych interesariuszy poproszono o **propozycje rozwiązania** wymienionych wcześniej **problemów**.

Zdecydowanie najczęściej pojawiającym się rozwiązaniem było stworzenie miejsc integracji i aktywizacji, czyli świetlic wiejskich, które będą gromadzić lokalną społeczność, pomagać rozwijać pasje i aktywnie spędzać czas wolny.

Jako przeciwdziałanie bezrobociu, mieszkańcy zaproponowali pomoc w stworzeniu miejsc pracy. Wkład gminy polegać może na promocji przedsiębiorczości i współpracy z zewnętrznymi inwestorami oraz na wprowadzeniu ulg dla osób prowadzących własną działalność gospodarczą. By walczyć z bezrobociem i nierównościami społecznymi, osoby

bezrobotne oraz młodzież powinni uczęszczać na naukę języków obcych lub zajęcia podnoszące inne kwalifikacje, by zwiększać kompetencje, a tym samym szanse na rynku pracy.

By zniwelować problemy techniczne uczestnicy spotkania zaproponowali remonty dróg gminnych i powiatowych oraz utworzenie sprawnie działającej kanalizacji deszczowej i melioracji. Ponadto, poprawie powinien ulec stan części budynków, szczególnie tych wybudowanych przed 1970 rokiem.

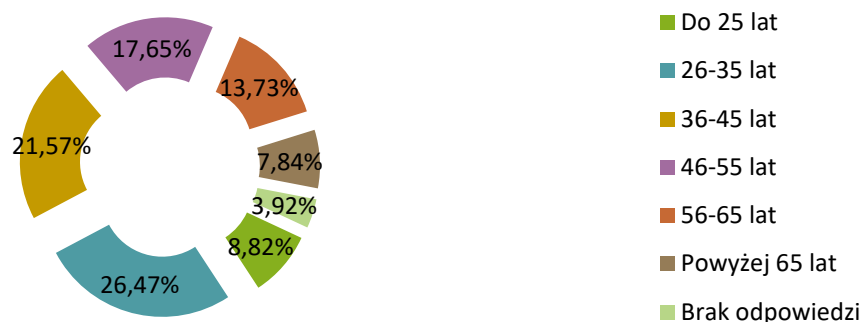
Rysunek 22 Pomysły na rozwiązanie problemów obszaru rewitalizacji

11.2. Analiza badania ankietowego

Na potrzeby opracowania *Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017–2024* przeprowadzono badanie CAWI i PAPI z mieszkańcami gminy. W badaniu udział wzięło łącznie 102 respondentów, z czego 56,86% stanowiły kobiety, 35,29% mężczyźni, natomiast 7,84% odmówiło udzielenia odpowiedzi. Ponad 1/4 badanych (26,47%) była pomiędzy 26 a 35 rokiem życia, nieco mniej respondentów odnotowano w grupach: 36-45 lat (21,57%), 46-55 lat (17,65%) i 56-65 lat (13,73%). Najmniej liczne grupy stanowili mieszkańcy posiadający więcej niż 65 lat oraz mniej niż 25 lat.

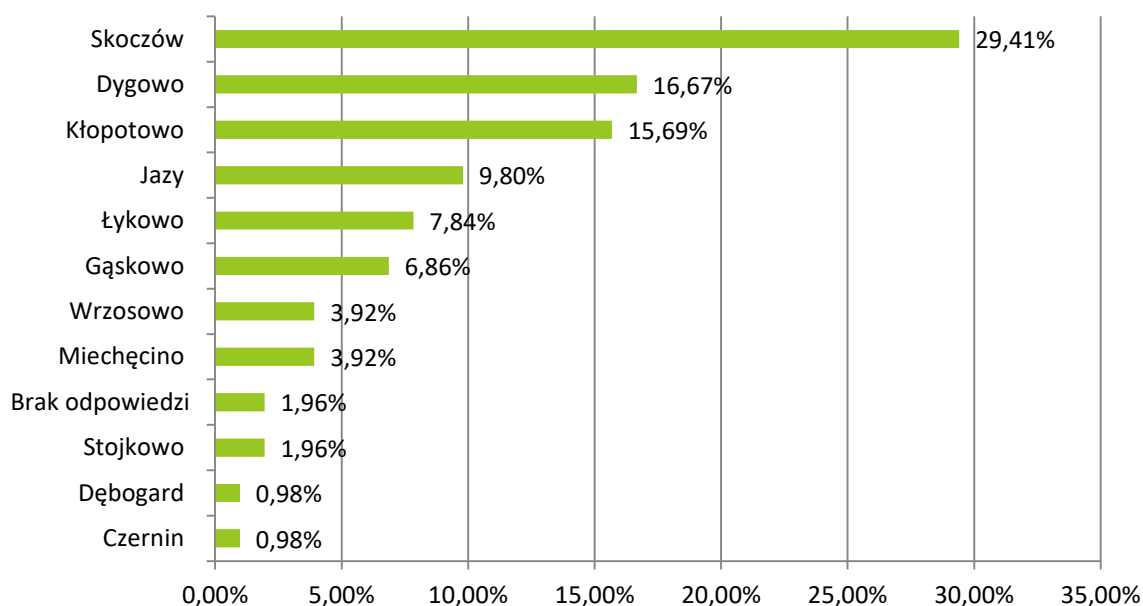
Wykres 1. Wiek respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

Największa liczba respondentów biorących udział w badaniu zamieszkiwała Skoczów (29,41%). Nieco mniej odnotowano mieszkańców Dygowa (16,67%) i Kłopotowa (15,69%). Poniżej 10% reprezentantów odnotowano w przypadku takich jednostek jak: Jazy, Łykowo, Gąskowo, Wrzosowo, Miechęcino, Stojkowo, Dębogard i Czernin.

Wykres 2. Miejsce zamieszkania respondentów

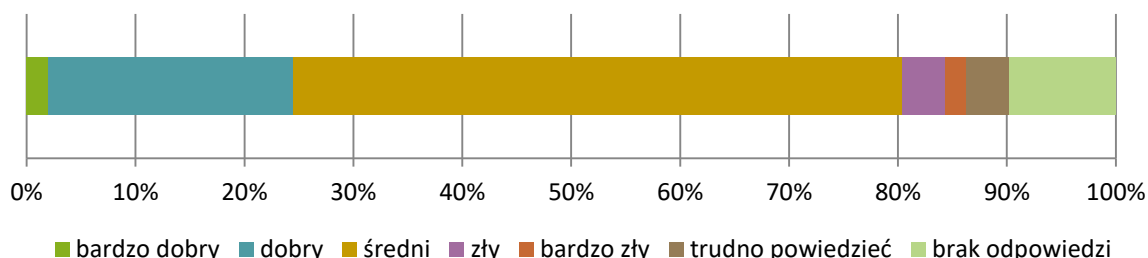

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

W pierwszej kolejności badanych zapytano o ogólny stan społeczno-gospodarczy gminy. Ponad połowa z nich oceniła go przeciętnie (55,88% wskazań na „średni”), natomiast blisko 1/4 pozytywnie (24,51% - suma wskazań na „bardzo dobry” i „dobry”). Jedynie niewielki odsetek mieszkańców uznał, że obecny stan społeczno-gospodarczy jest zły lub

bardzo zły (5,88%), co wskazuje na fakt, iż mieszkańcy postrzegają zmiany, jakie zachodzą na terenie gminy pozytywnie.

Wykres 3. Proszę ocenić stan społeczno-gospodarczy gminy Dygowo

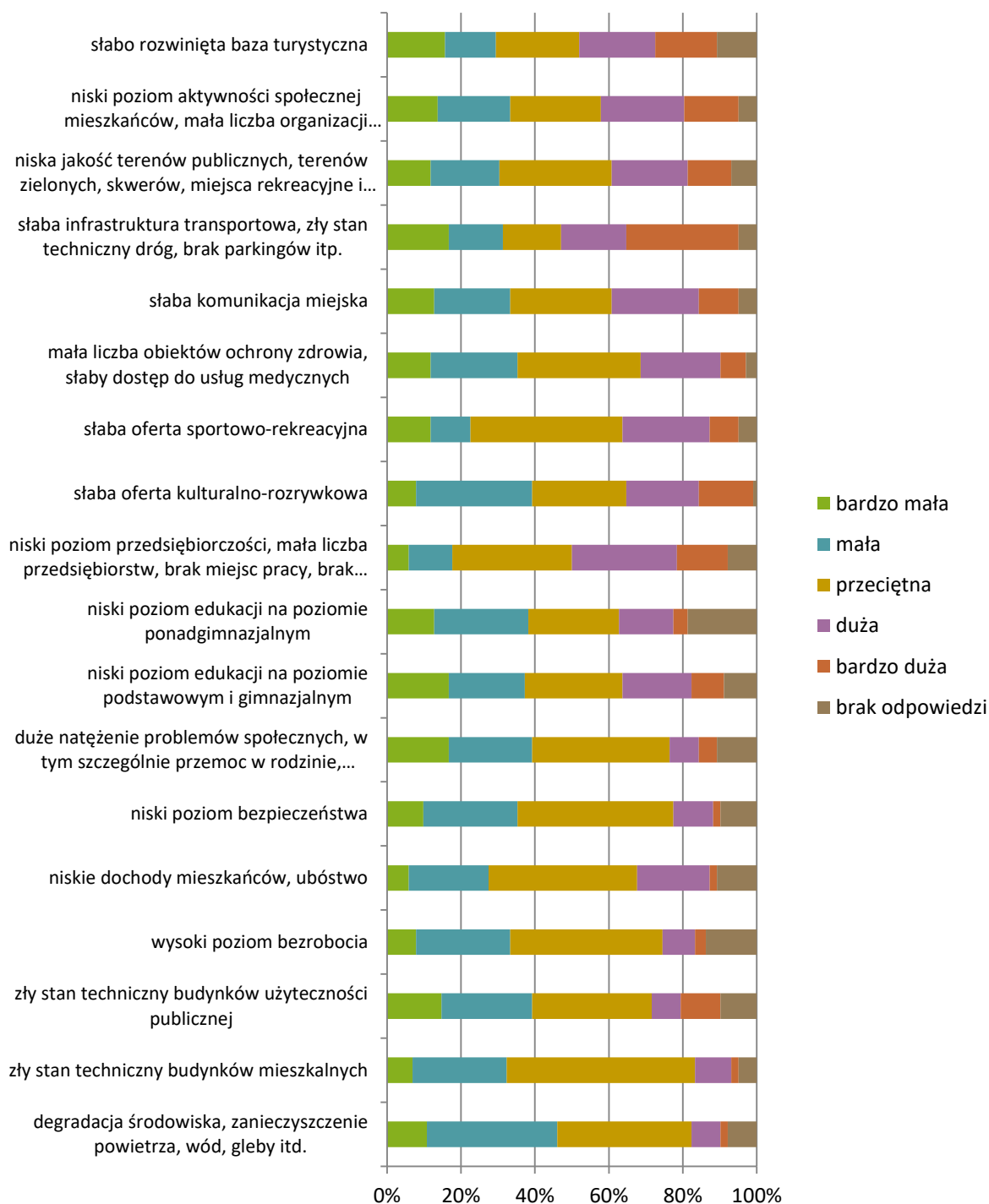
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

Mieszkańcy mieli również możliwość oceny skali występowania poszczególnych problemów na terenie miejsca ich zamieszkania. Ocena dokonywana była na 5-stopniowej skali: od „bardzo mała”, co oznaczało praktycznie niewystępowanie problemu, przez „przeciętna”, do „bardzo duża”, czyli silne nasilenie danego problemu.

Spośród osiemnastu problemów podanych w ankiecie, najpowszechniejszym z nich, zdaniem mieszkańców, jest słaba infrastruktura transportowa, w tym zły stan dróg, brak parkingów itd. (48,04% - suma odpowiedzi skala „duża: i „bardzo duża”). Wysoki odsetek negatywnych wskazań dotyczył także problemów takich jak: niski poziom przedsiębiorczości, mała liczba przedsiębiorstw, brak miejsc pracy (42,16%), słabo rozwinięta baza turystyczna (37,25%), niski poziom aktywności społecznej mieszkańców (37,25%) oraz słaba oferta sportowo-rekreacyjna (31,37%). Zauważyć należy, że poza problemem związanym z słabą infrastrukturą transportową pozostałe trudności dotyczyły głównie sfery społecznej oraz jakości życia w obrębie gminy. W przypadku problemów o najmniejszym oddziaływaniu mieszkańcy zgodnie wskazali na degradację środowiska (46,08% - suma odpowiedzi skala „bardzo mała” lub „mała”), duże natężenie problemów społecznych takich jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie (39,22%), zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej (39,22%) i mieszkalnych (32,35%), niski poziom bezpieczeństwa (35,29%) czy wysoki poziom bezrobocia (33,33%). Wskazać należy, że ocena niektórych problemów nie była jednoznaczna, a zdania mieszkańców podzielone. Taka sytuacja wystąpiła w przypadku: słabej komunikacji miejskiej (skala oddziaływania mała/bardzo mała – 33,33%; skala oddziaływania duża/bardzo duża –

34,31%), niskiej jakości terenów publicznych (30,39%; 32,35%), słabej oferty kulturalno-rozrywkowej (39,22%; 34,31%), niskich dochodów mieszkańców (27,45%; 21,57%).

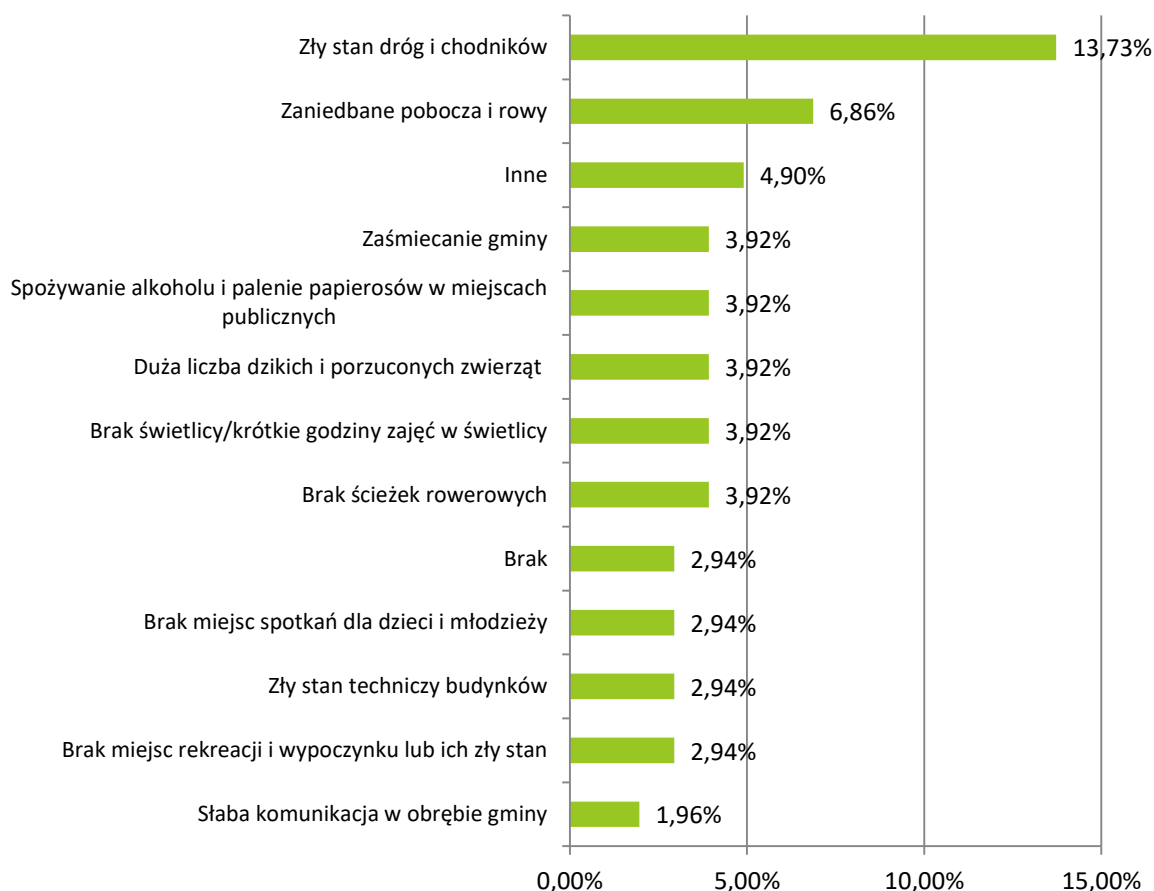
Wykres 4. Proszę ocenić skalę występowania poszczególnych problemów na terenie Pana/i miejsca zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

Najczęściej wskazywanym negatywnym zjawiskiem występującym w obrębie zamieszkania badanych był zły stan dróg i chodników (13,73%). Problem ten występuje w różnych lokalizacjach, w tym m.in. w Kłopotowie, Włosciborzu, Dygowie, Miechęcinie. Zaniebane pobocza i rowy (6,86% wskazań) zdaniem badanych ograniczają widoczność na skrzyżowaniach (dot. zarośniętych poboczy) oraz sprzyjają podtopieniom (dot. nie oczyszczonych rowów). Wśród wskazanych negatywnych zjawisk znalazły się również: zaśmiecanie gminy (3,92%; głównie w obrębie Wrzosowa), spożywanie alkoholu i palenie papierosów w miejscach publicznych (3,92%; głównie w obrębie przystanku autobusowego i lasu na terenie Wrzosowa), duża liczba dzikich i porzuconych zwierząt (3,92%; badani wskazywali, że dzikie zwierzęta coraz częściej podchodzą do gospodarstw). Istotnym Problemem na terenie poszczególnych jednostek w obrębie gminy jest także brak świetlic wiejskich (lub w niektórych przypadkach zbyt krótki czas/zbyt mała liczba odbywających się tam zajęć), a także miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży. Wśród odpowiedzi inne pojawiały się m.in.: brak żłobka i przedszkola, palenie śmieciami w piecach, brak prądu w czasie silnych wiatrów.

Wykres 5. Jakie negatywne zjawiska występują na terenie Pana/i miejsca zamieszkania?

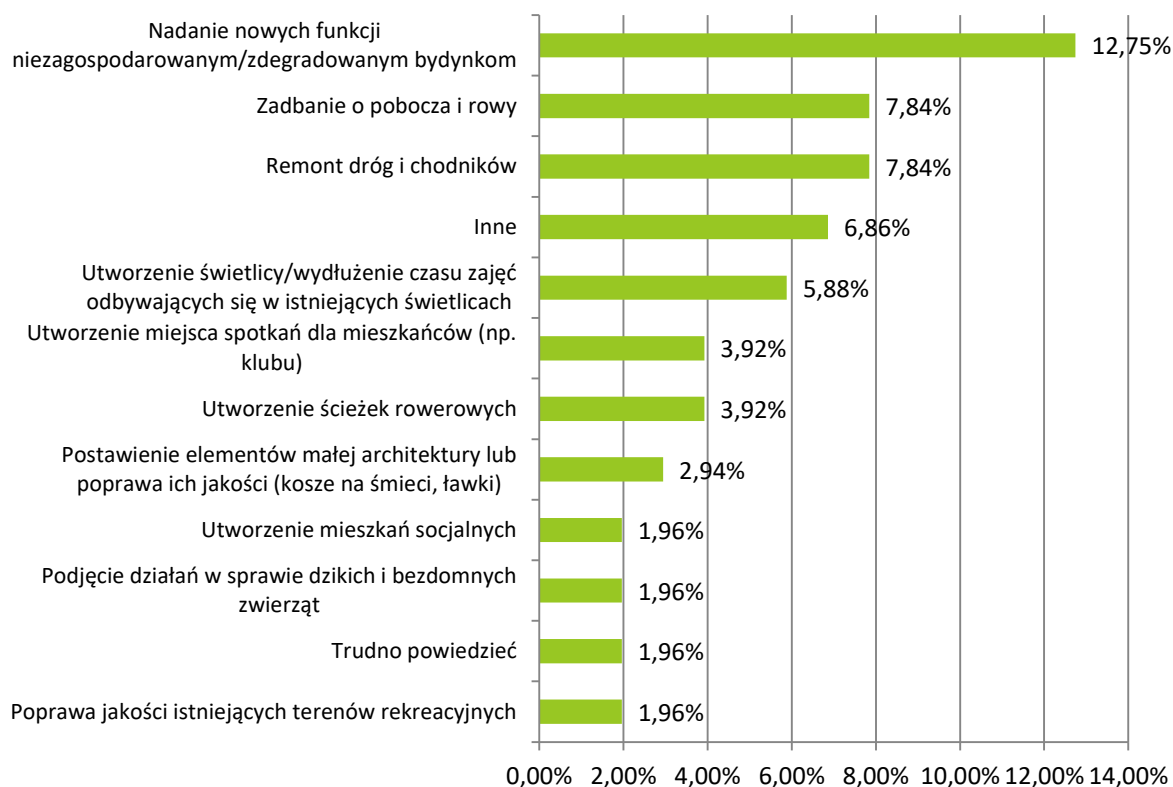

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

Najczęściej wskazywanym działaniem, jakie powinno zostać podjęte w celu eliminacji/ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie gminy, była modernizacja zdegradowanych budynków oraz nadanie im nowych funkcji (12,75%). Badani wskazywali w tym kontekście na: Kłopotowo (budynek tzw. owczarni), Dygowo (okolice dworca, stara mleczarnia, budynek na skrzyżowaniu ul. Kołobrzeskiej, Barcińskiej i Głównej, opuszczony budynek bibliotek). Wysoki odsetek wskazań dotyczył także zadbania o pobocza i rowy (7,84%) oraz remontów dróg i chodników (7,84%). Istotnym działaniem w opinii badanych byłoby również utworzenie świetlic wiejskich (w jednostkach, w których one nie funkcjonują) lub organizacja większej liczby wydarzeń (w jednostkach, w których świetlice funkcjonują), utworzenie miejsc spotkań dla mieszkańców (głównie dzieci i młodzieży), utworzenie ścieżek rowerowych, a także postawienie elementów małej architektury w miejscach często odwiedzanych przez mieszkańców. W przypadku odpowiedzi inne pojawiły się takie propozycje jak m.in.

regularne kontrole w kotłowniach mieszkańców, utworzenie żłobka i przedszkola, regularny wywóz śmieci wielkogabarytowych.

Wykres 6. Jakie działania powinny zostać podjęte przez gminę w celu eliminacji/ograniczenia negatywnych zjawisk na terenie Pana/i miejsca zamieszkania?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań, N=102.

Mieszkańców zapytano również o to na jakich obszarach gminy działania z zakresu rozwoju społecznego, gospodarczego oraz modernizacji lub budowy nowej infrastruktury są najbardziej potrzebne. Ze względu na zróżnicowane odpowiedzi poniżej wskazano jednostki, które wymieniane były najczęściej.

- Działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego: Kłopotowo, Skoczów, Gąskowo, Łykowo, Włóścibórz, Piotrowice, Pustary, Świelubie.
- Działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego: Dygowo, Wrzosowo, Gąskowo, Pustary, Skoczów, Kłopotowo, Włóścibórz.
- Działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury: Wrzosowo, Włóścibórz, Miechęcino, Czernin, Kłopotowo, Dygowo, Łykowo, Skoczów, Piotrowice.

12. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć

Zaplanowane przedsięwzięcia będą realizowane ze środków:

- Budżetu Gminy;
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz, w przypadku projektów uzupełniających, Europejski Fundusz Społeczny);
- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;
- Programu Budowy Dróg Lokalnych;
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Pozwoli to na zapewnienie komplementarności źródeł finansowania.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowe koszty oraz potencjalne źródła finansowania planowanych głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

Lp.	Projekt	Podmioty realizujące	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
1.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie	Urząd Gminy Dygowo	265 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3)
2.	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcinnie	Urząd Gminy Dygowo	725 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3.	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie	Urząd Gminy Dygowo	725 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW, MSWiA
4.	Budowa placu zabaw w Stramnicze	Urząd Gminy Dygowo	70 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW
5.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie	Urząd Gminy Dygowo	240 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020

Lp.	Projekt	Podmioty realizujące	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
				(EFRR, działanie 9.3), Program Budowy Dróg Lokalnych
6.	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz	Urząd Gminy Dygowo	340 000,00 zł	Budżet Gminy, RPO WZ 2014-2020 (EFRR, działanie 9.3), PROW

Źródło: opracowanie własne.

13. Harmonogram realizacji Programu

Poniższy harmonogram został opracowany dla całego cyklu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Przedstawiono na nim wydarzenia kluczowe dla realizacji założeń Programu Rewitalizacji.

Tabela 29 Harmonogram realizacji Programu

Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stworzenie dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji								
Uchwalenie LPR przez Radę Gminy								
Wpis LPR na Wykaz Programów Rewitalizacji Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego								
Projekty wspólne dla wszystkich podobszarów rewitalizacji								
Realizacja projektu: Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Gąskowo								
Realizacja projektu: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie								
Realizacja projektu: Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców								
Realizacja projektu: Usuwanie wyrobów azbestowych								
Realizacja projektu: Wakacje ze świetlicą w Gąskowie								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Miechęcino								
Realizacja projektu: Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcino								

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Realizacja projektu: Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców								
Realizacja projektu: Warsztaty przedsiębiorczości								
Realizacja projektu: Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stojkowo								
Realizacja projektu: Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie								
Realizacja projektu: Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców								
Realizacja projektu: Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji								
Realizacja projektu: Usuwanie wyrobów azbestowych								
Realizacja projektu: Warsztaty przedsiębiorczości								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stramniczka								
Realizacja projektu: Budowa placu zabaw w Stramniczce								
Realizacja projektu: Piknik sąsiedzki								
Realizacja projektu: Wakacje ze świetlicą w Stramniczce								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Świelubie								
Realizacja projektu: Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie								
Realizacja projektu: Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców								

Zadanie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Realizacja projektu: Warsztaty przedsiębiorczości								
Realizacja projektu: Wakacje ze świetlicą w Świelubiu								
Projekty realizowane na terenie podobszaru Włóścibórz								
Realizacja projektu: Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włóścibórz								
Realizacja projektu: Bezpłatne porady prawne								
Realizacja projektu: Warsztaty przedsiębiorczości								
Realizacja projektu: Wakacje ze świetlicą we Włóściborzu								
Raporty okresowe								
Końcowa ocena i Raport Zamknięcia Programu								

Źródło: opracowanie własne.

14. System realizacji Programu Rewitalizacji

Głównym odpowiedzialnym za realizację Programu Rewitalizacji jest **Wójt Dygowa** (organ decyzyjny), natomiast organem wdrażającym jest dział Inwestycje, budownictwo, planowanie przestrzenne, który odpowiedzialny jest za **koordynację realizacji rewitalizacji** oraz **harmonogram** wdrażania Programu. Zdefiniowany system zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji ma na celu sprawowanie kontroli nad przeprowadzanymi przedsięwzięciami tak, aby zminimalizować i wyeliminować zjawiska kryzysowe z obszarów zdegradowanych.

Bardzo ważnym aspektem wdrażania Programu jest koordynacja działań podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne w zgodzie z wyznaczonymi ramami finansowymi i czasowymi, a także pozostałymi regulacjami dotyczącymi procesu rewitalizacji. Współpraca pomiędzy podmiotami przyczyni się do usprawnienia procesów od etapu planowania i prac koncepcyjnych, aż do momentu ewaluacji wyników. Jednostkami związanymi z wdrażaniem Programu Rewitalizacji będą:

- Wójt Dygowa;
- Urząd Gminy w Dygowie;
- Radni Rady Gminy;
- Jednostki organizacyjne Gminy Dygowo;
- Lokalne przedsiębiorstwa;
- Organizacje pozarządowe;
- Interesariusze rewitalizacji.

Wyłącznie skoordynowane działania ww. instytucji i osób są gwarancją osiągnięcia wyznaczonych założeń Programu Rewitalizacji.

Do zadań organu wdrażającego należy:

- Stworzenie forum współpracy między interesariuszami rewitalizacji;
- Koordynowanie projektów rewitalizacyjnych;
- Gromadzenie danych pozwalających na monitorowanie przeprowadzanych działań;
- Monitoring działań;

- Promocja Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- Informowanie o efektach rewitalizacji.

Zadanie te wpisują się w zadania i kompetencje pracowników działu Inwestycji, budownictwa, planowania przestrzennego, wśród których wymienić należy:

- Przygotowywanie i analizę informacji w zakresie możliwości aplikowania do instytucji krajowych i zagranicznych, w szczególności w zakresie programów finansowanych ze środków krajowych i europejskich, w tym funduszy strukturalnych Unii Europejskiej przez samorządy i organizacje pozarządowe;
- Współpracę z komórkami Urzędu i jednostkami organizacyjnymi gminy oraz innymi podmiotami w celu pozyskania danych niezbędnych do opracowania wniosków aplikacyjnych przygotowywanych przez gminę;
- Monitorowanie realizacji rzeczowo-finansowej poszczególnych projektów wspartych ze źródeł zewnętrznych, w tym europejskich, realizowanych przez Urząd;
- Opracowywanie Programu Rewitalizacji dla zdegradowanych obszarów we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi gminy, instytucjami i innymi podmiotami;
- Pozyskiwanie projektów, które na podstawie wpisania do Lokalnego Programu Rewitalizacji będą mogły starać się o dofinansowanie ze środków pochodzących z funduszy zewnętrznych, w tym europejskich;
- Monitorowanie i analizę rezultatów przedsięwzięć realizowanych przez gminę dla zdegradowanych obszarów w zakresie osiągania celów Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- Upowszechnianie wiedzy dotyczącej procesu rewitalizacji poprzez działania informacyjno-promocyjne.

Przy projektowaniu oraz wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji pomagać będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji jest społecznym organem konsultacyjnym, powołanym w drodze Zarządzenia Wójta (Nr 10/2017 z dnia 18.04.2017 roku), w celu współpracy w planowaniu i wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo. Zadaniem Zespołu jest merytoryczne wspieranie procesu rewitalizacji

poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów występujących na zdegradowanych obszarach gminy.

Członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji promują wśród lokalnej społeczności wiedzę na temat procesu rewitalizacji oraz przekazują informacje na temat jego przebiegu, m.in. poprzez udział w wydarzeniach gminnych. Ponadto członkowie Zespołu prowadzić będą działania zmierzające do aktywizacji lokalnej społeczności.

Szczegółowy zakres obowiązków poszczególnych jednostek zaangażowanych w proces wdrażania i realizacji Programu Rewitalizacji przedstawia tabela poniżej:

Tabela 30 Zakres obowiązków poszczególnych jednostek zaangażowanych w proces wdrażania i realizacji Programu

Podmiot	Zakres zadań
Wójt Dygowa	<ul style="list-style-type: none"> Powołanie składu Zespołu ds. Rewitalizacji w formie zarządzenia wraz z określeniem zadań zespołu Nadzór nad strukturą zarządczą Wydawanie decyzji związanych z realizacją LPR
Rada Gminy w Dygowie	<ul style="list-style-type: none"> Podejmowanie uchwał związanych z realizacją LPR lub jego aktualizacją
Zespół ds. Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> Pomoc w opracowaniu Programu Rewitalizacji Sporządzanie raportów i wydawanie opinii dot. procesu rewitalizacji Sprawowanie funkcji opiniodawczo-doradczej Promocja rewitalizacji Prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji lokalnej społeczności
Dział Inwestycje, budownictwo, planowanie przestrzenne.	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie Programu Rewitalizacji Przygotowanie wniosków o dofinansowanie projektów Przygotowanie niezbędnej dokumentacji związanej z realizacją projektów Nadzorowanie i monitoring wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych Promocja Programu Rewitalizacji

	<ul style="list-style-type: none"> Ewaluacja końcowa Programu Rewitalizacji
Skarbnik Gminy Dygowo	<ul style="list-style-type: none"> Uwzględnienie projektów w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz budżetach rocznych
Referat Budżetu	
Realizatorzy oraz partnerzy w realizacji (w tym jednostki organizacyjne Gminy, lokalne, organizacje pozarządowe)	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja planowanych projektów rewitalizacyjnych
Interesariusze LPR	<ul style="list-style-type: none"> Niezależnie od wewnętrznej struktury organizacyjnej dot. monitoringu i zarządzania, zewnętrzne ciało opiniotawcze stanowić będą grupy interesariuszy programu rewitalizacji (mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia)

Źródło: opracowanie własne.

15. System monitoringu i oceny skuteczności działań

15.1. Monitoring

Jednym z kluczowych etapów procesu zarządzania Programem Rewitalizacji jest system monitorowania. Monitoring w trakcie realizacji PR będzie odbywać się na dwóch poziomach:

1. Monitorowanie realizacji kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
2. Analiza zmian zachodzących na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji.

Podstawą systemu monitoringu i oceny są **pozyskiwane dane** dotyczące rewitalizowanych obszarów z zakresu sfer: **społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska**. Na podstawie zebranych informacji oceniany będzie stopień wykonania założonych działań rewitalizacyjnych, zainteresowanie projektem, a także identyfikacja ewentualnych trudności. Za gromadzenie danych odpowiedzialny będzie Referat Budownictwa, Planowania Przestrzennego, Inwestycji i Gospodarki Odpadami. Dane gromadzone będą minimum raz na dwa lata w sposób systematyczny oraz na poziomie adresowym. Oprócz danych ilościowych gromadzone będą również trudniejsze do zdobycia dane o charakterze jakościowym, tj. informacje o poprawie jakości życia, zadowoleniu ze stanu infrastruktury technicznej czy oceny dotyczące estetyki i funkcjonalności rewitalizowanych przestrzeni. Dane te będą gromadzone przy użyciu jakościowych narzędzi badawczych, takich jak indywidualny wywiad pogłębiony czy zogniskowany wywiad grupowy.

Systematycznie zbierane dane umożliwią wykazanie postępu w realizacji Programu - stopień poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, osiągnięcie zakładanych wskaźników oraz stopień zbieżności realizowanych projektów z założonymi na poziomie strategicznym i operacyjnym celami. Dane będą podstawą do sporządzenia **raportów przedstawiających postępy w realizacji Programu Rewitalizacji (raz na dwa lata)**. Raport zawierać będzie efekty rzeczowe prowadzonych prac, realizację budżetu oraz analizę najważniejszych, nieplanowanych w Programie Rewitalizacji wydarzeń oraz ich wpływu na realizację działań. Za monitorowanie wdrażania Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Referat Budownictwa,

Planowania Przestrzennego, Inwestycji i Gospodarki Odpadami wraz z organem decyzyjnym, tj. Wójtem Dygowa.

Wszyscy projektodawcy, których przedsięwzięcia zostały wpisane do Programu Rewitalizacji, będą zobowiązani do dostarczania danych odzwierciedlających stan ich realizacji. Monitoring procesu rewitalizacji skupia się na trzech obszarach:

- monitoring rzeczowy – dostarcza danych, które obrazują postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiają ocenę jego wykonania w stosunku do celów ustalonych w programie. Opiera się o skwantyfikowane dane: wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania.
- monitoring finansowy – dostarcza danych będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków przeznaczonych na Program Rewitalizacji. Monitoring finansowy polega na systematycznym porównywaniu poniesionych wydatków do przewidzianego budżetu;
- monitoring ryzyk – polega na obserwacji zmienności uwarunkowań zewnętrznych, identyfikacji potencjalnych trudności w realizacji Programu Rewitalizacji, a także racjonalnym reagowaniu na zaistniałe zmiany.

Sprawozdanie z monitoringu przekazywane będzie Wójtowi Dygowa, Radzie Gminy w Dygowie oraz udostępnione dla mieszkańców Gminy Dygowo.

Poniżej zaprezentowano wskaźniki produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych:

Tabela 31 Wskaźniki produktu i rezultatu dla projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Projekt	Wskaźniki produktu (p) i rezultatu (r)	Źródła pozyskania danych
Projekty wspólne dla wszystkich podobszarów rewitalizacji			
1	Kompetencje źródłem sukcesu uczniów szkół	Liczba szkół objętych działaniami projektowymi [szt.] (p) – 3 Liczba uczniów, którzy skorzystają z nowych elementów wyposażenia [os.] (r) - 499	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Gąskowo			
2	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez	Długość wybudowanego chodnika [mb] (p) – 700	Dokumentacja projektowa, ewaluacja ex ante

Lp.	Projekt	Wskaźniki produktu (p) i rezultatu (r)	Źródła pozyskania danych
3	budowę chodnika dla pieszych w Gąskowie	Liczba użytkowników zmodernizowanej infrastruktury [os.] (r) - 250	
	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Liczba wprowadzonych rodzajów zajęć edukacyjnych i aktywizujących [szt.] (p) – 5 Liczba osób korzystających z zajęć [os.] (r) - 35	Dokumentacja projektowa, listy obecności
	Usuwanie wyrobów azbestowych	Liczba wydrukowanych plakatów [szt.] (p) – 200 Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg] (r) - 7	Dokumentacja projektowa, statystyki Urzędu Gminy
5	Wakacje ze świetlicą w Gąskowie	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) - 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) - 50	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Miechęcino			
6	Budowa świetlicy wiejskiej w Miechęcinie	Liczba wybudowanych obiektów pełniących funkcję kulturalną [szt.] (p) – 1 Liczba użytkowników świetlicy [os.] (r) - 80	Dokumentacja projektowa, listy obecności
7	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Liczba wprowadzonych rodzajów zajęć edukacyjnych i aktywizujących [szt.] (p) – 5 Liczba osób korzystających z zajęć [os.] (r) - 30	Dokumentacja projektowa, listy obecności
8	Warsztaty przedsiębiorczości	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych – [szt.] (p) 12 Liczba osób objętych wsparciem w programie [os.] (r) - 15	Dokumentacja projektowa, listy obecności
9	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) – 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) - 50	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stojkowo			
10	Modernizacja remizy strażackiej wraz z budową świetlicy wiejskiej w Stojkowie	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną poddanych modernizacji [szt.] (p) – 1	Dokumentacja projektowa, listy obecności

Lp.	Projekt	Wskaźniki produktu (p) i rezultatu (r)	Źródła pozyskania danych
11		Liczba utworzonych obiektów pełniących funkcję kulturalną [szt.] (p) – 1 Liczba użytkowników obiektów [os.] (r) – 150	
	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Liczba wprowadzonych rodzajów zajęć edukacyjnych i aktywizujących [szt.] (p) – 5 Liczba osób korzystających z zajęć [os.] (r) – 45	Dokumentacja projektowa, listy obecności
	Organizacja zajęć artystycznych dla młodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) – 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) – 30	Dokumentacja projektowa, listy obecności
	Usuwanie wyrobów azbestowych	Liczba wydrukowanych plakatów [szt.] (p) – 250 Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg] (r) – 15	Dokumentacja projektowa, statystyki Urzędu Gminy
	Warsztaty przedsiębiorczości	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych – [szt.] (p) 12 Liczba osób objętych wsparciem w programie [os.] (r) – 25	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Stramniczka			
15	Budowa placu zabaw w Stramniczce	Liczba wybudowanych obiektów pełniących funkcje rekreacyjne [szt.] (p) – 1 Liczba użytkowników nowo wybudowanych obiektów pełniących funkcje rekreacyjne [os.] (r) – 40	Dokumentacja projektowa, obserwacje terenowe
16	Piknik sąsiedzki	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-integracyjnych [szt.] (p) – 1 Liczba uczestników wydarzenia [os.] (r) – 40	Dokumentacja projektowa, obserwacje terenowe
17	Wakacje ze świetlicą w Stramniczce	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) – 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) – 8	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Świelubie			

Lp.	Projekt	Wskaźniki produktu (p) i rezultatu (r)	Źródła pozyskania danych
18	Budowa drogi gminnej w miejscowości Świelubie	Długość wybudowanej drogi gminnej [m] (p) – 476 Liczba użytkowników zmodernizowanej infrastruktury [os.] (r) - 250	Dokumentacja projektowa, obserwacje terenowe
19	Zajęcia edukacyjne i aktywizujące dla mieszkańców	Liczba wprowadzonych rodzajów zajęć edukacyjnych i aktywizujących [szt.] (p) – 5 Liczba osób korzystających z zajęć [os.] (r) - 40	Dokumentacja projektowa, listy obecności
20	Warsztaty przedsiębiorczości	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych – [szt.] (p) 12 Liczba osób objętych wsparciem w programie [os.] (r) - 15	Dokumentacja projektowa, listy obecności
21	Wakacje ze świetlicą w Świelubiu	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) - 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) - 17	Dokumentacja projektowa, listy obecności
Projekty realizowane na terenie podobszaru Włocibórz			
22	Zagospodarowanie terenów zielonych wokół stawu w miejscowości Włocibórz	Powierzchnia terenów zielonych poddanych modernizacji [m ²] (p) – 27 944,50 Liczba użytkowników terenów zielonych [os.] (r) - 180	Dokumentacja projektowa, obserwacje terenowe
23	Bezpłatne porady prawne	Liczba otwartych punktów bezpłatnych porad prawnych [szt.] (p) – 1 Liczba udzielonych porad [szt.] (r) - 35	Dokumentacja projektowa, listy obecności
24	Warsztaty przedsiębiorczości	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych – [szt.] (p) 12 Liczba osób objętych wsparciem w programie [os.] (r) - 25	Dokumentacja projektowa, listy obecności
25	Wakacje ze świetlicą we Włociborzu	Liczba obiektów pełniących funkcję kulturalną wykorzystanych w projekcie [szt.] (p) - 1 Liczba dzieci objętych działaniami projektowymi [os.] (r) - 20	Dokumentacja projektowa, listy obecności

Źródło: opracowanie własne.

W poniższej tabeli natomiast zaprezentowano wskaźniki oddziaływania - realizacji celów strategicznych rewitalizacji:

Tabela 32 Wskaźniki oddziaływania na obszarze rewitalizacji

Cel strategiczny	Wskaźniki oddziaływania na obszarze rewitalizacji	Wartość bazowa (2016 rok)	Wartość docelowa (2023 rok)	Źródło pozyskania danych
Wzmocnienie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	98	91 (-8%)	Statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	74	68 (-8%)	Statystyki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
	Liczba osób bezrobotnych	47	42 (-10%)	Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	0	10 (+10)	Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	18	16 (-10%)	Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy
	Liczba przestępstw	7	6 (-10%)	Statystyki Komendy Powiatowej Policji
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie poziomu funkcjonalności obszaru	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych, społecznych i rekreacyjnych wspierających lokalną społeczność	0	4 (+4)	Statystyki Urzędu Gminy
	Liczba inicjatyw społecznych odbywających się na zmodernizowanych terenach	0	15 (+15)	Statystyki Urzędu Gminy
	Masa wyrobów zawierających azbest [Mg]	278,776	242 (-12%)	Statystyki Urzędu Gminy

Źródło: opracowanie własne.

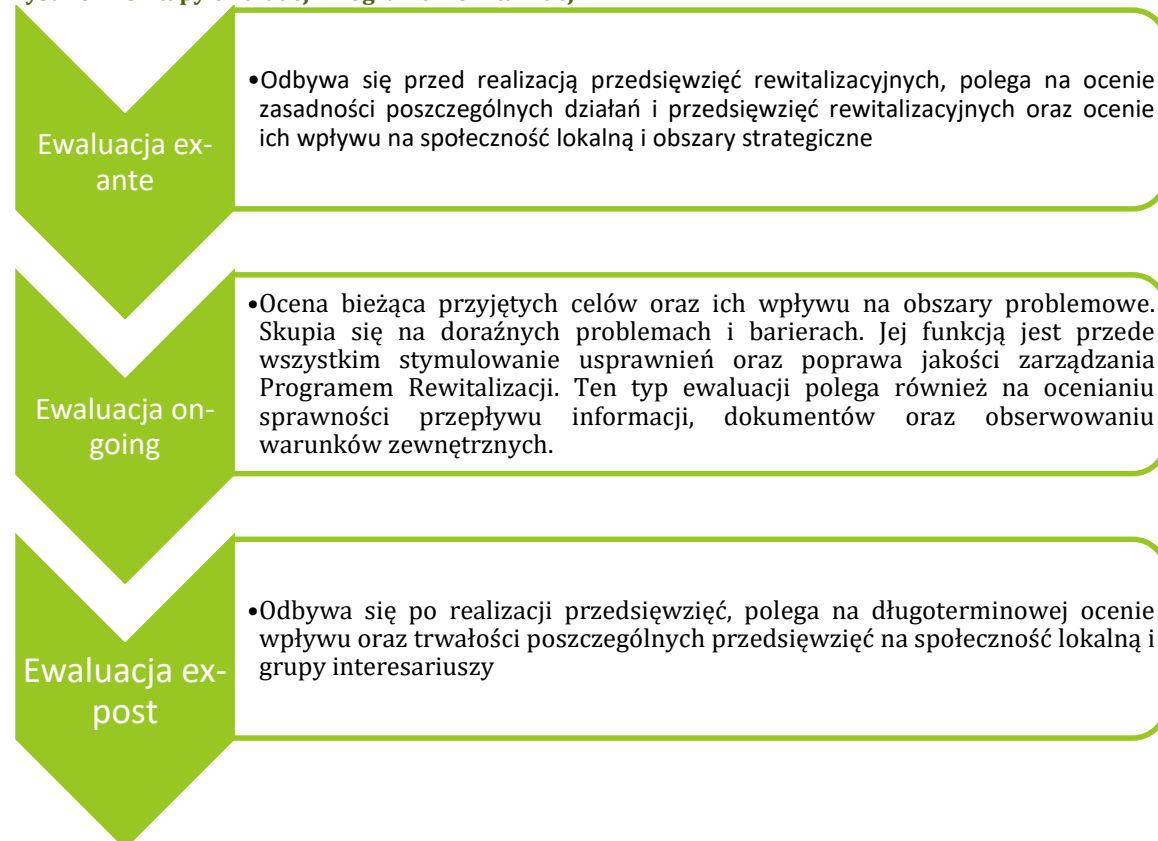
15.2. Ewaluacja

Ewaluacja Programu Rewitalizacji dla Gminy Dygowo na lata 2017-2027 opiera się na analizie wpływu przeprowadzanych działań rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno-gospodarczego interesariuszy gminy oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

W procesie ewaluacji Referat Budownictwa, Planowania Przestrzennego, Inwestycji i Gospodarki Odpadami współpracować będzie z instytucjami publicznymi, m.in. Powiatowym Urzędem Pracy w Kołobrzegu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dygowie, świetlicami wiejskimi, Posterunkiem Policji w Dygowie, Urzędem Gminy w Dygowie oraz z innymi beneficjentami PR. Ewaluacja w trakcie realizacji przedsięwzięć pozwoli na ocenę stopnia realizacji celów w Programie Rewitalizacji, ich wpływu na obszary problemowe, a także pozwoli na dostosowanie PR do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Ewaluacja Programu Rewitalizacji prowadzona jest etapowo:

Rysunek 23 Etapy ewaluacji Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

15.3. Aktualizacja Programu Rewitalizacji

Jednym z najważniejszych założeń Programu Rewitalizacji jest, by był on elastyczny oraz umożliwiał natychmiastową reakcję na stale zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą gminy. W tym celu przewidziana została możliwość aktualizacji dokumentu. Konieczność wprowadzenia modyfikacji w Programie może wynikać zarówno z sytuacji nadzwyczajnych, jak i również naturalnych zmian zachodzących w gminie. Aktualizacja dokumentu może być konieczna zarówno w sytuacji, w której w znaczący sposób zmieniają się wskaźniki obrazujące sytuację w którejś z analizowanych sfer (społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej), jak i w sytuacji, w której wskazane jest dodanie lub wykreślenie projektu rewitalizacyjnego (lub też zmiana któregoś z elementów projektu, np. finansowania lub realizatora projektu).

Jednostką uzupełniającą proces rewitalizacji jest Rada Gminy w Dygowie. Kompetencje jednostki regulowane są za pomocą powszechnie obowiązujących aktów prawnych oraz aktów wykonawczych. Program Rewitalizacji oraz **każda** jego aktualizacja wymagają przyjęcia stosownej uchwały Rady Gminy.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że od początku roku 2024 realizacja działań spełniających przesłanki rewitalizacji, musi odbywać się na zasadach ustawy⁸. Po zakończeniu obowiązywania obecnego programu przygotowany zostanie Program Rewitalizacji zgodny ze ścieżką ustawy oraz uwzględniający dobre praktyki wypracowane w toku realizacji gminnych programów rewitalizacji.

⁸ Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz.

16. Analiza oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 48 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko zwrócono się z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2027.

W wyniku uzyskanych opinii odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu Rewitalizacji Gminy Dygowo na lata 2017-2027,

17. Spis tabel i rysunków

Rysunek 1 Podział Gminy Dygowo na jednostki urbanistyczne	17
Rysunek 2 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - osoby korzystające z pomocy społecznej.....	25
Rysunek 3 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	28
Rysunek 4 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.....	29
Rysunek 5 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - liczba przestępstw	31
Rysunek 6 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - Liczba ofiar przemocy	32
Rysunek 7 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - Frekwencja na wyborach do Rady Gminy	34
Rysunek 8 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	35
Rysunek 9 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	37
Rysunek 10 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych	38
Rysunek 11 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	40
Rysunek 12 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego – odsetek osób korzystających z kanalizacji.....	41
Rysunek 13 Identyfikacja lokalizacji stanu kryzysowego - masa wyrobów zawierających azbest	43
Rysunek 14 Suma wskaźnika degradacji w podziale na jednostki	46
Rysunek 15 Identyfikacja wizualna obszarów zdegradowanych Gminy Dygowo	47
Rysunek 16 Tereny zamieszkałe Gminy Dygowo	48
Rysunek 17 Granice obszaru rewitalizacji Gminy Dygowo.....	55
Rysunek 13 Powiązanie między wizją, celami, kierunkami działań i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	76
Rysunek 1 Problemy gminy Dygowo	132
Rysunek 2 Miejscowości najbardziej zdegradowane	133

Rysunek 3 Problemy obszaru rewitalizacji	134
Rysunek 4 Pomysły na rozwiązanie problemów obszaru rewitalizacji	135
Rysunek 16 Etapy ewaluacji Programu Rewitalizacji	157

Tabela 1. Podział gminy Dygowo na sołectwa	9
Tabela 2. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Dygowo z podziałem na ich wielkość	10
Tabela 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Dygowo w latach 2010 - 2015	11
Tabela 4. Zestawienie wybranych wskaźników dotyczących gmin w powiecie kołobrzeskim	15
Tabela 5 Jednostki analityczne gminy Dygowo	16
Tabela 6 Liczba ludności oraz wielkość powierzchni jednostek urbanistycznych gminy Dygowo	18
Tabela 7 Wybrane wskaźniki podstawowe i fakultatywne	21
Tabela 8 Wskaźnik podstawowy: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 ludności	25
Tabela 9 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 ludności	26
Tabela 10 Wskaźnik podstawowy: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	29
Tabela 11 Wskaźnik podstawowy: Liczba przestępstw na 1000 ludności	30
Tabela 12 Wskaźnik fakultatywny: Liczba ofiar przemocy na 1000 ludności	32
Tabela 13 Wskaźnik fakultatywny: Frekwencja na wyborach do Rady Gminy	33
Tabela 14 Wskaźnik podstawowy: Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	35
Tabela 15 Wskaźnik podstawowy: Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	36
Tabela 16 Wskaźnik fakultatywny: Odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych	38
Tabela 17 Wskaźnik podstawowy: Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	39
Tabela 18 Wskaźnik fakultatywny: Odsetek osób korzystających z kanalizacji	41

Tabela 19 Wskaźnik fakultatywny: Masa wyrobów zawierających azbest	42
Tabela 20 Wyniki analizy wskaźnikowej dla poszczególnych jednostek analitycznych ...	44
Tabela 21 Powierzchnia terenów zamieszkałych w granicach sołectw Gminy Dygowo .	49
Tabela 22 Obszar rewitalizacji Gminy Dygowo	53
Tabela 23 Obszar rewitalizacji Gminy Dygowo	56
Tabela 24 Powiązanie Programu Rewitalizacji dla Gminy Dygowo z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	67
Tabela 22 Cele strategiczne i operacyjne Programu Rewitalizacji	76
Tabela 50 Zakres obowiązków poszczególnych jednostek zaangażowanych w proces wdrażania i realizacji Programu.....	149